

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2012

Πίνακας Περιεχομένων

A. ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΒΗΜΑ ΔΙΕΞΟΔΟΥ	5
B. ΚΡΙΣΗ: ΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΟΥΜΕ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΣΤΗ ΔΙΕΞΟΔΟ	9
B.1 Άλλο δημοσιονομική εξυγίανση, άλλο επίθεση στη βιωσιμότητα.....	11
B.2 Φορολογική Μεταρρύθμιση: Να φορολογηθεί ο πλούτος, να γίνει η φορολογία εργαλείο δικαιοσύνης και Πράσινης Στροφής.....	13
B.3 Διαρθρωτικές αλλαγές: ναι, αλλά σε ποια κατεύθυνση;.....	14
B.4 Πράσινη Στροφή: να αλλάξουμε τον προσανατολισμό της οικονομίας.....	18
B.5 Απέναντι στην ευρωζώνη, μετά την ψήφιση της Δανειακής Σύμβασης.....	19
B.6 Ένα Σύμφωνο Βιώσιμης Ευημερίας για την Ευρώπη.....	21
B.7 Για ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο.....	22
Γ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ	23
Γ.1 Υπερασπίζουμε τη συνταγματική νομιμότητα, προωθούμε επείγουσες συνταγματικές αλλαγές, όπου χρειάζονται	23
Γ.2 Δημοψηφίσματα: η κοινωνία, πραγματικός φορέας εξουσίας.....	24
Γ.3 Δημοκρατικό εκλογικό σύστημα, διαφάνεια και σεβασμός στο δημόσιο χρήμα..	25
Γ.4 Ισχυρή περιβαλλοντική διακυβέρνηση	27
Γ.5 Όρια στην αυθαιρεσία των κυβερνήσεων	28
Δ. ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ.....	30
E. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	34
E.1 Έξοδος από την κρίση, με πράσινη στροφή στην οικονομία	36
E.2 Από την αναπτυξιακή πολιτική χωρίς όρια, σε μια πολιτική βιωσιμότητας	36
E.3 Ένα φορολογικό σύστημα-εργαλείο αλλαγών για κοινωνική αλληλεγγύη και διατήρηση των φυσικών πόρων.....	37
E.4 Ολοκληρωμένη πολιτική για την απασχόληση και την αντιμετώπιση της ανεργίας- Καλύτερη εργασία και απασχόληση για όλους	38
Z. ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗ.....	48
H. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	51
H.1 Δάση: πλήρης προστασία του συλλογικού αγαθού.....	52
H.2 Βιοποικιλότητα: κάτι άγριο και για αύριο.....	53
H.3 Αειφορική διαχείριση των υδατικών πόρων, σε ένα μέλλον με περισσότερη ξηρασία	55
H.4 Προστασία του πλούτου της θάλασσας και των ακτών.....	57

H.5 Κοινωνία χωρίς απόβλητα/ Ευθύνη του παραγωγού και του καταναλωτή.....	58
Θ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	60
Θ.1 Η κλιματική αλλαγή δε θα κάνει εξαίρεση για την Ελλάδα.....	60
Θ.2 Να προχωρήσουμε αποφασιστικά στην αλλαγή του ενεργειακού μας μοντέλου..	61
Θ.3 Ειδικά για το Πρόγραμμα «Ήλιος»	65
Θ.4 Να περάσουμε επιτέλους στη μετα-πυρηνική εποχή	66
Θ.5 Για τις σχεδιαζόμενες εξορύξεις υδρογονανθράκων στον ελλαδικό χώρο.....	67
Ι. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ.....	68
I.1 Μεταφορές Αγαθών	68
I.2 Μετακινήσεις	68
I.3 Οι λανθασμένες επιλογές του παρελθόντος.....	69
I.4 Οι προτάσεις μας	70
ΙΑ. ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	71
ΙΑ.1 Βιώσιμες Χρήσεις Γης & Οικολογική Χωροταξία.....	71
ΙΑ.2. Οικιστικός χώρος	72
ΙΒ. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	76
ΙΓ.1 ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	79
ΙΓ.1 Γυναίκες: πέρα από την ισοτιμία και το ρόλο του «μισού του ουρανού».....	79
Ισότητα των δύο φύλων	79
ΙΓ.2 Δικαιώματα του Παιδιού	85
ΙΓ.3 Μειονότητες: ο πλούτος της κοινωνίας	87
ΙΔ.4 Μετανάστες/ριες -πρόσφυγες: γέφυρες πολιτισμών	87
ΙΓ.5 Κατάργηση των διακρίσεων, στήριξη για τους Ρομά	90
ΙΓ.6 Άτομα με Αναπηρία	91
ΙΓ.7 Όχι διακρίσεις με βάση το σεξουαλικό προσανατολισμό ή/και την ταυτότητα κοινωνικού φύλου	93
ΙΓ.8 Εξαρτήσεις: μείωση της βλάβης.....	93
ΙΓ.9 Εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού	94
ΙΔ.2 Δημοκρατία στην εποχή της πληροφορίας	95
ΙΔ.1 Προστασία της ιδιωτικής ζωής.....	95
ΙΔ.2 Ελευθερία έκφρασης.....	95
ΙΔ.3 Αναμόρφωση συστήματος πνευματικών δικαιωμάτων	95

ΙΔ.4 Ανοιχτή δημόσια πληροφορία	96
ΙΕ.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	97
ΙΕ.1 Γενικά	97
ΙΕ.2 Για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια.....	99
ΙΕ.3 Στα πλαίσια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.....	100
ΙΕ.4 Σε σχέση με το Λύκειο	100
ΙΕ.5 Το Τεχνολογικό Λύκειο	101
ΙΕ.6 Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	102
ΙΕ.7 Η συζήτηση για την ιδιωτικοποίηση.....	104
ΙΕ.8 Σχολείο και κοινωνία	105
ΙΣΤ. ΥΓΕΙΑ	106
ΙΣΤ.1 ΠΡΟΛΗΨΗ	107
ΙΣΤ.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ -ΤΑΜΕΙΑ.....	107
ΙΣΤ.3 ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ.....	108
ΙΣΤ.4 ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΠΑΤΑΛΗΣ.....	108
ΙΣΤ.5 ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ-ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ	109
ΙΣΤ.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ	109
ΙΖ.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	110

A. ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΒΗΜΑ ΔΙΕΞΟΔΟΥ

Ισχυρή πράσινη παρουσία στη νέα Βουλή: για τα συλλογικά αγαθά, για τη ζωή μας

Η ελληνική κοινωνία βιώνει σήμερα την ολοκληρωτική χρεοκοπία των μέχρι τώρα πολιτικών. Το δίλημμα «Μνημόνιο ή Χρεοκοπία», ελάχιστα συγκαλύπτει ότι ουσιαστικά έχουμε πια ΚΑΙ Μνημόνιο ΚΑΙ χρεοκοπία.

Για το οικολογικό και πράσινο κίνημα, η οικονομική κρίση είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου, καθώς συνδέεται άρρηκτα με την **κρίση στην κοινωνία** αλλά και **στο περιβάλλον**.

Οι ίδιοι παράγοντες που επί δεκαετίες καταστρέφουν το περιβάλλον – κοντόφθαλμη οπτική, αδιαφορία για τις επόμενες γενεές, υποθήκευση του συλλογικού στο ατομικό, αδιαφορία για ό,τι δεν πουλιέται και δεν αγοράζεται, πολιτική ανευθυνότητα, εκτεταμένη ανομία και διαφθορά, προτεραιότητα και ανοχή στα κάθε είδους οικονομικά συμφέροντα – είχαν καταλυτικό ρόλο και στην οικονομική κρίση. Σε αυτούς στηρίχθηκε η οικοδόμηση μιας οικονομίας που είχε εξαρχής ημερομηνία λήξης και που τώρα καταρρέει με πάταγο.

Ως κοινωνία χρωστάμε στον εαυτό μας ριζικές αλλαγές σε όλα όσα μας έκαναν τον αδύναμο κρίκο της ευρωζώνης. Η αντίθεσή μας στο Μνημόνιο και τις πολιτικές της Τρόικας δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση νοσταλγία για τα προηγούμενα αδιέξοδα. Απέναντι λοιπόν στις αδιέξοδες συνταγές του Μνημονίου, οι Οικολόγοι Πράσινοι τονίζουμε ότι το κύριο είναι ΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΟΥΜΕ ΣΤΗ ΔΙΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ με ταυτόχρονες απαντήσεις για την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση.

Στην εποχή του Μνημονίου οι επιθέσεις στο περιβάλλον κλιμακώνονται: Ακρωτηριασμός του σιδηροδρόμου, αποδιάρθρωση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, fast track, καθολική νομιμοποίηση των αυθαιρέτων με διαγραφή προστίμων πολλών δις ευρώ, εκτροπή των πόρων του Πράσινου Ταμείου υπέρ των δανειστών, βίαιη αλλαγή χρήσεων στη δημόσια γη, επικίνδυνος θεσμοί όπως η πλήρως αδιαφανής «επιφάνεια» που εκχωρεί δημόσια γη για μέχρι 100 χρόνια, εκποίηση φυσικών πόρων όπως το νερό, είναι μερικές μόνο από τις πιο επικίνδυνες όψεις.

Ακόμα πιο επικίνδυνο είναι όμως το νέο μοντέλο ανάπτυξης που αρχίζει να προβάλλεται ως «διέξοδος».

- ανεξέλεγκτες καταστροφικές εξορύξεις πρώτων υλών,
- φαραωνικά “all inclusive” τουριστικά συγκροτήματα, αποκομμένα από την τοπική οικονομία
- νέο κύμα τσιμέντου με 700.000 τουριστικές κατοικίες, και ασφυκτική οικοδόμηση ελεύθερων χώρων όπως το Ελληνικό.

Αν τα σχέδια αυτά προχωρήσουν, η Ελλάδα του 2020 και του 2030 θα είναι μια αδιέξοδη, αποικιακή σχεδόν οικονομία ληστρικής εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, χωρίς προοπτικές βιωσιμότητας. Θα μοιάζει έτσι πολύ περισσότερο με τη Λατινική Αμερική της δεκαετίας του 1970, όταν επιβάλλονταν εκεί οι πολιτικές του Δ.Ν.Τ., παρά με την Ευρώπη του 21^{ου} αιώνα.

Απέναντι σε όλα αυτά οι Οικολόγοι Πράσινοι προωθούμε προτεραιότητες συνολικού αναπροσανατολισμού της οικονομίας με:

- βιώσιμη αναζωογόνηση της υπαίθρου
- απεξάρτηση από το πετρέλαιο και το λιγνίτη στα πλαίσια και της μάχης κατά της κλιματικής αλλαγής
- αναβάθμιση των συλλογικών αγαθών
- ανάπτυξη και διάχυση της πράσινης καινοτομίας σε όλους τους τομείς.

Επιμένουμε ότι άλλο δημοσιονομική εξυγίανση, άλλο επίθεση στην κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Αναδεικνύουμε τη δική μας αντιπρόταση για τα δημόσια οικονομικά, για τη διαφάνεια και τις «γκρίζες περιουσίες» από διαφθορά και φοροδιαφυγή, αλλά και για μια ριζική φορολογική μεταρρύθμιση, με στόχο να γίνει η φορολογία εργαλείο δικαιοσύνης, διεξόδου από την κρίση, στήριξης των θέσεων εργασίας και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Αρνιόμαστε το λαϊκισμό του «μικρού» ή «μεγάλου» κράτους. Τις δημόσιες δαπάνες τις θέλουμε ορθολογικές και επαρκείς, με ύψος κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο, με πλήρη αξιοποίηση και του τελευταίου ευρώ και με ουσιαστικό αντίκρισμα για την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον. Αποδοτική δημόσια διοίκηση και ολοκληρωμένο κοινωνικό κράτος, έχουν κεντρική θέση στις προτεραιότητές μας.

Επιμένουμε ότι η καταπολέμηση των διακρίσεων καθώς και η δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών στην απασχόληση, τις υπηρεσίες και τα αγαθά δεν αποτελούν δευτερεύοντα ζητήματα ή πολυτέλεια. Οι περικοπές που προωθούνται σημαίνουν αποδυνάμωση και συρρίκνωση των λίγων και ανεπαρκών προνοιακών και κοινωνικών προγραμμάτων και οδηγούν μεγάλο τμήμα του πληθυσμού στον κοινωνικό αποκλεισμό και στην εξαθλίωση. Όμως η πρόληψη, η αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων σε αρχικό στάδιο αλλά και η υποστήριξη και ενδυνάμωση των ευπαθών ομάδων κοστίζει πολύ λιγότερο από τις εκ των υστέρων προσπάθειες αντιμετώπισης και θεραπείας προβλημάτων που έχουν ήδη διογκωθεί.

Η βίαιη υποτίμηση της εργασίας, δεν αποτελεί διέξοδο για μας. Οι Οικολόγοι Πράσινοι είμαστε με τον κόσμο της εργασίας και προωθούμε μείωση της φορολογίας της εργασίας, σταδιακή αύξηση της συμμετοχής της μισθωτής εργασίας στο ΑΕΠ της χώρας με αντίστοιχη μείωση του μεριδίου των κερδών, εναλλακτικές λύσεις για να καλυφθεί η υστέρηση αποδοτικότητας μεγάλου μέρους των ελληνικών επιχειρήσεων. Απέναντι στις νεοφιλελεύθερες συνταγές, στηρίζουμε μια βιώσιμη πράσινη επιχειρηματικότητα, υπεύθυνη κοινωνικά και περιβαλλοντικά, με επίκεντρο μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, αλλά και τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας. Έχουμε στο κέντρο των προτάσεων μας τη δημιουργία μιας ισχυρής Οικονομίας των Πολιτών, της **Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας**. Οι πρωτοβουλίες της συμβάλλουν στη δημιουργία πλούτου διαφορετικού από το χρηματικό, είναι παραγωγοί κοινωνικών δεσμών, αλληλεγγύης, εγγυητές για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, την ίδια στιγμή που δημιουργούν συλλογικά αγαθά και υπηρεσίες.

Το ζήτημα της δημοκρατίας έχει κεντρική θέση στην οπτική μας. Η ελλειμματική δημοκρατία της μεταπολίτευσης, όπου το πελατειακό κράτος αντάλλαξε ρουσφέτια με «λευκή επιταγή» στη χάραξη των υπολοίπων πολιτικών, είχε

καταλυτικό ρόλο στην πορεία προς την κρίση. Οι πελατειακές λογικές επιβιώνουν και σήμερα χωρίς αντιρρήσεις από την τρόικα, είτε με χαριστικές νομοθετικές ρυθμίσεις, είτε με πρακτικές όπως η νομιμοποίηση των αυθαιρέτων.

Η δημοκρατία όμως αντιμετωπίζει και νέες πολλαπλές απειλές. Καθώς το πελατειακό κομματικό σύστημα αδυνατεί πλέον να εκπληρώσει τις υποσχέσεις του, σημαντικό μέρος της κοινωνίας εμφανίζει σημάδια εκφασισμού υποκύπτοντας στο λαϊκισμό και στρεφόμενο σε ακραίες επιλογές. Απέναντι στην, απαξίωση της ανοικτής κοινωνίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι επείγουσα ανάγκη να υπερασπίσουμε τις αξίες της δημοκρατίας και να αποκαταστήσουμε τη σχέση πολίτη κράτους με βάση τη δικαιοσύνη, την ισονομία και την ανταποδοτικότητα.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι καταθέτουμε συγκεκριμένες προτάσεις για θεσμικές τομές που θα ενισχύουν τη διαφάνεια, τον κοινωνικό έλεγχο και τη συμμετοχή των πολιτών. Στην περίπτωση συνταγματικής αναθεώρησης, θα υπερασπιστούμε με τον πιο έντονο τρόπο τα πολιτικά δικαιώματα, τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης και το κοινωνικό κράτος, την πλήρη ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης και το σαφή διαχωρισμό των εξουσιών. Θα αγωνιστούμε για τη διεύρυνση των δικαιωμάτων παραδοσιακών αλλά και νέων, όπως ψηφιακών και προσωπικής επιλογής αλλά και για την εξάλειψη προνομίων, όπως των βουλευτικών και την ατιμωρησία των υπουργών.

Όμως η κρίση είναι και ευρωπαϊκή και η λύση θα είναι κι αυτή ευρωπαϊκή – ή δε θα υπάρξει καθόλου. Η Ευρώπη έχει να διαλέξει είτε την ενίσχυση της συνοχής της σε κατεύθυνση πραγματικής ομοσπονδίας με κοινή οικονομικής πολιτικής, αλλά και δημοκρατική νομιμοποίηση και κοινωνική συνοχή είτε την οπισθοχώρηση ή/και τη διάλυση.

Στην Ελλάδα η κυβέρνηση και το πολιτικό σύστημα δείχνουν να έχουν παραιτηθεί από κάθε προσπάθεια να συνδιαμορφώσουν τις ευρωπαϊκές εξελίξεις. Οι Οικολόγοι Πράσινοι **δεν είμαστε ευρωπαϊστές ή «αντιευρωπαίοι», αλλά Πολίτες της Ευρώπης.** Και συμμετέχουμε στο πανευρωπαϊκό πράσινο κίνημα, που παρεμβαίνει ενεργά στις εξελίξεις, τόσο με προτάσεις όπως το «Σύμφωνο Βιώσιμης Ευημερίας» και η ενιαία φορολόγηση του πλούτου με κατάργηση των φορολογικών παραδείσων και της φοροδιαφυγής όσο και με τη σταθερή και έμπρακτη αλληλεγγύη προς τις πιο αδύναμες χώρες όπως η Ελλάδα.

Επιδιώκουμε την παραμονή της Ελλάδας στην ευρωζώνη. Ενδεχόμενη έξοδος από το ευρώ σήμερα, πέρα από τη συμβολική της σημασία, θα συμπιέζε ακόμη περισσότερο ό,τι απομένει από την αγοραστική δύναμη της μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτών και θα έδινε τεράστια οικονομική δύναμη στα γκρίζα συμφέροντα που έχουν βγάλει κεφάλαια και καταθέσεις στο εξωτερικό.

Αυτός είναι και ένας επιπλέον λόγος που τοποθετηθήκαμε κατά της Δανειακής Σύμβασης, καθώς η τελευταία επιβάλλει στη χώρα μας ανέφικτους δημοσιονομικούς στόχους, που απειλούν να αποτελέσουν Οδικό Χάρτη για την έξοδο της από την ευρωζώνη.

Ως πρώτο βήμα οι Οικολόγοι Πράσινοι εστιάζουμε ενδεικτικά σε δύο ιδιαίτερα αρνητικά σημείων της Δανειακής Σύμβασης, που αντιβαίνουν σε ευρωπαϊκές πολιτικές και παραβιάζουν τις ευρωπαϊκές Συνθήκες και το ελληνικό Σύνταγμα:

- Την προτεραιότητα των δανειστών στα εθνικά δημόσια έσοδα, απέναντι στις βασικές υποχρεώσεις του κράτους προς τους πολίτες.
- Τη βίαιη παρέμβαση στον κατώτατο μισθό και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις που τον διαμορφώνουν.

Είναι βέβαιο ότι η διάχυτη αποδοκιμασία προς το πολιτικό σύστημα θα καταγραφεί καταλυτικά στις ερχόμενες εκλογές. Παράλληλα όμως με την τιμωρία των υπευθύνων, κύριο πολιτικό ζητούμενο είναι μια νέα θετική πρόταση για να τερματίσουμε την ομηρία της χώρας στους δανειστές. Να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες και τα προβλήματα με την αυτοπεποίθηση που δίνει η αλληλεγγύη, με την αξιοπρέπεια και την αισιοδοξία της κοινής προσπάθειας.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι ζητάμε την ψήφο των πολιτών ισχυρή πράσινη παρουσία στη νέα με στόχο να είμαστε μέρος μιας εναλλακτικής λύσης με:

- Με **Πράσινη Στροφή** στην πραγματική και βιώσιμη οικονομία
- Με πολιτικές μεταρρυθμίσεις για **κοινωνική και διαγενεακή δικαιοσύνη και διεύρυνσης της δημοκρατίας και της άμεσης συμμετοχής των πολιτών.**
- Με μάχη για **Ευρώπη της αλληλεγγύης** στην κατεύθυνση της ομοσπονδιοποίησής της
- Με ένα **Νέο Κοινωνικό Συμβόλαιο**, που θα βασίζει την ευημερία κυρίως στα συλλογικά αγαθά και όχι στην ατομική αγοραστική δύναμη.

Είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε με άλλες δημοκρατικές πολιτικές δυνάμεις προκειμένου την επαύριο των εκλογών, με στόχο να υπάρξουν συνθέσεις και συναινέσεις που θα δρομολογήσουν βιώσιμες λύσεις για τη χώρα μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο με κοινωνική συνοχή και κοινοβουλευτική ομαλότητα.

B. ΚΡΙΣΗ: ΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΟΥΜΕ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΣΤΗ ΔΙΕΞΟΔΟ

για κοινωνία, οικονομία, περιβάλλον

Η ελληνική κοινωνία βιώνει σήμερα την ολοκληρωτική χρεοκοπία των μέχρι τώρα πολιτικών. Οι πολίτες βρίσκονται αντιμέτωποι όχι μόνο με μέτρα χωρίς προηγούμενο, αλλά και με απειλές για ακόμη χειρότερα. Το δίλημμα «Μνημόνιο ή Χρεοκοπία» ελάχιστα συγκαλύπτει ότι ουσιαστικά **έχουμε πια ΚΑΙ Μνημόνιο ΚΑΙ χρεοκοπία**.

Ριζικές αλλαγές είναι αναπόφευκτες: το θέμα είναι αν θα αποδεχθούμε τις βίαιες αλλαγές που ήδη μας επιβάλλονται, ή αν θα μπορέσουμε να αλλάξουμε τα πράγματα σε μια διαφορετική κατεύθυνση. Από τις απαντήσεις που θα δώσουμε, θα κριθεί κατά πόσο θα υπάρξει διέξοδος ή αν η Ελλάδα θα οδηγηθεί στις τραγικές καταστάσεις άλλων χωρών που βίωσαν ανάλογες εμπειρίες.

Για το οικολογικό και πράσινο κίνημα, η οικονομική κρίση είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου, καθώς συνδέεται άρρηκτα:

- Με την **κρίση στην κοινωνία**, όπου η ανεργία αποδιαιρθώνει τον κοινωνικό ιστό, ανισότητες και αποκλεισμοί αυξάνονται κατακόρυφα, η υποβάθμιση των συλλογικών αγαθών εντείνεται, το έλλειμμα εμπιστοσύνης και συνεργασίας ανάμεσα στους πολίτες δυσκολεύει την οικοδόμηση εναλλακτικών λύσεων.
- Με την **κρίση στο περιβάλλον**, όπου η υποβάθμιση των φυσικών πόρων και των συλλογικών αγαθών καταλήγει να υπονομεύει και την ίδια την οικονομία, ιδιαίτερα σε τομείς όπως η γεωργία και ο τουρισμός.

Οι ίδιοι παράγοντες που καταστρέφουν το περιβάλλον –βραχυπρόθεσμη οπτική, υποθήκευση του συλλογικού στο ατομικό, αδιαφορία για ό,τι δεν πουλιέται και δεν αγοράζεται, πολιτική ανευθυνότητα, εκτεταμένη ανομία και διαφθορά, προτεραιότητα και ανοχή στα κάθε είδους οικονομικά συμφέροντα– είχαν καταλυτικό ρόλο και στην οικονομική κρίση. Σε αυτούς στηρίχθηκε η οικοδόμηση μιας οικονομίας που είχε εξαρχής ημερομηνία λήξης και που τώρα καταρρέει με πάταγο.

Το έλλειμμα δημοκρατίας και κοινωνικού ελέγχου της πολιτικής, όπου το πελατειακό κράτος συνδυαζόταν με τη «λευκή επιταγή» στην εκάστοτε εξουσία, είχε επίσης καταλυτικό ρόλο. Η δημοκρατία όμως αντιμετωπίζει πια και νέες απειλές, τόσο από την τάση για ουσιαστική εκχώρηση της χάραξης πολιτικών σε «τεχνοκράτες», όσο και από το λαϊκισμό που εύκολα οδηγεί στην αναζήτηση «ισχυρών ηγετών».

Η Ελλάδα βρίσκεται σήμερα στην καρδιά μιας ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κρίσης του συστήματος, που χρειάζεται να αντιμετωπίσουμε και σε υπερεθνικό επίπεδο, ως πολίτες της Ευρώπης. Η κρίση έχει όμως και την ελληνική διάστασή της, με όλα όσα μας κάνουν τον πιο αδύναμο κρίκο της ευρωζώνης.

Δεν απενοχοποιούμε, λοιπόν, καμιά από τις πολιτικές επιλογές ή τις κοινωνικές αντιλήψεις που μας έφεραν στη σημερινή κατάσταση ομηρίας. Αντίθετα,

επιδιώκουμε ριζική τομή σε θέματα θεσμών αλλά και διαφάνειας, προσωπικής υπευθυνότητας, αμοιβαίας εμπιστοσύνης, συλλογικών αγαθών, καταναλωτικών προτύπων.

Κεντρική απάντηση των Οικολόγων Πράσινων στην κρίση, είναι η **Πράσινη Στροφή στην οικονομία: ΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΟΥΜΕ ΣΤΗ ΔΙΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ**, απαντώντας ταυτόχρονα στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική διάστασή της:

- Με τόνωση της οικονομίας με εκτεταμένες επενδύσεις για τις υποδομές που απαιτούνται, για να πάψει να επιβαρύνει το περιβάλλον.
- Με μετασχηματισμό τομέων όπως η οικοδομή, για διατήρηση των θέσεων εργασίας, αλλά και με μαζική δημιουργία νέων θέσεων σε πράσινα επαγγέλματα.
- Με συνολικότερο ανασχεδιασμό και αναπροσανατολισμό της οικονομίας, ώστε να συμφιλιωθεί με το περιβάλλον και να λειτουργήσει ως υποσύστημά του.
- Με αποφασιστική στήριξη της κοινωνικής συνοχής και με καταδίκη κάθε μορφής βίας που υπονομεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα: κρατική καταστολή και αστυνομική βαρβαρότητα, βία των συμμοριών και της εγκληματικότητας, πολιτική βία, αλλά και βία στις καθημερινές μας σχέσεις.

Αυτό ακριβώς μας φέρνει σε πλήρη αντίθεση με την πορεία που ακολουθείται σήμερα: φιλοσοφία του Μνημονίου, του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος αλλά και της Δανειακής Σύμβασης είναι η κατεδάφιση μεγάλου μέρους της οικονομίας μέσω της ύφεσης, με προσδοκία να γίνει ελκυστική για ξένες επενδύσεις και να διαμορφώσει εξαγωγικό προσανατολισμό.

Τέτοιες κατευθύνσεις έχουν κατά καιρούς επιβληθεί σε δεκάδες χώρες, αφήνοντας παντού βαθιές κοινωνικές και περιβαλλοντικές πληγές ακόμη και στις λίγες περιπτώσεις που φάνηκαν να «λειτουργούν» από οικονομική άποψη. Η ελληνική ιδιομορφία είναι όμως ότι το εγχώριο πολιτικό σύστημα, με την ανοχή και της τρόικας, προσπαθεί να διασώσει κατά το δυνατόν και τις πελατειακές σχέσεις, με πρακτικές όπως η νομιμοποίηση των αυθαιρέτων, η διατήρηση της εκτός σχεδίου δόμησης ακόμη και σε προστατευόμενες περιοχές, αλλά και η κάλυψη στη φοροδιαφυγή και τις γκρίζες περιουσίες.

Δύο χρόνια Μνημονίου, έχουν ήδη δώσει καταστροφικά δείγματα γραφής και για το περιβάλλον της χώρας μας, με σοβαρές επιπτώσεις στην οικονομία και στην κοινωνική δικαιοσύνη: ακρωτηριασμός του σιδηροδρόμου, υποβάθμιση της δημόσιας συγκοινωνίας στις πόλεις, παράκαμψη της περιβαλλοντικής νομοθεσίας με το fast track, καθολική νομιμοποίηση των αυθαιρέτων με διαγραφή προστίμων πολλών δις ευρώ, εκτροπή των πόρων του Πράσινου Ταμείου υπέρ των δανειστών, βίαιη αλλαγή χρήσεων σε βάρος του περιβάλλοντος στη δημόσια γη, επικίνδυνοι θεσμοί όπως η πλήρως αδιαφανής «επιφάνεια» που εκχωρεί δημόσια γη για μέχρι 100 χρόνια, εκποίηση φυσικών πόρων όπως το νερό, είναι μερικές μόνο από τις πιο επικίνδυνες όψεις.

Ο αγώνας για οριστικό τέλος σε αυτή την πορεία λεηλασίας των συλλογικών αγαθών και υποβάθμισης του περιβάλλοντος, αποτελεί μια από τις πρώτες μας προτεραιότητες. Αν αποδεχθούμε να είναι το περιβάλλον το πρώτο θύμα, παραγνωρίζουμε ότι:

- Σε καιρούς λιτότητας, η υποβάθμιση των συλλογικών αγαθών μας κάνει δύο φορές φτωχούς.
- Οι πληγές στο περιβάλλον θα διαιωνίζουν την κρίση, ακόμη κι αν κάποια στιγμή το χειρότερο για την οικονομία περάσει, ακόμη κι αν οι συσχετισμοί στην κοινωνία άλλαζαν και ακολουθούνταν πολιτικές κοινωνικής δικαιοσύνης.
- Η καταστροφή πολύτιμων φυσικών πόρων στο όνομα της σωτηρίας της οικονομίας, υπονομεύει τελικά και την ίδια την οικονομία.
- Ακόμη πιο επικίνδυνα, όμως, είναι αυτά που οι δανειστές και το πολιτικό κατεστημένο προβάλλουν ως λύσεις για ανάκαμψη της οικονομίας. Κεντρική θέση έχουν εδώ τρεις εξαιρετικά αμφιλεγόμενοι τομείς:
- Εξορύξεις πρώτων υλών, κατά κανόνα με μεγάλο περιβαλλοντικό κόστος.
- Αυτάρκη (“all inclusive”) τουριστικά συγκροτήματα φαραωνικών διαστάσεων, με ληστρική χρήση φυσικών πόρων, όπως το νερό, και με πλήρη αποκοπή από τις τοπικές οικονομίες.
- Νέο κύμα τσιμέντου και φούσκας ακινήτων, όπως με τα σχέδια για 700.000 τουριστικές κατοικίες, την ασφυκτική οικοδόμηση ελεύθερων χώρων όπως το «Ελληνικό» και το νέο Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό, που αυξάνει τους συντελεστές και ευνοεί τα μεγάλα κτίρια.

Τέτοιες επενδύσεις καταστρέφουν συχνά περισσότερες θέσεις εργασίας από όσες δημιουργούν, και κλείνουν δρόμους που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ακόμη περισσότερες. Αν τα σχέδια αυτά προχωρήσουν, η Ελλάδα του 2020 και του 2030 δε θα είναι μόνο μια χώρα με χαμηλούς μισθούς, εκτεταμένους κοινωνικούς αποκλεισμούς, υποβαθμισμένη ποιότητα ζωής, περιορισμένη δημοκρατία και βαθιές ανισότητες πλούτου και ευκαιριών. Θα είναι και μια αδιέξοδη, αποικιακή σχεδόν οικονομία ληστρικής εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, χωρίς προοπτικές βιωσιμότητας. Θα μοιάζει, έτσι, πολύ περισσότερο με τη Λατινική Αμερική της δεκαετίας του 1970, όταν επιβάλλονταν εκεί οι πολιτικές του Δ.Ν.Τ., παρά με την Ευρώπη του 21ου αιώνα.

Για να αποτρέψουμε μια τέτοια εφιαλτική προοπτική, δεν αρκεί να αντιτάξουμε ένα «ισχυρό ΟΧΙ». Κρίσιμο είναι να προωθήσουμε ολοκληρωμένες εναλλακτικές απαντήσεις για όλα τα επίπεδα της κρίσης, ώστε να σταθούμε ως κοινωνία στα πόδια μας και να τερματίσουμε την ομηρεία στους δανειστές..

B.1 Άλλο δημοσιονομική εξυγίανση, άλλο επίθεση στη βιωσιμότητα

Οι Οικολόγοι Πράσινοι θέλουμε υγιή δημόσια οικονομικά, γιατί μακροχρόνια μεγάλα ελλείμματα και χρέη, καταλήγουν να μεταφέρουν στις νεότερες γενιές το κόστος για την ευημερία των μεγαλύτερων. Η δημοσιονομική όμως εξυγίανση οφείλει να συμβαδίζει με την κοινωνική δικαιοσύνη και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

- Στην Ελλάδα, **τα μεγάλα δημόσια ελλείμματα** των τελευταίων χρόνων και δεκαετιών **οφείλονται κυρίως στις απώλειες δημόσιων εσόδων από διαφθορά, φοροδιαφυγή και φορολογικά προνόμια**. Σε αυτά

ήρθε να προστεθεί και η οικονομική ύφεση από τις περικοπές και τα μέτρα λιτότητας.

- Αντίθετα **οι συνολικές δημόσιες δαπάνες δεν ξεπερνούσαν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο**. Είχαν όμως πρόβλημα ποιότητας και κατευθύνονταν σε αντιπαραγωγικούς τομείς όπως οι εξοπλισμοί, η διαφθορά και το πελατειακό κράτος. Αποτέλεσμα ήταν να υστερούμε δραματικά σε αποτελεσματική δημόσια διοίκηση, συνεκτικό κοινωνικό κράτος και αναβαθμισμένα συλλογικά αγαθά. Είχαμε εκπαίδευση «χωρίς νόημα και όραμα», και υπηρεσίες υγείας ανεπαρκείς και με λάθος στόχευση.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι είμαστε, λοιπόν, αντίθετοι στη λογική του Μνημονίου και της Δανειακής Σύμβασης, για τυφλές περικοπές δημόσιων δαπανών και για σπασμωδική επιβολή φόρων με εισπρακτικό μόνο χαρακτήρα.

Τις δημόσιες δαπάνες τις θέλουμε ορθολογικές και επαρκείς, με πλήρη αξιοποίηση και του τελευταίου ευρώ, με ολοκληρωμένο κοινωνικό κράτος και με ουσιαστικό αντίκρισμα για την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον. Θεωρούμε, λοιπόν, απαραίτητο να παραμείνει το ύψος τους τουλάχιστον κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (γύρω στο 45% του ΑΕΠ). Είμαστε ριζικά αντίθετοι στην απαίτηση της Δανειακής Σύμβασης να μειωθούν από 48,3% του ΑΕΠ το 2009 σε 35,6% του ήδη μειωμένου ΑΕΠ το 2015. Αναγνωρίζουμε τη σημασία διατήρησης των κρατικών επενδύσεων σε εποχή ύφεσης.

Κλειδί για τη λύση θεωρούμε την αποτελεσματική είσπραξη των δημόσιων εσόδων:

- Με προτεραιότητα στη μάχη κατά της φοροδιαφυγής (όπου τα στοιχεία δείχνουν ότι είναι απολύτως ρεαλιστικό να κερδηθούν επιπλέον έσοδα 7-10 δις το χρόνο).
- Με διασταυρώσεις στοιχείων όπως από «Πόθεν Έσχες», μεταφορές κεφαλαίων στο εξωτερικό, επενδύσεις σε ποδόσφαιρο, έλεγχοι στους εργολάβους με βάση τις δηλώσεις ημιυπαίθριων, ώστε να δεσμευθούν οι «γκρίζες περιουσίες» από διαφθορά και φοροδιαφυγή.
- Με ριζικό ανασχεδιασμό της φορολογίας, όπου καταθέτουμε συγκεκριμένες προτάσεις για να γίνει εργαλείο δικαιοσύνης, βιώσιμης διεξόδου από την κρίση και Πράσινης Στροφής στην οικονομία.

Αποδεκτή για μας μείωση των δαπανών, είναι αυτή που εστιάζει στο «κόστος της διαφθοράς», τη δραστική περικοπή των στρατιωτικών δαπανών, την αλλαγή αδιέξοδων δαπανηρών πολιτικών όπως με τα ναρκωτικά, τον τερματισμό των προνομίων του πολιτικού συστήματος και της Εκκλησίας, τον εξορθολογισμό της διοίκησης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, αλλά και στο κλείσιμο της ψαλίδας ανάμεσα σε χαμηλότερους και υψηλότερους μισθούς και συντάξεις. Ό,τι εξοικονομείται στην Παιδεία και την Υγεία, ζητάμε να επανεπενδύεται στους ίδιους τομείς, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις από την αδυναμία των περισσότερων να καταφεύγουν σε ιδιωτικές υπηρεσίες, όπως μέχρι τώρα.

Παράλληλα διεκδικούμε από την Κομισιόν ρητή εγγύηση των συνόρων της χώρας μας, ως συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να μειώσουμε τις στρατιωτικές δαπάνες σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα.

B.2 Φορολογική Μεταρρύθμιση: Να φορολογηθεί ο πλούτος, να γίνει η φορολογία εργαλείο δικαιοσύνης και Πράσινης Στροφής

Η Ελλάδα έχει σήμερα τη βαρύτερη φορολογία στα είδη πρώτης ανάγκης και την ελαφρύτερη στις μεγάλες περιουσίες. Στη Γαλλία οι φόροι περιουσίας ήταν το 2011 πάνω από 4% του ΑΕΠ, στην Ευρωπαϊκή Ένωση 2,5% κατά μέσο όρο, στην Ελλάδα μόλις 1,5%. Το γνωστό «χαράτσι» στα ακίνητα, με μηδενικό αφορολόγητο και με ενιαίο συντελεστή για φτωχούς και πλούσιους, προσβάλλει κάθε έννοια δίκαιης κατανομής των βαρών. Οι επιπλέον φόροι της τελευταίας διετίας πνίγουν την οικονομία και φορτώνουν στους έντιμους φορολογούμενους το κόστος της φοροδιαφυγής των υπόλοιπων.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι θέλουμε επαρκή φορολογικά έσοδα με δίκαιη κατανομή των βαρών και με πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους ως οικονομικών εργαλείων. Η φορολογία χρειάζεται να ανασχεδιαστεί ριζικά σε ένα νέο πλαίσιο, με:

- Ισχυρή πολιτική βούληση για διαφάνεια, κάθαρση και μηδενική ανοχή στη φοροδιαφυγή.
- Θεσμικές δικλείδες που να κλείνουν τα περιθώρια για «μαύρο χρήμα», με μέτρα όπως η ευθυγράμμιση αντικειμενικών και εμπορικών αξιών στα ακίνητα με παράλληλη μείωση φορολογικών συντελεστών ώστε να μην αυξηθεί η φορολόγηση.
- Φορολογικούς κανόνες διαφανείς, απλούς, κατανοητούς και εφαρμόσιμους από όλους.
- Κοινό πλαίσιο φορολογικής πολιτικής και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με δίκαιη φορολόγηση του πλούτου και των χρηματαγορών, κλείσιμο των φορολογικών παραδείσων και τερματισμό του σημερινού φορολογικού ανταγωνισμού των χωρών μελών υπέρ των επιχειρήσεων.

Καταθέτουμε λοιπόν **έξι βασικές προτάσεις**:

- **Έμφαση στη φορολογία του πλούτου:** Περιουσιολόγιο και «Πόθεν Έσχες» για όλους, προοδευτικοί συντελεστές πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, συνυπολογισμός και των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν με μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό, αφορολόγητο ίσο με τα δηλωμένα εισοδήματα της τελευταίας 10ετίας, ώστε οι φοροφυγάδες να επιβαρύνονται περισσότερο. Δυνατότητα επιπλέον αφορολόγητων ποσών για ακίνητα που θα διατίθενται για προγράμματα αναζωογόνησης της υπαίθρου ή και για εξοχικά που θα συμμετέχουν σε οργανωμένα κοινωνικά προγράμματα διακοπών. Η φορολογία στα ακίνητα να μπορεί να πληρώνεται και με εκχώρηση ποσοστού της ψιλής κυριότητας, με δυνατότητα επαναγοράς. Η φορολογία των κερδών θα πρέπει να επανέλθει στα επίπεδα του 2005. Είμαστε ριζικά αντίθετοι στην κοινή πρόταση του ΠΑΣΟΚ, της ΝΔ και του ΛΑΟΣ για αυτοτελή φορολόγηση με 25% των εισοδημάτων από ενοίκια και μερίσματα εταιριών, καθώς αφαιρεί φορολογικά βάρη από τους «έχοντες» και επιβαρύνει περαιτέρω πολίτες με μικρότερες οικονομικές δυνατότητες.

- **Περιβαλλοντικοί φόροι εισοδηματικά ουδέτεροι, χωρίς εισπρακτικό χαρακτήρα**, σχεδιασμένοι κυρίως ως εργαλεία ενθάρρυνσης και αποθάρρυνσης δραστηριοτήτων ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, όπως γίνεται ήδη με τους ενεργειακούς φόρους σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης. Τα έσοδά τους να επιστρέφουν άμεσα στην κοινωνία: μέρος τους να χρηματοδοτεί την κοινωνική ασφάλιση, ώστε τα πρώτα 100-200 ευρώ κάθε μηνιαίας μισθοδοσίας να απαλλαγούν από ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων, εργοδοτών και αυτοαπασχολούμενων, με παράλληλη ενίσχυση και των επιδομάτων ανεργίας. Τα υπόλοιπα να διατεθούν εξ ολοκλήρου σε προώθηση πράσινων εναλλακτικών λύσεων στην ενέργεια, τις μεταφορές και την προστασία του περιβάλλοντος.

- **Ελαφρύνσεις στην ισχύουσα φορολογία**, με αύξηση του αφορολόγητου στο Φόρο Εισοδήματος και με μείωση έμμεσων φόρων με καθαρά εισπρακτικό χαρακτήρα. Οι ελαφρύνσεις θα στηριχθούν στα πλεονάσματα που θα δημιουργήσουν η φορολογία των περιουσιών, η αποτελεσματικότερη είσπραξη των δημόσιων εσόδων και η ισότιμη φορολόγηση της Εκκλησίας (αλλά και των άλλων θρησκευτικών οργανισμών).

- **Ανασχεδιασμό του ΦΠΑ με νέα κριτήρια και μείωσή του** σε λογικότερα επίπεδα. Πέρα από το διαχωρισμό σε είδη πρώτης ανάγκης και πολυτελείας, να διαβαθμιστεί και με βάση την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον (όπως βιολογικά προϊόντα, μονώσεις κτιρίων, συσκευές ενεργειακής κλάσης A++), με υψηλή συνεισφορά εργασίας, ή με σχετικά μεγάλη ελληνική προστιθέμενη αξία (όπως όλες οι επισκευαστικές εργασίες). Με τα ίδια κριτήρια να σχεδιαστούν και οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης.

- **Κανόνες δικαιοσύνης και βιωσιμότητας για τα αφορολόγητα ποσά και τις εκπτώσεις δαπανών**: Για τις βασικές δαπάνες διαβίωσης και τις επισκευαστικές εργασίες, πλήρης έκπτωση δαπανών μέχρι ένα ανώτατο όριο. Έκπτωση και για δαπάνες εγκατάστασης ΑΠΕ και μονώσεις κατοικίας, αλλά και (υπό όρους) για κάλυψη ζημιών σε μικρομεσαία προσωπική επιχείρηση ή ΕΠΕ. Για τα υψηλά εισοδήματα, διατήρηση μόνο των φοροαπαλλαγών που αποτελούν κίνητρα για συγκεκριμένες δράσεις.

- **Προστασία των θέσεων εργασίας και δημιουργία νέων**, με αφορολόγητο ποσό ανά θέση για τις πρώτες 10-15 θέσεις εργασίας κάθε επιχείρησης. Ειδικό, ευνοϊκότερο καθεστώς για τις κοινωνικές μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, με δικλείδες διασφάλισης από καταχρήσεις επιχειρήσεων με εικονικά μόνο κοινωνικό χαρακτήρα.

B.3 Διαρθρωτικές αλλαγές: ναι, αλλά σε ποια κατεύθυνση;

Η Ελλάδα δεν είχε ποτέ αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο κοινωνικό κράτος και η ελληνική κοινωνία ελάχιστα είχε πιέσει μέχρι τώρα σε μια τέτοια κατεύθυνση. Για πολλούς επαγγελματικούς κλάδους, το κενό αυτό καλυπτόταν με ευνοϊκές ή και προνομιακές θεσμικές ρυθμίσεις, συχνά ασύμβατες με το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον, που τώρα μπαίνουν στο στόχαστρο.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι θεωρούμε ότι η χώρα χρειάζεται σοβαρές διαρθρωτικές αλλαγές. Βασική τους κατεύθυνση όμως οφείλει να είναι το δημόσιο συμφέρον και η κοινωνική συνοχή, όχι η ευθυγράμμιση με μια αμφισβητήσιμη οικονομική ορθοδοξία.

Χωροταξικό πλαίσιο -απλοποίηση νομοθεσίας

«Περιβαλλοντικά εργαλεία», όπως το δασολόγιο, το κτηματολόγιο και ο χωροταξικός σχεδιασμός, είναι σημαντικά και για την οικονομία. Η ολοκλήρωσή τους δεν προστατεύει μόνο το περιβάλλον, αλλά δίνει και σαφείς κατευθύνσεις για τις επενδύσεις και τις οικονομικές δραστηριότητες. Απλοποιεί έτσι και τις διαδικασίες για την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων, αφού η εικόνα για τις επιτρεπόμενες χρήσεις κάθε περιοχής θα είναι πια δεδομένη και διαφανής.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι δίνουμε προτεραιότητα στις ολοκλήρωση των εργαλείων αυτών, θεωρώντας ότι αποτελούν τον αντίποδα της νομοθετημένης αυθαιρεσίας του "fast track". Γι' αυτό και επιβάλλεται να ολοκληρωθούν με όρους διαφάνειας και πραγματικής προστασίας του περιβάλλοντος και των συλλογικών αγαθών, και να μην εκτραπούν σε ξέπλυμα καταπατήσεων και αποχαρκτηρισμού δασικής γης, όπως επιχειρείται σε αρκετές περιπτώσεις.

Δημόσια Διοίκηση

Αυτό που χρειαζόμαστε δεν είναι «μεγαλύτερο» ή «μικρότερο» κράτος, αλλά διοίκηση που να ανταποδίδει στην κοινωνία τις δαπάνες που γίνονται γι' αυτή, και να καλύπτει τις ανάγκες των πολιτών για υπηρεσίες και υποστήριξη. Το πρόβλημα του δημόσιου τομέα στην Ελλάδα, δεν είναι ο αριθμός των δημόσιων υπαλλήλων (που ως σύνολο βρίσκεται περίπου στα επίπεδα των άλλων ευρωπαϊκών χωρών), αλλά η διάρθρωση, ο προσανατολισμός του και η αποδοτικότητά του. Αν, λοιπόν, η Διοίκηση αναπροσανατολιστεί σε αποτελεσματικές δημόσιες υπηρεσίες και κατευθύνσεις ανταποδοτικές για την κοινωνία και την οικονομία, τότε θα αξιοποιήσει και όλο το σημερινό της δυναμικό. Αν πάλι διατηρήσει τις σημερινές της παθογένειες, θα αδυνατεί να λειτουργήσει στοιχειωδώς όσο και να μειωθούν οι δημόσιοι υπάλληλοι.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι θέλουμε υπηρεσιακή ανεξαρτησία της Δημόσιας Διοίκησης, πραγματική προώθηση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αξιοποίηση του δυναμικού από την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, τακτική αξιολόγηση του έργου κάθε δημόσιας υπηρεσίας, ανασχεδιασμό αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών με ανακατανομή ανθρώπινου δυναμικού όπου είναι απαραίτητο, ισχυρούς ελεγκτικούς μηχανισμούς για διαφάνεια και κατοχύρωση των δικαιωμάτων των πολιτών. Επιδιώκουμε εξονυχιστικούς ελέγχους στα «Πόθεν Έσχες», που θα οδηγήσουν εκτός υπηρεσίας τις περιπτώσεις διαφθοράς όλων των βαθμίδων. Είμαστε ανοικτοί σε μεταφορά εμπειρίας και σε συμβουλευτική υποστήριξη από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όχι όμως και σε καθεστώς επιτροπείας. Λύση δεν είναι οι απολύσεις και η εφεδρεία. Στηρίζουμε ενιαίο μισθολόγιο που θα επανορθώνει αδικίες και θα περιορίζει την ψαλίδα υψηλών και χαμηλών μισθών χωρίς λογικές οριζόντιων περικοπών.

Κλειστά επαγγέλματα

Το «άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων» οφείλει να σχεδιάζεται με βάση το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον και τη συμφιλίωση της οικονομίας με το περιβάλλον, όχι με κριτήριο μια αμφίβολης εγκυρότητας και αξίας οικονομική «ορθοδοξία» και τις αφηρημένες αρχές του ανταγωνισμού.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι αναγνωρίζουμε την ανάγκη να απαλλαγούν οι εγχώριες αγορές από ρυθμίσεις που εξυπηρετούν συντηρητικά συμφέροντα σε βάρος του κοινωνικού συνόλου. Θεωρούμε, όμως, τα μέτρα προσχηματικά στο μεγαλύτερο μέρος τους και αμφιβάλουμε εάν οδηγούν σε ποιοτικότερες υπηρεσίες, με χαμηλότερο κόστος για τον πολίτη.

Το άνοιγμα είναι σε θέση να συμβάλει στη βελτίωση της λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας, μόνο αν η κατάργηση των ειδικών προνομίων εφαρμοστεί δίχως εξαιρέσεις (πλην των ελάχιστων που εξυπηρετούν επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος) και δεν υπαχθεί σε λογικές πλήρους απορρύθμισης των αγορών. Απαραίτητη είναι επίσης η αντιμετώπιση των ευρύτατα διαδεδομένων ολιγοπωλιακών δομών, αν δεν θέλουμε το άνοιγμα των κλειστών επαγγελματίων να αντικαταστήσει παλιά προνόμια με νέα.

Πριν από κάθε ρύθμιση ανά επαγγελματικό χώρο, χρειάζεται ολοκληρωμένη πολιτική για τον αντίστοιχο τομέα: οι ρυθμίσεις για τα φορτηγά οφείλουν να υπηρετούν την ενίσχυση του σιδηροδρόμου και των συνδυασμένων μεταφορών, οι όροι για τα ταξί να είναι συμβατοί με σχεδιασμό για αναβαθμισμένο ρόλο της δημόσιας συγκοινωνίας και με λιγότερη χρήση του ΙΧ, οι κανόνες για τα φαρμακεία με τη στήριξη της υγείας των πολιτών και με τα συμφέροντα των ασφαλιστικών ταμείων.

Ανταγωνιστικότητα -μισθοί -«εσωτερική υποτίμηση»

Απέναντι στις νεοφιλελεύθερες συνταγές, στηρίζουμε μια βιώσιμη πράσινη επιχειρηματικότητα, υπεύθυνη κοινωνικά και περιβαλλοντικά, με επίκεντρο μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, αλλά και τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας.

Η υστέρηση των περισσότερων ελληνικών επιχειρήσεων πρέπει να καλυφθεί κατά προτεραιότητα με βελτιώσεις στην οργάνωση της εργασίας, με αποδοτικότερη χρήση των φυσικών και άλλων παραγωγικών πόρων, αλλά και με επενδύσεις σε καινοτομία και τεχνολογικό εξοπλισμό. Παράλληλα, προωθούμε ευνοϊκότερο οικονομικό περιβάλλον, με αποδοτικότερη δημόσια διοίκηση, μειωμένη φορολογία στην εργασία, φορολογικά κίνητρα στις μικρές κυρίως επιχειρήσεις για θέσεις εργασίας, πολιτικές για μείωση του κόστους στέγασης των επιχειρήσεων, ελάφρυνση του ΦΠΑ στους κλάδους με ένταση εργασίας ή με μεγάλο μερίδιο εγχώριας παραγωγής, ώστε να ενισχυθεί η απασχόληση και η εγχώρια οικονομία.

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο πληρωμών θα πρέπει να μειωθεί πρώτα από όλα με την απεξάρτηση από το πετρέλαιο, τη δραστική περικοπή των εισαγόμενων εξοπλισμών που δεν προσφέρουν πια καμιά ασφάλεια στη χώρα μας (εισαγωγές ενέργειας και όπλων αποτελούν αθροιστικά το 90% του σημερινού ελλείμματος), την ενίσχυση της τοπικής διάστασης στην οικονομία, τον αναπροσανατολισμό του τουρισμού σε κατευθύνσεις που καλύπτουν όλο το χρόνο, την καθιέρωση ευνοϊκής φορολογικής πολιτικής για τους κλάδους με μεγάλη εγχώρια συμμετοχή και πολιτικής δημόσιων προμηθειών που θα συνυπολογίζει και το από πόσο μακριά έρχεται κάθε προϊόν.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι **είμαστε με τον κόσμο της εργασίας**: Απορρίπτουμε την υποτίμηση της εργασίας και τη λογική της συμπίεσης των μισθών, θεωρούμε αδιανόητη κάθε «εσωτερική υποτίμηση» που προσπαθεί να συνδυάσει μισθούς Βουλγαρίας με κόστος ζωής σε βασικά προϊόντα υψηλότερο και από αυτό της Γερμανίας. Είμαστε, λοιπόν, αντίθετοι στην απαίτηση της Δανειακής Σύμβασης για «σύγκλιση των μισθών με τις ανταγωνιστικές χώρες», αντιπροτείνοντας μείωση στη φορολογία της εργασίας και αποτελεσματικό κοινωνικό κράτος που θα περιορίζει το κόστος ζωής. Δίνουμε έμφαση στη συμπίεση των τιμών μέσω μεγαλύτερης διαφάνειας στην αγορά, αποτελεσματικής αντιμετώπισης των καρτέλ, αλλά και πολιτικών για συμπίεση των αξιών γης και μείωση του κόστους στέγασης για κατοικίες και επιχειρήσεις. Σημαντικό είναι, επίσης, να αλλάξουν τα πρότυπα κατανάλωσης και να αναπτυχθεί καταναλωτική συνείδηση και αποτελεσματικότερο κίνημα καταναλωτών.

Η περικοπή του κατώτατου μισθού -πολύ περισσότερο η επιπλέον μείωσή του για τους νέους- αποτελεί για μας ακραία επίθεση του πολιτικού συστήματος στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Από την πλευρά μας είμαστε διατεθειμένοι να στηρίξουμε και νομικές παρεμβάσεις για την ακύρωσή της, καθώς έρχεται σε ευθεία αντίθεση με το ελληνικό Σύνταγμα και τις Ευρωπαϊκές Συνθήκες. Με το βασικό μισθό έχουμε άλλωστε ζητήσει να συνδεθούν και οι αποδοχές των βουλευτών και των άλλων υψηλόβαθμων δημόσιων λειτουργών, ώστε να έχουν κίνητρα να είναι προσεκτικότεροι σε τέτοια θέματα.

Αδιαπραγμάτευτη είναι, τέλος, για μας **η υπεράσπιση της ελευθερίας των συλλογικών συμβάσεων**. Μπορούμε να δεχθούμε μόνο θέσπιση ανώτατου ορίου για το άνοιγμα ανάμεσα στο χαμηλότερο και στον ανώτερο μισθό κάθε συλλογικής σύμβασης.

Ιδιωτικοποιήσεις -δημόσια περιουσία

Στα θέματα της ιδιωτικοποίησης της δημόσιας περιουσίας, αναγνωρίζουμε ότι δεν είναι όλες οι περιπτώσεις ίδιες. Χρειάζεται εδώ να χαράξουμε τη διαχωριστική γραμμή, που θα διαφυλάξει όσα αποτελούν πραγματικά συλλογικά αγαθά της κοινωνίας, διαχωρίζοντάς τα από τα υπόλοιπα. Και στα τελευταία, όμως, προαπαιτούμενο είναι επαρκείς διασφαλίσεις για τους εργαζομένους και τους όρους εργασίας τους, που θα πρέπει να είναι ανάλογοι με εκείνους των άλλων ευρωπαϊκών χωρών για τους ίδιους τομείς.

Η εξωπραγματική πάντως εκτίμηση για 50 δις ευρώ έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις και η επιμονή να προχωρήσουν αυτές άμεσα, και μάλιστα σε συγκυρία που ευνοεί μόνο τους υποψήφιους αγοραστές που επιδιώκουν χαμηλές τιμές, κινδυνεύει να αποδειχθεί θηλιά στο λαιμό της χώρας μας. Ιδιαίτερα επικίνδυνη είναι η σύνδεση των εσόδων από ιδιωτικοποιήσεις με τους δεσμευτικούς δημοσιονομικούς στόχους που μας έχουν επιβληθεί.

Ζητήματα προτεραιότητας για τη χάραξη των απαραίτητων «κόκκινων γραμμών», αποτελούν για μας ιδίως:

- Κάθε παραχώρηση δημόσιας γης που οδηγεί σε οικοδόμηση άκτιστων χώρων στις πόλεις με έλλειμμα πρασίνου, ή σε αλλαγή χρήσεων σε βάρος του περιβάλλοντος.
- Η ιδιωτικοποίηση φυσικών πόρων, και ιδιαίτερα του νερού.
- Η εκχώρηση του ελέγχου σε δίκτυα κοινής ωφέλειας, όπως του ΟΤΕ ή της ΔΕΗ, που χρησιμοποιούνται από όλους τους ανταγωνιστές.
- Η δημιουργία καταστάσεων όπου οι αγοραστές δημόσιων επιχειρήσεων θα χαράζουν οι ίδιοι πολιτικές για τον αντίστοιχο τομέα, υποκαθιστώντας τους δημοκρατικούς θεσμούς ή δημιουργώντας ιδιωτικά μονοπώλια στη θέση αντίστοιχων δημόσιων.
- Οι αδιαφανείς διαδικασίες και η πρόσκαιρη ή οριστική διάθεση στοιχείων δημόσιας περιουσίας σε τιμές πολύ χαμηλότερες από την αξία που είχαν πριν τη κρίση.

B.4 Πράσινη Στροφή: να αλλάξουμε τον προσανατολισμό της οικονομίας

Στην πραγματική οικονομία, η λογική «να συνεχίσουμε όπως μέχρι τώρα» έχει πλήρως χρεοκοπήσει. Απέναντι σε ένα πολιτικό σύστημα που δεν είναι πια σε θέση ούτε να απορροφήσει τα ευρωπαϊκά κονδύλια του ΕΣΠΑ, προτείνουμε ένα συνολικό πρόγραμμα για επένδυση στη βιωσιμότητα και τις πράσινες θέσεις εργασίας, μέσα από άξονες προτεραιότητας όπως:

- **Αναζωογόνηση της υπαίθρου** με οικολογικό προσανατολισμό, ιδιαίτερα στις νησιωτικές, ορεινές και μειονεκτικές περιοχές που αποτελούν τα 2/3 της χώρας μας και σήμερα είναι σχεδόν πλήρως εγκαταλειμμένες. Βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, συνδυασμένη με ήπιο τουρισμό, ανανεώσιμη ενέργεια και μικρής κλίμακας μεταποίηση, μπορούν να δώσουν ξανά ζωή στα χωριά και τις κωμοπόλεις, να επιτρέψουν την οργάνωση σε συστήματα τοπικής οικονομίας και να εξασφαλίσουν αυτάρκεια σε διατροφικά είδη. Περιπτώσεις χωριών όπως η Ανάβρα, στη Μαγνησία, δείχνουν ότι κάτι τέτοιο είναι εφικτό και στη χώρα μας.

- **Ενεργειακή στροφή με απεξάρτηση από το πετρέλαιο και το λιγνίτη.** Η εξοικονόμηση ενέργειας και η ορθολογική χρήση της, αποτελούν για μας προτεραιότητα. Στην ανανεώσιμη ενέργεια εμπνεόμαστε από το μοντέλο της Γερμανίας και της Δανίας που, παράλληλα με τις εταιρίες, δίνει κεντρική θέση στη σύνδεση της παραγωγής με την τοπική κοινωνία, με συνεταιρισμούς λαϊκής βάσης, δημοτικές επιχειρήσεις και πρωτοβουλίες νοικοκυριών.

Αναβάθμιση των συλλογικών αγαθών, ώστε να αντισταθμίσουν ένα μέρος από τη χαμένη μας αγοραστική δύναμη. Θέλουμε νέα πρότυπα ευημερίας, στηριγμένα κυρίως στην ποιότητα ζωής, ως δικαίωμα για όλους. Είναι ζωτικό να επενδύσουμε στη βελτίωση της δημόσιας συγκοινωνίας, τη δημόσια υγεία και περίθαλψη, την αναβάθμιση των δημόσιων χώρων, την επιστροφή της φύσης στην πόλη, τις κοντινές καθαρές παραλίες, τη δυνατότητα να περπατάμε σε αξιοπρεπείς συνθήκες και να χρησιμοποιούμε με ασφάλεια το ποδήλατο στις καθημερινές μας διαδρομές.

- **Συνολικότερο αναπροσανατολισμό της οικονομίας** με έμφαση στην έρευνα και καινοτομία, σε πράσινες και εναλλακτικές κατευθύνσεις καθώς και στα πολιτιστικά αγαθά. Σύνδεση της πράσινης καινοτομίας με τη μεταποίηση και την εκπαίδευση. Δημιουργία προγραμμάτων που θα στηρίξουν τους νέους να αναλάβουν παραγωγικές πρωτοβουλίες

Με βάση τις προτεραιότητες αυτές επιδιώκουμε να διαμορφωθεί και σε καθεμιά από τις 13 περιφέρειες ένα ολοκληρωμένο περιφερειακό σχέδιο με την ευρύτερη δυνατή συμμετοχή πολιτών και κοινωνικών φορέων. Η ίδια συμμετοχή είναι απαραίτητη και για την υλοποίησή του, ώστε να μπορέσουμε να στηριχθούμε πρώτα στις δικές μας δυνάμεις ως κοινωνία. Η πράσινη καινοτομία πρέπει να παίξει εδώ καταλυτικό ρόλο.

Στην προσπάθεια αυτή στηρίζουμε, ως αναπόσπαστο μέρος της λύσης, την ανάπτυξη μορφών κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, με αξιοποίηση και της διεθνούς εμπειρίας από χώρες που έζησαν παρόμοιες καταστάσεις. Τοπικά δίκτυα ανταλλαγών χωρίς χρήμα, τράπεζες χρόνου, συνεταιρισμοί παραγωγών-καταναλωτών, παράλληλα τοπικά «νομίσματα», πρωτοβουλίες αστικών κήπων και αγροκτημάτων, χαριστικά και ανταλλακτικά παζάρια, αλλά και πλήθος άλλων μορφών και θεσμών, είναι ανάγκη να προωθηθούν ως επείγουσες κοινωνικές πρωτοβουλίες για στοιχειώδες δίκτυο ασφαλείας απέναντι στην κρίση.

Ένας τέτοιος δρόμος, απαιτεί να στηριχθούμε πρώτα στις δικές μας δυνάμεις, ως κοινωνία, ώστε να πιστέψουμε στο νέο όραμα μας και να το εφαρμόσουμε με

εμπιστοσύνη. Πέρα από την πολιτική βούληση, οι πρωτοβουλίες διεξόδου που προτείνουμε, χρειάζονται συμμετοχή των πολιτών, πολιτικές κατάλληλα σχεδιασμένες, ενεργοποίηση του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού, ενεργοποίηση αναξιοποίητων φυσικών πόρων όπως η εγκαταλειμμένη γη ή τα αγροτικά υπολείμματα ως βιομάζα για ανανεώσιμη ενέργεια.

Οι απαραίτητες **χρηματοδοτήσεις** μπορούν να βρεθούν από:

- Το μεγάλο πακέτο που συζητά ήδη η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Σημαντικό είναι να υπάρχει σαφής στόχευση στον αναπροσανατολισμό της οικονομίας και να διεκδικηθεί ειδική ρύθμιση για μηδενική εθνική συμμετοχή, λόγω των έκτακτων συνθηκών που δημιουργεί η κρίση και η δημοσιονομική μας αδυναμία. Διαφορετικά θα πρέπει να εξετάσουμε τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν ως εθνική συμμετοχή οι απαιτήσεις από το γερμανικό κατοχικό δάνειο.
- «Επενδυτικά ευρωμόλογα» για προγράμματα Πράσινης Στροφής, που θα πρέπει να εκδοθούν στο πλαίσιο μιας πανευρωπαϊκής πολιτικής εξόδου από την κρίση.
- Μια ισχυρή και στοχευμένη ευρωπαϊκή πολιτική Περιφερειακής Συνοχής, όπου αυτή την περίοδο οριστικοποιούνται οι βασικές κατευθύνσεις για μετά το 2013.
- Εργαλεία εγγυήσεων για «εκτροπή» της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών προς την πραγματική οικονομία, με ιδιαίτερη έμφαση στον αναπροσανατολισμό των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και σε πράσινες επενδύσεις σε επίπεδο νοικοκυριών.
- Αποκατάσταση του Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων, κατά το δυνατόν, στα πριν την κρίση επίπεδα, με ανατροπή των περιορισμών που επιβάλλει το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα.
- Αναμόρφωση της φορολογίας, ως εργαλείου για ενθάρρυνση-αποθάρρυνση δραστηριοτήτων, ανάλογα με τις θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις τους στο περιβάλλον και την κοινωνία.
- Βιώσιμες χρήσεις σε δημόσια περιουσία για άμεσες κοινωνικές ανάγκες.

B.5 Απέναντι στην ευρωζώνη, μετά την ψήφιση της Δανειακής Σύμβασης

Η ανάγκη για επείγουσα αλλαγή πορείας της χώρας μας και για αποδέσμευση από την ομηρία στους δανειστές, συμβαδίζει με την ανάγκη να αντιμετωπιστεί άμεσα η κρίση της ευρωζώνης σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Το κοινό νόμισμα οικοδομήθηκε από την αρχή σε σαθρά θεμέλια και οι λύσεις, ή θα είναι πανευρωπαϊκές, ή δε θα υπάρξουν καθόλου.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι επιδιώκουμε την παραμονή της Ελλάδας στην ευρωζώνη. Ενδεχόμενη έξοδος από το ευρώ σήμερα, πέρα από την πολιτική της σημασία και το πλήγμα στον ευρωπαϊκό προσανατολισμό, θα συμπίζεζε ακόμη περισσότερο ό,τι απομένει από την αγοραστική δύναμη της μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτών και θα έδινε τεράστια οικονομική δύναμη στα γκρίζα συμφέροντα που έχουν βγάλει κεφάλαια και καταθέσεις στο εξωτερικό.

Αυτό είναι και επιπλέον λόγος που τοποθετηθήκαμε κατά της Δανειακής Σύμβασης, καθώς η τελευταία επιβάλλει στη χώρα μας ανέφικτους δημοσιονομικούς στόχους, που θα λειτουργήσουν ως Οδικός Χάρτης για την έξοδο της από την ευρωζώνη. Η επιβολή απόλυτης προτεραιότητας στην εξυπηρέτηση του χρέους, ο ειδικός λογαριασμός που θα διοχετεύει το σύνολο της δανειακής χρηματοδότησης στην εξόφληση των δανειστών, η απαίτηση για διαρκή και υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα από μια οικονομία σοβαρά τραυματισμένη, έχουν σχεδιαστεί ως κλοιός που θα κάνει σταδιακά απαγορευτικό το τίμημα της ελληνικής παραμονής στην ευρωζώνη.

Ως πρώτο βήμα, οι Οικολόγοι Πράσινοι εστιάζουμε στη διερεύνηση της νομιμότητας δύο βασικών σημείων της Δανειακής Σύμβασης που, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, παραβιάζουν τις ευρωπαϊκές Συνθήκες και το ελληνικό Σύνταγμα:

- Την προτεραιότητα των δανειστών στα εθνικά δημόσια έσοδα, απέναντι στις βασικές υποχρεώσεις του κράτους προς τους πολίτες.
- Τη βίαιη παρέμβαση στον κατώτατο μισθό και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις που τον διαμορφώνουν.
- Παράλληλα με την επιμονή μας σε ένα διαφορετικό σχέδιο δημοσιονομικής εξυγίανσης, με σεβασμό στην κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα, εξακολουθούμε να ζητάμε αλλαγή των ρυθμίσεων:
- Για το PSI και το «κούρεμα», με κύριες αιχμές την εξαίρεση των ομολόγων των ασφαλιστικών ταμείων αλλά και των Ελλήνων και Ευρωπαϊών μικροαποταμιευτών μέχρι 100.000 ευρώ ανά άτομο, τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το «κούρεμα» των τόκων των πρώτων δανείων του Μηχανισμού Στήριξης και την πλήρη διαγραφή των «απεχθών» τμημάτων του χρέους με Λογιστικό Έλεγχο.
- Για τις τράπεζες, όπου η διάσωσή τους έχει για την κοινωνία αντίκρισμα μόνο ως διάσωση των χαμηλών κυρίως και μεσαίων καταθέσεων και ως διατήρηση δυνατοτήτων για χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Αν δεν μπορέσουν να αντληθούν κεφάλαια από τους μετόχους ή από ευρωπαϊκούς οργανισμούς και διατεθεί δανεικό δημόσιο χρήμα, το μερίδιο των σημερινών μετόχων να αποτιμηθεί με βάση την αξία κάθε τράπεζας χωρίς την παραμικρή κρατική ενίσχυση. Οι νέες προνομιούχες μετοχές να έχουν πλήρη δικαιώματα ψήφου και για το μεταβατικό διάστημα, ο έλεγχος όμως να είναι δημόσιος (π.χ. μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος) και όχι κυβερνητικός ή κομματικός. Διαφωνούμε με την παράδοση της διοίκησης τους εκ νέου στους παλαιούς ιδιοκτήτες τους.
- Για το δανεισμό της χώρας, όπου προτείνουμε την έκδοση ευρωομολόγων αλλά και την απευθείας δανειοδότηση κάθε χώρας μέλους από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο θεωρούμε ώριμη την πρόταση να καλυφθεί με ευρωομόλογα το δημόσιο χρέος κάθε χώρας ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ μέχρι 60% του Α.Ε.Π. της, σε συνδυασμό με εκτεταμένη χρήση επενδυτικών ευρωομολόγων για προγράμματα Πράσινης Στροφής.
- Η χώρα έχει ανάγκη σήμερα ένα νέο πολιτικό σχέδιο, για να ξεπεράσουμε την ομηρία στους δανειστές και να επενδύσουμε στη διέξοδο από την κρίση.
- Παράλληλα με τα απαραίτητα ΟΧΙ, είναι επείγον να διαμορφωθούν συγκεκριμένοι στόχοι, τόσο για επαναδιαπραγμάτευση της Δανειακής Σύμβασης όσο και για διεκδίκηση εκτεταμένων ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων για πράσινες επενδύσεις ως αντίβαρο στην ύφεση.

- Σε ευρωπαϊκό επίπεδο ζωτικό είναι να αξιοποιήσουμε την αλληλεγγύη δυνάμεων όπως οι Πράσινοι, αλλά και το ευρωπαϊκό κίνημα συμπαράστασης στην Ελλάδα, για να προωθήσουμε υπερεθνικές πολιτικές και κοινωνικές συμμαχίες. Τέτοιες συμμαχίες μπορούν να συμβάλουν να ανατραπεί ο άξονας Μέρκελ-Σαρκοζύ στις γαλλικές εκλογές του 2012 και τις γερμανικές του 2013. Κρίσιμη είναι και η μάχη για την εικόνα της χώρας μας στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, μάχη που χρειάζεται να δοθεί με νέους όρους, χωρίς τα βαρίδια της καθολικής αναξιοπιστίας των σημερινών κομμάτων της Βουλής.

B.6 Ένα Σύμφωνο Βιώσιμης Ευημερίας για την Ευρώπη

Απέναντι στην Ευρώπη, οι Οικολόγοι Πράσινοι νιώθουμε πολίτες της, όχι υποστηρικτές ή αντίπαλοί της. Όπως διαφωνούμε με τις μέχρι τώρα πολιτικές των ελληνικών κυβερνήσεων, έτσι διαφωνούμε ριζικά και με τις σημερινές πολιτικές της Κομισιόν και των άλλων ευρωπαϊκών κυβερνήσεων, που αναιρούν βασικές ευρωπαϊκές αξίες.

Μαζί με όλο το πράσινο κίνημα, είμαστε στην πρώτη γραμμή κατά του λαϊκισμού, που προσπαθεί να στρέψει τη μια ευρωπαϊκή κοινωνία απέναντι στην άλλη. Η Ευρώπη είτε θα εξελιχθεί σε ομοσπονδία με κοινές οικονομικές πολιτικές, αλλά και με δημοκρατική νομιμοποίηση και κοινωνική δικαιοσύνη, είτε θα απειληθεί με φυγόκεντρες τάσεις ή ακόμη και διάλυση.

Αναδεικνύουμε λοιπόν την αλληλεγγύη των άλλων Πράσινων προς τη χώρα μας και στηρίζουμε την κοινή πράσινη πρόταση για ένα Σύμφωνο Βιώσιμης Ευημερίας που θα συνδυάζει μια ευρωπαϊκή οικονομία ευημερίας για όλους, με την προσαρμογή στα όρια που θέτουν οι δυνατότητες του πλανήτη. Για τα δημόσια οικονομικά στην ευρωζώνη, βασικά σημεία της πράσινης πρότασης είναι:

- Ολοκληρωμένο Σύμφωνο Φορολογικής Σύγκλισης, με Ευρωπαϊκό Φόρο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών, Ευρωπαϊκή κλιματική/ενεργειακή συνεισφορά, τερματισμό του σημερινού φορολογικού ανταγωνισμού υπέρ των επιχειρήσεων, πλήρη κατάργηση των φορολογικών παραδείσων.
- Μεγάλη αύξηση του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού ανάλογη της αναγκαίας πανευρωπαϊκής δημόσιας παρέμβασης, συνδυασμένη με έκδοση επενδυτικών ευρωομολόγων για έργα πράσινων υποδομών.
- Ολοκληρωμένη εποπτεία για τα οικονομικά μεγέθη, που θα ενσωματώνει πλήρως την κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση και δε θα εστιάζει μονόπλευρα στο δημόσιο έλλειμμα και το χρέος.
- Δημιουργία Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου με δημοκρατικό έλεγχο, με μόνιμο μηχανισμό αντιμετώπισης κρίσεων και δυνατότητα έκδοσης ευρωομολόγων.
- Αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους στις χώρες όπου δεν είναι πια βιώσιμο. Παράλληλη εξυγίανση και αυστηρή ρύθμιση του τραπεζικού τομέα, με κύριο στόχο να πάψει να δημιουργεί κινδύνους για την πραγματική οικονομία και να ξαναγίνει υπηρέτης της.

B.7 Για ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο

Οι Οικολόγοι Πράσινοι απορρίπτουμε τόσο αυτό που συμβαίνει σήμερα, όσο και τη νοσταλγία για την πριν το Μνημόνιο αδιέξοδη εποχή. Είναι η ώρα:

- Να επιβάλουμε την απόδοση ευθυνών και την τιμωρία των υπευθύνων, ώστε να μπορέσουμε επιτέλους να γυρίσουμε σελίδα και να αποκτήσουμε κοινωνικούς θεσμούς που ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΜΕ να εμπιστευόμαστε.
- Να σταθούμε ξανά στα πόδια μας ως κοινωνία, και να αποκτήσουμε μια νέα συλλογική αισιοδοξία και αυτοπεποίθηση.
- Να επενδύσουμε στην ταυτόχρονη διέξοδο από την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική κρίση.
- Να βάλουμε τις βάσεις για ένα άλλο πρότυπο Βιώσιμης Ευημερίας για όλους.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι αγωνιζόμαστε, λοιπόν, για ΕΝΑ ΝΕΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ:

- Με περισσότερη δημοκρατία, κοινωνική αλληλεγγύη και αυτενέργεια των πολιτών.
- Με κεντρικότερο ρόλο για τα συλλογικά αγαθά.
- Με ριζικό αναπροσανατολισμό της οικονομίας και συμφιλίωσή της με το περιβάλλον.
- Με πρότυπα ευημερίας βασισμένα περισσότερο στην ποιότητα της ζωής, ως δικαίωμα για όλους, και λιγότερο στην αγοραστική δύναμη.

Στο σημείο που έχουμε φθάσει, κανένας δρόμος δεν είναι εύκολος ούτε χωρίς θυσίες. Είναι ζωτικό όμως να επιλέξουμε δίκαιη κατανομή των θυσιών, διεύρυνση της δημοκρατίας και προοπτικές διεξόδου που δε θα υποθηκεύουν οριστικά και το μέλλον.

Η συμμετοχή και ενεργοποίηση των πολιτών σε μια τέτοια κατεύθυνση, με ριζική αλλαγή αξιών, αποτελεί το μεγάλο στοίχημα της ελληνικής κοινωνίας για τα κρίσιμα χρόνια που έχουμε μπροστά μας.

Γ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ

ΝΑ ΞΑΝΑΒΡΟΥΜΕ ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΝΑ ΣΥΝΔΕΣΟΥΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ, ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΦΟΡΕΑΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Είναι κοινός τόπος ότι η κρίση αποτελεί χρεοκοπία όλου του πολιτικού συστήματος. Η χρεοκοπία δε αφορά μόνο τους εκπροσώπους του και τα κόμματά τους, αλλά και τον τρόπο που λειτουργούν οι θεσμοί. Το αίτημα για πραγματική δημοκρατία, πιο άμεση και πλήρως υπόλογη στους πολίτες, έχει ήδη τεθεί από το αυθόρμητο κίνημα των πολιτών στις πλατείες, και όλα δείχνουν ότι θα μείνει για καιρό στο προσκήνιο.

Μέχρι τώρα το πολιτικό σύστημα έχει χειριστεί την κρίση με γνώμονα τη δική του επιβίωση και όχι τις ανάγκες της κοινωνίας. Ανάπηρη ήταν όμως και η δημοκρατία που είχαμε πριν: Το συγκεντρωτικό κράτος, η παντοδυναμία του πρωθυπουργού, η κομματική νομή της εξουσίας και το έλλειμμα αξιοπιστίας των κομμάτων, οι κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες που διασφάλιζαν την ψήφιση οποιουδήποτε νομοσχεδίου, η αίσθηση των πολιτών ότι ελάχιστα επηρεάζουν τις εξελίξεις, συγκροτούσαν ένα ξεπερασμένο πολιτικό σύστημα που είχε ήδη δείξει τα όριά του. Κόμματα και πολιτικοί έχουν κάνει ό,τι μπορούσαν για να χάσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών, η διαφθορά έχει γενικευθεί, η συζήτηση εστιάζεται στα πρόσωπα αντί για τις πολιτικές, ενώ η ζημιά από τις μονοκομματικές κυβερνήσεις και τη νομή της εξουσίας είναι πια αδιαμφισβήτητη.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι δίνουμε στη διακυβέρνηση μια έννοια ριζικά διαφορετική: για μας διακυβέρνηση σημαίνει τη διαμόρφωση ευρύτερα αποδεκτών στόχων και το συντονισμό για την προώθησή τους. Μια τέτοια αντίληψη απαιτεί ριζικές αλλαγές και καινοτομίες όχι μόνο στις προτεραιότητες και στις πολιτικές, αλλά πρωτίστως στους ίδιους τους πολιτικούς θεσμούς.

Η δικαιολογημένη οργή για τους εκπροσώπους του πολιτικού συστήματος, θέλουμε να γίνει δύναμη κοινωνικής χειραφέτησης, αυτοοργάνωσης και διεύρυνσης της συμμετοχής των πολιτών. Αν δε μεταφραστεί όμως η οργή αυτή σε περισσότερη δημοκρατία, εύκολα μπορεί να εκφυλιστεί σε άνοδο του λαϊκισμού, απαίτηση κρατικής προστασίας για όλους, αναζήτηση αποδιοπομπαίων τράγων, ακόμη και ανάδειξη «ισχυρών ηγετών» με ελάχιστο σεβασμό στους δημοκρατικούς κανόνες.

Γ.1 Υπερασπίζουμε τη συνταγματική νομιμότητα, προωθούμε επείγουσες συνταγματικές αλλαγές, όπου χρειάζονται

Το πολιτικό σύστημα δε σεβάστηκε ποτέ ούτε τους δικούς του θεσμούς. Τα βραχυπρόθεσμα παιχνίδια εξουσίας κυριαρχούσαν πάντα απέναντι στις μακροχρόνιες προοπτικές και στο δημόσιο συμφέρον. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις, όπως με το Άρθρο 24 για το περιβάλλον, το ίδιο το πολιτικό σύστημα προσπάθησε επανειλημμένα να ανατρέψει συνταγματικές διατάξεις, προσκρούοντας τελικά στην αντίδραση της κοινωνίας.

Σήμερα επείγουν μια σειρά απαραίτητες θεσμικές αλλαγές, με αρκετές από αυτές να απαιτούν αντίστοιχες τροποποιήσεις και στο Σύνταγμα. Σημαντική είναι, επίσης, η ενίσχυση της κατοχύρωσης του κοινωνικού κράτους και της προστασίας των συλλογικών αγαθών. Για τις αλλαγές αυτές, πρέπει να ανοίξει στην κοινωνία ο ευρύτερος δυνατός διάλογος. Χρειάζεται επίσης να ξεκινήσουν άμεσα οι διαδικασίες, ώστε η επόμενη Βουλή να είναι Αναθεωρητική. Ζητάμε από τα κόμματα να δεσμευτούν, πριν ανοίξουν οι επόμενες κάλπες, για τις συνταγματικές τομές που θα προτείνουν. Οι όποιες συνταγματικές αλλαγές θα πρέπει να επικυρωθούν με δημοψήφισμα.

Γ.2 Δημοψηφίσματα: η κοινωνία, πραγματικός φορέας εξουσίας

Η εκλογική ετυμηγορία δεν είναι λευκή επιταγή γι' αυτούς που θα σχηματίσουν κυβέρνηση. Οι πολίτες δικαιούνται να έχουν λόγο σε όλη τη διάρκεια της τετραετίας για τις πολιτικές που υιοθετούνται.

Από τα δημοψηφίσματα είναι λογικό να εξαιρείται μόνο ό,τι προσκρούει στο Σύνταγμα. Τέτοιες περιπτώσεις είναι κυρίως τα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπου η πλειοψηφία δε δικαιούται να περιορίζει τα δικαιώματα των μειοψηφιών.

Τα δημοψηφίσματα καταδικάζονται σε ασφυξία από το σημερινό σύνταγμα, που απαιτεί ειδικό νόμο με απόλυτη πλειοψηφία των βουλευτών. Χαρακτηριστικό είναι ότι στη χώρα μας έχει να γίνει δημοψήφισμα από το ... 1974.

Θεωρούμε απαραίτητη την αναθεώρηση της συνταγματικής διάταξης, ώστε να μπορεί να προκηρυχθεί δημοψήφισμα και με πρωτοβουλία πολιτών, όταν το ζητά με την υπογραφή του συγκεκριμένο ποσοστό του εκλογικού σώματος [ενδεικτικά στο ύψος του 2,5-3%] με δικλείδες ισόρροπης γεωγραφικής κατανομής και η πρόταση δεν αφορά θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σημαντικό θεωρούμε και το δημοψήφισμα ανάκλησης αιρετών οργάνων και προκήρυξης νέων εκλογών, με προϋποθέσεις τη συγκέντρωση υπογραφών του 20% του εκλογικού σώματος και συμμετοχή τουλάχιστον 50% των πολιτών στο σχετικό δημοψήφισμα.

Σημειώνουμε ότι στα δημοψηφίσματα η ενημέρωση των πολιτών, ο δημόσιος διάλογος και η διαβούλευση σε τοπικές συνελεύσεις είναι για μας εξίσου σημαντικά με την τελική ψήφο. Δημοψηφίσματα που συμπιπτουν χρονικά, μπορούν να γίνονται ταυτόχρονα, ή και παράλληλα με τοπικές ή εθνικές εκλογές.

Ως άμεση μεταβατική πρόταση, μέχρι την επόμενη συνταγματική αναθεώρηση, ζητάμε από τα κόμματα να δεσμευτούν άμεσα:

- Ότι η πιλοτική εφαρμογή του θεσμού μπορεί να ξεκινήσει από το (α)κυρωτικό δημοψήφισμα, που θέτει στην κρίση των πολιτών νόμους ήδη ψηφισμένους από τη Βουλή πριν ακόμη κυρωθούν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.
- Ότι θα υπερψηφίζουν στη Βουλή κάθε πρόταση (α)κυρωτικού δημοψηφίσματος εφόσον συνοδεύεται από τις υπογραφές του 2,5-3% των πολιτών και δεν προσκρούει σε διατάξεις του Συντάγματος. Σε περίπτωση αμφισβητήσεων, η συνταγματικότητα θα κρίνεται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.
- Ότι δυνατότητα για νομοθετικές πρωτοβουλίες θα έχουν και οι ίδιοι οι πολίτες με συλλογή υπογραφών: κάθε πρόταση νόμου που θα συνοδεύεται

από υπογραφές του 1% των πολιτών, να υποχρεώνει τη Βουλή σε διαβούλευση και συζήτηση.

Γ.3 Δημοκρατικό εκλογικό σύστημα, διαφάνεια και σεβασμός στο δημόσιο χρήμα

Η μέχρι τώρα διασφάλιση ότι το πρώτο κόμμα έχει σχεδόν σίγουρη την αυτοδυναμία, έχει οδηγήσει σε ένα πολιτικό σύστημα με επίπλαστη αυτάρκεια, όπου η εξουσία είναι συγκεντρωμένη στον αρχηγό και το στενό του κύκλο. Η απλή αναλογική θα αυξήσει την πίεση στις ηγεσίες, θα ενισχύσει τη δημοκρατική τους λειτουργία και θα περιορίσει τα εσωτερικά πελατειακά συστήματα στα κόμματα εξουσίας. Επιπλέον, η απλή αναλογική είναι το μόνο σύστημα που κατοχυρώνει την ισότητα της ψήφου των πολιτών και αναχαιτίζει την έφοδο των κομματικών στρατών για τον έλεγχο του κρατικού μηχανισμού.

Την καθιέρωσή της χρειάζεται όμως να συνοδεύουν συνολικότερες αλλαγές, ώστε να ξεφύγουμε από τη σημερινή κατάσταση, όπου τα πάντα περιστρέφονται, τυπικά τουλάχιστον, γύρω από τις αποφάσεις του πρωθυπουργού. Κρίσιμο στοιχείο δεν είναι μόνο οι προβλέψεις του εκλογικού νόμου, αλλά και η ανάπτυξη κουλτούρας συνεργασιών σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Σημαντική είναι εδώ η ανάδυση πολιτικών δυνάμεων διατεθειμένων για συνεργασίες σε επιμέρους νομοθετικές προτάσεις ακόμη και όταν βρίσκονται στην αντιπολίτευση.

Διεκδικούμε:

- Αλλαγή εκλογικού νόμου με καθιέρωση απλής αναλογικής.
- Μικρότερες εκλογικές περιφέρειες, διερεύνηση δυνατοτήτων να αντικατασταθεί ο σταυρός προτίμησης με άλλες δημοκρατικές ρυθμίσεις χωρίς να ενισχυθεί η εξουσία των κομματικών μηχανισμών, εσωκομματικές προκριματικές εκλογές ανά περιφέρεια, όπου προβλέπεται λίστα. Κάτι τέτοιο θα οδηγήσει και σε δραστικό περιορισμό του «κόστους εκλογής».
- Διάλογος, με συμμετοχή και των ίδιων των νέων, για τη σκοπιμότητα να δοθεί δικαίωμα ψήφου από τα 16 χρόνια. Εκλογιμότητα από τα 21 χρόνια.
- Ανώτατο όριο δύο συνεχόμενων θητειών, σε όλα τα αιρετά και κυβερνητικά αξιώματα.
- Σταθερή ημερομηνία εκλογών ανά 4ετία. Ενδεχόμενη εμβόλιμη/πρόωρη εκλογή θα αφορά μόνο το εναπομένον υπόλοιπο της αρχικής 4ετίας (με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου απομένουν λιγότεροι από 6 μήνες θητείας), ώστε να αποθαρρύνεται η προκήρυξη πρόωρων εκλογών με πρωτοβουλία της κυβέρνησης, να αποσυνδέεται η δεδηλωμένη από τη διαμόρφωση συγκυριακών κοινοβουλευτικών πλειοψηφιών και να διευκολύνεται η ανεξάρτητη λειτουργία της Βουλής. Σε κάθε περίπτωση, η προκήρυξη πρόωρων εκλογών δε θα πρέπει να αποφασίζεται μόνο από τον πρωθυπουργό.
- Πρόβλεψη να μένουν κενές οι έδρες που αντιστοιχούν στα λευκά ψηφοδέλτια.
- Ασυμβίβαστο για ταυτόχρονη κατοχή θέσεων βουλευτή και υπουργού, με αναστολή της βουλευτικής ιδιότητας κατά τη διάρκεια θητείας βουλευτή σε υπουργική θέση.

- Περαιτέρω όρια στην ταυτόχρονη κατοχή αιρετών θέσεων σε θεσμικά όργανα της κεντρικής εξουσίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στα ΜΜΕ, βασικό θεσμό δημοκρατικής λειτουργίας και ενημέρωσης των πολιτών, χρειάζεται να τερματιστεί άμεσα το σημερινό προσωρινό (επί 20ετία) και ημιπαράνομο καθεστώς λειτουργίας των τηλεοπτικών μέσων. Ζητάμε νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για παροχή, ανανέωση ή ανάκληση της άδειας χρήσης του δημόσιου αγαθού των ραδιοσυχνοτήτων, στα πρότυπα των άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Κριτήριο οφείλουν να είναι οι συνταγματικές επιταγές για τις προδιαγραφές ενημέρωσης, επιμόρφωσης και ψυχαγωγίας των πολιτών. Οι σημερινές αδειοδοτήσεις να επανεξεταστούν από μηδενική βάση, με διοικητικές και ποινικές κυρώσεις για τους υπευθύνους των μέχρι τώρα παρανομιών.

- Παράλληλα απαιτείται δραστική περικοπή του «κόστους του πολιτικού συστήματος»:
- Μείωση της συνολικής κρατικής επιχορήγησης των κομμάτων τουλάχιστον κατά 50%, σε σχέση με το 2010 (σε 0.05 τοις χιλίοις των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού από το σημερινό 0.102 τοις χιλίοις). Χρηματοδοτούνται όλα τα κόμματα που ξεπερνούν το 1%, αναλογικά με τις ψήφους που έχουν συγκεντρώσει στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές. Το ποσό να υπολογίζεται ανά εγγεγραμμένο ψηφοφόρο και η επιχορήγηση προς κάθε κόμμα να εξαρτάται από τον αριθμό των πολιτών που το ψήφισαν. Στον ισολογισμό των κομμάτων δημοσιοποιείται, ως επιπλέον κρατική επιχορήγηση, το κόστος των εργαζομένων τους που μισθοδοτούνται από το Δημόσιο. Αναλογικά ισότιμη μεταχείριση των νέων πολιτικών κομμάτων κατά την προεκλογική περίοδο.
- Λογοδοσία για την χρήση των χρημάτων των φορολογούμενων. Τα κόμματα κάθε χρόνο εκτός από τον ισολογισμό τους να δημοσιοποιούν και απολογισμό δράσεων όπου να αναλύουν και τον τρόπο που δαπανήθηκαν τα χρήματα της κρατικής επιχορήγησης.
- Ρύθμιση των συσσωρευμένων χρεών των κομμάτων χωρίς καμιά διαγραφή. Τα δάνεια των κομμάτων να εξαγοραστούν από το υπ. Οικονομικών και να εξυπηρετούνται με το επιτόκιο που δανείζεται η χώρα, με διάρκεια 20 έτη ενώ οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις να παρακρατούνται από την αντίστοιχη κρατική τους επιχορήγηση.
- Μείωση κατά 50% των αποδοχών των βουλευτών σε σχέση με το 2010. Κατάργηση της «αυτοτελούς φορολόγησης» των αποδοχών τους, των πρόσθετων αποδοχών για συμμετοχή σε επιτροπές και για άλλα καθήκοντα που ανήκουν στο έργο τους, και της διάθεσης βουλευτικού αυτοκινήτου. Εξορθολογισμός των υπόλοιπων παροχών. Σύνδεση της βουλευτικής αποζημίωσης με το βασικό μισθό των εργαζομένων.
- Σύνδεση της βουλευτικής αποζημίωσης και με το έργο που αποδίδουν. Το 50% της αποζημίωσης θα συνδέεται αναλογικά με την παρουσία τους στις συνεδριάσεις της ολομέλειας. Το 25% της βουλευτικής αποζημίωσης συνδέεται με την παρουσία των βουλευτών στις επιτροπές που συμμετέχουν και θα μειώνεται αναλογικά με τις απουσίες τους.
- Κατάργηση όλων των πρόσθετων απολαβών όπως βουλευτικών αυτοκινήτων, επιδόματος γραφείου, των πάσης φύσεως ατελειών και των κινητών τηλεφώνων. Για ταξίδια στο εξωτερικό, ημερήσια αποζημίωση με βάση το τιμολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κάθε χώρα. Διατηρείται η

δωρεάν μετακίνηση με επιφανειακά μέσα (λεωφορεία, τρένα, πλοία) στην εκλογική τους περιφέρεια, καθώς και από και προς την Αθήνα. Κάλυψη κόστους μετακινήσεων με αεροπλάνο μέχρι του ποσού του αντίστοιχου επιφανειακού μέσου για την ίδια διαδρομή. Παρέχονται γραφεία σε κάθε βουλευτή, από τη Βουλή και την περιφερειακή αυτοδιοίκηση όπου εκλέγεται.

- Ενίσχυση της υποστήριξης της δουλειάς των βουλευτών. Κάθε βουλευτής θα μπορεί να προσλαμβάνει βοηθούς της επιλογής του (εκτός από συγγενείς μέχρι 2ου βαθμού) με συνολικό προϋπολογισμό 10.000 ευρώ το μήνα. Σε περίπτωση απόσπασης δημόσιου υπαλλήλου, ο μικτός μισθός του συνυπολογίζεται στο συνολικό ποσό. Συνταξιοδότηση των βουλευτών από τα ασφαλιστικά ταμεία καθενός/καθεμιάς τους, όπου θα κατατίθενται από τη Βουλή και οι ασφαλιστικές τους εισφορές για το διάστημα της θητείας τους. Κατάργηση της χωριστής βουλευτικής σύνταξης.
- Κατάργηση κάθε φορολογικού προνομίου των βουλευτών (σήμερα το 50% είναι αφορολόγητα ως «έξοδα παράστασης», ενώ το υπόλοιπο δεν αθροίζεται με τα υπόλοιπα εισοδήματά τους). Απαιτούμε το σύνολο των εισοδημάτων τους να φορολογείται όπως των υπόλοιπων πολιτών.
- Υπουργική και βουλευτική ασυλία αυστηρά οριοθετημένη στα θέματα καθαρά πολιτικού χαρακτήρα. Μέχρι να αναθεωρηθεί η σχετική συνταγματική διάταξη, δέσμευση όλων των πολιτικών δυνάμεων να μην εμποδίζουν με την ψήφο των βουλευτών τους τη δικαστική διερεύνηση καμιάς ποινικής εκκρεμότητας πολιτικών προσώπων.
- Ρητή συνταγματική κατοχύρωση της υποχρέωσης των κομμάτων για δημοκρατική λειτουργία
- Διαφάνεια στα οικονομικά τους, υποχρέωση τήρησης πλήρων λογιστικών βιβλίων (3ης κατηγορίας), έλεγχος από ορκωτούς λογιστές, δημοσιοποίηση ισολογισμών, ονομαστική αναφορά χρηματοδοτών άνω των 2.000 ευρώ
- Διαφάνεια στις δαπάνες και την περιουσιακή κατάσταση των πολιτικών, με υποχρεωτική ανάρτηση όλων των πρόσφατων και παλιότερων δηλώσεων «πόθεν έσχες» στο διαδίκτυο. Υποχρεωτική αιτιολόγηση των οικονομικών πόρων για την απόκτηση κάθε νέου περιουσιακού στοιχείου.

Γ.4 Ισχυρή περιβαλλοντική διακυβέρνηση

Το συμβολικό βάρος από τη δημιουργία ανεξάρτητου Υπουργείου Περιβάλλοντος έχει ήδη εξατμιστεί προ πολλού. Ακόμη και με καλές προθέσεις, οι πολιτικές του περιορίζονται στα ασφυκτικά όρια που αφήνει μια κυβερνητική πολιτική με συχνά αντίθετες προτεραιότητες. Βασικό μας ζητούμενο είναι η διάσταση της βιωσιμότητας να αποκτήσει κεντρικό ρόλο στις πολιτικές όλων των υπουργείων.

Κρίσιμο ρόλο, πέρα από την πολιτική βούληση, παίζουν επίσης:

- Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις πολιτικές όλων των υπουργείων. τόσο ως προς την κατεύθυνση της πρόληψης και της προστασίας όσο και ως προς την κατεύθυνση της οικονομίας που δημιουργεί η ορθή και βιώσιμη διαχείριση του περιβάλλοντος (θέσεις εργασίας, εξοικονόμηση με την πρόληψη από δαπάνες αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας).

- Η δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής και η διάθεση επαρκών πόρων. Ο προϋπολογισμός του 2011 προβλέπει για το περιβάλλον μόλις το 0,01% των δημόσιων δαπανών, μειωμένο κατά 28% σε σχέση με το 2010 και 33,5% σε σχέση με το 2009.
- Η πλαισίωσή του από δραστήριες Ανεξάρτητες Αρχές, όπως μια Εθνική Επιτροπή για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και μια Εθνική Επιτροπή για την Προστασία του Κλίματος, με αποστολή τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και την κατάθεση εισηγήσεων.

Γ.5 Όρια στην αυθαιρεσία των κυβερνήσεων

Για μας Κράτος Δικαίου δεν είναι ο εξωραϊσμός της εξουσίας αλλά η οριοθέτησή της. Η δικαιοδοσία των κυβερνήσεων οφείλει να σταματά εκεί που αρχίζουν οι εγγυήσεις για τα δικαιώματα των πολιτών.

- Οι Ανεξάρτητες Αρχές χρειάζεται να γίνουν σεβαστές και να ενισχυθούν, ιδιαίτερα εκεί όπου έχουν αμφισβητηθεί από την κεντρική εξουσία, όπως στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και στο ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος. Νέες Ανεξάρτητες Αρχές είναι απαραίτητες σε τομείς όπως η κατεδάφιση των αυθαιρέτων.
- Η υπηρεσιακή ανεξαρτησία της Δημόσιας Διοίκησης χρειάζεται να θωρακιστεί. Αποστολή της είναι να υπηρετεί, όχι τις εντολές των υπουργών, αλλά τις δημόσιες πολιτικές που χαράσσονται νόμιμα και δημοκρατικά διασφαλίζοντας σε αυτές συνέχεια και συνέπεια.
- Κατάργηση των «μυστικών κονδυλίων», απόλυτη διαφάνεια στους «ειδικούς λογαριασμούς». Διαφάνεια και διαχειριστικοί έλεγχοι και στα ΝΠΙΔ που παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και στους φορείς της Αυτοδιοίκησης και στα νομικά τους πρόσωπα
- Αλλαγή της νομοθεσίας περί ευθύνης υπουργών, ώστε να σταματήσει η ασυλία που παρέχει στην πράξη το σημερινό καθεστώς. Άμεση πολιτική δέσμευση των κομμάτων ότι με την ψήφο τους θα διευκολύνουν τη δικαστική διερεύνηση τέτοιων υποθέσεων και θα προωθήσουν αναθεώρηση της συνταγματικής διάταξης που δυσχεραίνει τη δίωξη πολιτικών προσώπων. Κατάργηση κάθε ειδικής παραγραφής.
- Νομοθετικές ρυθμίσεις που να αποτρέπουν το φαινόμενο της σύγκρουσης προσωπικών ή οικογενειακών επιχειρηματικών συμφερόντων εκλεγμένων πολιτικών με το δημόσιο συμφέρον.
- Η διαφάνεια στη λειτουργία της διοίκησης αποτελεί βασικό δικαίωμα των πολιτών. Όλες οι αποφάσεις και τα πρακτικά δημόσιων αρχών και οργανισμών, θα πρέπει να δημοσιοποιούνται στο διαδίκτυο και να είναι προσβάσιμα σε όλους. Νομοθετική κατοχύρωση της Ελεύθερης Πρόσβασης στην Πληροφορία για τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, που θα εξειδικεύει τη Συνθήκη του Άρχου.
- Η επιλογή της ηγεσίας της Δικαιοσύνης από τον εκάστοτε υπουργό, υπονομεύει σοβαρά την ανεξαρτησία της. Επιδιώκουμε πλήρες αυτοδιοίκητο για τη δικαιοσύνη, χωρίς όμως να φθάνουμε σε Κράτος Δικαστών. Επιδιώκουμε πρόσθετες εγγυήσεις για τους δικαστικούς, με οριοθέτηση των

εξουσιών του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, αντικειμενικά κριτήρια για τις προαγωγές, διασφαλίσεις στα θέματα των μεταθέσεων.

- Ο διάχυτος δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων από τα δικαστήρια χρειάζεται να ενισχυθεί και να διευρυνθεί.
- Η θρησκευτική ουδετερότητα της πολιτείας απαιτεί πλήρη χωρισμό Κράτους και Εκκλησίας, ώστε να διασφαλίζεται η ισότητα των πολιτών ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις.
- Η κατάργηση του κομματικού κράτους και του πελατειακού πλαισίου, απαιτεί σοβαρούς θεσμικούς φραγμούς στους διορισμούς σε μετακλητές κρατικές θέσεις ευθύνης. Το κύριο είναι βέβαια να μην καλύπτονται οι θέσεις αυτές με κριτήρια κομματικής αφοσίωσης. Μια πρόταση που αξίζει να εξεταστεί είναι οι ΔΕΚΟ και τα ΝΠΔΔ να ελέγχονται από Ανεξάρτητη Αρχή, που επιλαμβάνεται να αξιολογήσει τους ικανότερους για την πολιτική στελέχωση τους, όσο και την υλοποίηση μακροπρόθεσμων στόχων και χρονοδιαγραμμάτων, που υποχρεωτικά στηρίζονται από αυξημένη κοινοβουλευτική πλειοψηφία.
- Οι πελατειακοί διορισμοί τυπικά απαγορεύονται, στην πράξη όμως παρακάμπτονται με τη διαρκή δημιουργία συμβασιούχων που εγκλωβίζονται σε διαρκή ομηρία. Θα άξιζε να αναζητηθούν δικλείδες ώστε να προσλαμβάνονται συμβασιούχοι μόνο σε αποδεδειγμένα προσωρινές και έκτακτες ανάγκες, και οι ανάγκες αυτές να μη μπορούν να ξεπερνούν συγκεκριμένο μικρό ποσοστό (ενδεικτικά, μέχρι 10%) των αντίστοιχων προσλήψεων με την κανονική διαδικασία του ΑΣΕΠ.

Το σίγουρο είναι ότι η χώρα δεν αντέχει άλλη λευκή επιταγή σε κανέναν. Χρειαζόμαστε όχι απλώς αλλαγή κυβέρνησης και πολιτικής, αλλά ριζική αλλαγή πορείας και τρόπου διακυβέρνησης.

Τις προτάσεις αυτές τις καταθέσαμε σε ευρύτερο δημόσιο διάλογο με τους πολίτες, ελπίζοντας ότι συμβάλλουμε στο άνοιγμα δρόμων και για άμεσες αλλαγές.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι θέλουμε να βάλουμε τις βάσεις για ένα πρότυπο Βιώσιμης Ευημερίας, στηριγμένο στη διεύρυνση της δημοκρατίας, την αλληλεγγύη, τα συλλογικά αγαθά, την ποιότητα ζωής ως δικαίωμα για όλους ανεξάρτητα από αγοραστική δύναμη. Για ένα Νέο Κοινωνικό Συμβόλαιο που να αντιμετωπίζει ισότιμα όλους τους πολίτες, να εξασφαλίζει τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων και να ξαναδίνει στη δημοκρατία το πραγματικό της νόημα.

Δ. ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

Για μια πράσινη μεταρρύθμιση στην Αυτοδιοίκηση Αποκέντρωση, με δημοκρατία σε τοπικό επίπεδο και με νέα θεσμική συγκρότηση από την Περιφέρεια προς το Κέντρο

Η Ελλάδα παραμένει ένα από τα πιο συγκεντρωτικά κράτη στην Ευρώπη παρόλη τη διοικητική μεταρρύθμιση. Η αυτοδιοίκηση των περιφερειών παραμένει ημιτελής, με διεκπεραιωτικές κυρίως αρμοδιότητες, στη σκιά των αποκεντρωμένων κρατικών διοικήσεων.

Για την οικολογική σκέψη, που θέτει στο επίκεντρο την αποκέντρωση και την τοπική δράση, η αυτοδιοίκηση αποτελεί το φυσικό κύτταρο της δημόσιας ζωής. Η δραστηριοποίηση για τα τοπικά ζητήματα είναι η αφετηρία της ενεργοποίησής μας ως πολιτών. Σε αυτό το πεδίο μπορούν να υλοποιηθούν οι βασικές επιλογές της οικολογικής σκέψης για αποκέντρωση, τοπικότητα και συμμετοχή.

Το οικολογικό όραμα για την Αυτοδιοίκηση απαιτεί ισορροπημένη και βιώσιμη κοινωνία, με ζωντανή ύπαιθρο και συνεκτικές πόλεις σε ανθρώπινα μεγέθη.

Η Αυτοδιοίκηση ήταν ανέκαθεν ο ενδιάμεσος χώρος ανάμεσα στον πολίτη και την κεντρική εξουσία. Όλα αυτά τα χρόνια, παρά τις μεταρρυθμίσεις που έγιναν για λογαριασμό της, δεν διασφαλίστηκε η κατοχυρωμένη συνταγματικά προνομιακή θέση της.

Η σημερινή συστημική κρίση και η δυσμενής οικονομική συγκυρία, απαιτούν ξεχωριστό ρόλο για την Αυτοδιοίκηση στη δημοκρατική ανασυγκρότηση, στην παραγωγική και αναπτυξιακή πορεία του τόπου με έμφαση στην κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή.

Ο νόμος 3852/10 δεν μπόρεσε να αποφύγει γραφειοκρατικές δυσκαμψίες, αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικής διοίκησης και αυτοδιοίκησης.

Το πολιτικό σύστημα δε σεβάστηκε ούτε τους δικούς του θεσμούς.

Τα βραχυπρόθεσμα παιχνίδια εξουσίας κυριαρχούν απέναντι στις μακροχρόνιες προοπτικές και στο δημόσιο συμφέρον.

Τελικά δεν εξασφαλίστηκε η οικονομική αυτοδυναμία της αυτοδιοίκησης, η αποκέντρωση, η ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών, η διαφάνεια.

Διεκδικούμε ισχυρή αυτοδιοίκηση με:

- Εκλογή των περιφερειακών και δημοτικών συμβουλίων με απλή αναλογική, ψηφοδέλτια χωρίς υποχρεωτικό επικεφαλής, μετεκλογικές συνεργασίες σε προγραμματική βάση, έμμεση εκλογή του επικεφαλής της περιφέρειας από το περιφερειακό συμβούλιο.
- Οικονομική αυτοδυναμία, με μέρος των δημόσιων εσόδων να παραμένει στην περιφέρεια όπου εισπράχθηκε και ένα ακόμη μέρος να αναδιανέμεται

μεταξύ του συνόλου των περιφερειών. Οι επιπλέον χρηματοδοτήσεις να συνδέονται με την επιτυχία ή αποτυχία κάθε δήμου σε συγκεκριμένους στόχους από το Επιχειρησιακό Περιβαλλοντικό του Πρόγραμμα και θα καθιστούν μετρήσιμη την επίδοση των ΟΤΑ σε συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς στόχους.

- Θεσμούς δημοψηφισμάτων και νομοθετικών πρωτοβουλιών πολιτών, για τις τοπικές αρμοδιότητες, αντίστοιχοι με αυτούς που προτείνουμε για την κεντρική εξουσία.
- Θεσμούς ανοικτής διαβούλευσης για τα περιβαλλοντικά ζητήματα και τη διαχείριση των φυσικών πόρων, όπως «κοινοβούλια νερού» σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης ή «φόρουμ ακτών».
- Ανάλογες ρυθμίσεις και για την Αυτοδιοίκηση σε επίπεδο δήμου ή δημοτικής/τοπικής κοινότητας, ώστε να ξεφύγουμε από τη λογική του «τοπικού άρχοντα» και της αδιαφάνειας που δημιουργεί η παντοδυναμία του.
- Πολιτικές αποκέντρωσης και στο εσωτερικό κάθε περιφέρειας και δήμου, καθώς με τις συνενώσεις μεγάλωσε η απόσταση μεταξύ τοπικού άρχοντα και πολίτη. Στόχος η δημιουργία ισχυρών θεσμών συμμετοχικής και άμεσης δημοκρατίας (συμμετοχικός προϋπολογισμός, θεματικά και τοπικά συμβούλια, συμβούλια για χρήση συλλογικών αγαθών) σε επίπεδο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.
- Ευρεία μεταφορά αρμοδιοτήτων που σήμερα ασκούνται από την κεντρική εξουσία, (μαζί με αντίστοιχη μεταφορά πόρων και ανθρώπινου δυναμικού), ώστε η τελευταία να περιοριστεί σε καθαρά επιτελικό ρόλο.
- Ανώτατο όριο δύο συνεχόμενων θητειών.

Η αυτοδιοίκηση πρέπει να αναλάβει ένα **πολυσύνθετο ρόλο**:

- Οικοδόμηση από την περιφέρεια προς το κέντρο ενός νέου μοντέλου οικονομίας και διοίκησης, περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμου, δίκαιου, που θα προκύψει μέσα από καλά σχεδιασμένες πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης, στηριγμένης στην ποιότητα και όχι στην συνεχή αύξηση των οικονομικών δεικτών
- Ανάπτυξη μορφών συμμετοχικής δημοκρατίας, δικτύων αλληλεγγύης, τοπικών μορφών οικονομίας με έμφαση στην κοινωνική και αλληλέγγυα διάσταση, που θα αποτελέσουν σταδιακά και τη βάση για συνολικότερες αλλαγές μοντέλου και προσανατολισμού.
- Ένας τέτοιος ρόλος απαιτεί οργάνωση, αυτοτέλεια και διοικητική αποτελεσματικότητα της αυτοδιοίκησης, μέσω της κατάλληλης στελέχωσης κι εκπαίδευσης του προσωπικού της, ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών με άλλες ευρωπαϊκές περιφέρειες και δήμους, ενδυνάμωση των ικανοτήτων των τοπικών κοινωνιών. Πρέπει, επίσης, να παρακολουθείται με κατάλληλους δείκτες και να αξιολογείται η πορεία υλοποίησής των αποφάσεων της Αυτοδιοίκησης και το έργο της.
- Όλα αυτά πρέπει να αποτυπώνονται και σε ένα Στρατηγικό Σχέδιο Βιωσιμότητας, Κοινωνικής Συνοχής, Σύγκλισης και Απασχόλησης 2012-2020, που θα επεξεργαστεί ΚΑΘΕ περιφέρεια και θα συν-αποτελέσουν όλα μαζί τη βάση για τη σύνθεση του εθνικού σχεδίου.

Για τη δημοκρατικότερη λειτουργία των αυτοδιοικητικών οργάνων απαιτείται:

- Διασφάλιση και ενίσχυση της διαφάνειας σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας της αυτοδιοίκησης όχι με τους μηχανισμούς αυστηρού κεντρικού ελέγχου από την κεντρική κυβέρνηση που θεσμοθετεί το Μνημόνιο ΙΙ αλλά από την ενίσχυση του κοινωνικού ελέγχου στην καθημερινή λειτουργία των οργανισμών της Αυτοδιοίκησης.
- Αναπροσανατολισμός των στόχων και των οικονομικών πόρων της Αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο ενός μακροχρόνιου και βιώσιμου συμμετοχικού σχεδιασμού.
- Ενδυνάμωση της αυτοπεποίθησης των πολιτών με τη δημιουργία δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης και κοινωνικής - αλληλέγγυας οικονομίας.
- Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου της αυτοδιοίκησης («Καλλικράτης» κ.λπ.) με οικολογικό προσανατολισμό αποτελεσματικότητα, διαφάνεια, ουσιαστική δημοκρατική λειτουργία και κοινωνικό έλεγχο.
- Οργάνωση από την Αυτοδιοίκηση ενός εναλλακτικού σχεδίου εξόδου από την κρίση που θα βασίζεται στη Βιωσιμότητα, την Κοινωνική Συνοχή και την Απασχόληση .
- Δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο όλων των αποφάσεων και των συνεδριάσεων δημόσιων οργάνων (κυβέρνησης, υπουργείων, δημοσίων οργανισμών, αυτοδιοίκησης κα) και των δημόσια χρηματοδοτημένων ερευνών, προσβάσιμη σε όλους και με πρακτικό τρόπο. Όλες οι αποφάσεις, οι συνεδριάσεις και οι διαδικασίες του Δήμου να είναι προσιτές στους πολίτες από το διαδίκτυο.
- Διαβούλευση με τους πολίτες, διαδικτυακή ή με ηλεκτρονικά συστήματα σε δημόσιους χώρους, ώστε να γίνει το βασικό στοιχείο της λειτουργίας των Δήμων. Τα δημοτικά μέσα ενημέρωσης και οι ιστοσελίδες των δήμων να είναι ανοικτά στις απόψεις των δημοτών και των παρατάξεων, με έλεγχο για την τήρηση των κανόνων της αμεροληψίας
- Πράσινη στροφή στην οικονομία και στους δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης με βάση τα νέα δεδομένα. Χωρίς να παραγνωρίζουμε την ανάγκη για εκτεταμένες δημόσιες, κοινωνικές και ιδιωτικές πράσινες επενδύσεις, να σταθούμε στην αυτο-οργάνωση και την ανάπτυξη της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας
- Δημιουργία ισχυρών θεσμών συμμετοχικής και άμεσης δημοκρατίας (συμμετοχικός προϋπολογισμός, θεματικά και τοπικά συμβούλια, συμβούλια για χρήση συλλογικών αγαθών) σε επίπεδο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.
- Διαφοροποίηση της Αυτοδιοίκησης από ένα επιτελικό κράτος, όπως αυτό προβλέπεται εξάλλου και στο Σύνταγμα
- Οι πολίτες να ψηφίζουν εκεί όπου πραγματικά ζουν, ώστε να έχουν λόγο για τις αποφάσεις που επηρεάζουν την καθημερινή τους ζωή.
- Χειραφέτηση των διαμερισμάτων ως ενίσχυση της τοπικής διάστασης: Τα δημοτικά διαμερίσματα να γίνουν «μικροί δήμοι» με ουσιαστικές αρμοδιότητες και με εκλογή των διαμερισματικών συμβούλων σε χωριστή αυτοτελή κάλη, με απλή αναλογική.

- Ενίσχυση του ρόλου των περιφερειακών ενοτήτων και τη δημιουργία σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα ενός συλλογικού οργάνου, όπως ένα Συμβούλιο Περιφερειακής Ενότητας που θα ασκεί το δημοκρατικό έλεγχο, έχοντας αποφασιστικό ρόλο για θέματα της Περιφερειακής Ενότητας, κυρίως περιβαλλοντικά και διαδημοτικά.
- Ισχυροποίηση των δύο βαθμών Αυτοδιοίκησης, με κατάργηση των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και μεταφορά όλων των σημερινών τους αρμοδιοτήτων στην αιρετή Περιφέρεια.

Η Αυτοδιοίκηση αποτελεί χώρο για τη βιώσιμη διαχείριση των τοπικών ζητημάτων και όχι απλό μηχανισμό κομματικής καταγραφής ή εκπροσώπησης τοπικών μικροσυμφερόντων απέναντι στο κράτος.

E. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Για την Πράσινη στροφή της οικονομίας Προς μια Βιώσιμη Ευημερία για όλους Κοινωνικο-Οικολογικός μετασχηματισμός της οικονομίας

Η επίπλαστη ευημερία και η κρίση του κυρίαρχου αναπτυξιακού προτύπου...

Η οικονομική και κοινωνική κατάσταση που ζούμε σήμερα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, μπορεί να θεωρηθεί ως η δεύτερη φάση της διεθνούς συστημικής (καπιταλιστικής) κρίσης, που από χρηματοπιστωτική εξελίχθηκε σε κρίση δημόσιων ελλειμμάτων και χρέους, καθώς τα κράτη, αφού διέσωσαν τον τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό τομέα αλλά και μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις από την χρεοκοπία μεταφέροντας το κόστος στους κρατικούς προϋπολογισμούς, είναι υποχρεωμένα να δανείζονται πλέον από αυτούς που διέσωσαν (τις τράπεζες) με αυξημένα επιτόκια καθώς οι "αγορές" επαναξιολογούν τους κινδύνους χρεοκοπίας των υπερχρεωμένων κρατών. Η περίπτωση της Ελλάδας, παρά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, εντάσσεται σε αυτό το γενικό πλαίσιο.

Όμως πιο ανησυχητικό φαινόμενο είναι ίσως, ότι παρά τη χρεοκοπία στην πράξη των νεοφιλελεύθερων πολιτικών σχεδόν μιας τριακονταετίας που οδήγησαν την παγκόσμια οικονομία στην παρούσα κρίση, στο επίπεδο της ιδεολογίας και της θεωρίας και τελικώς των οικονομικών πολιτικών, εξακολουθεί να κυριαρχεί κατά βάση το ίδιο μοντέλο, ενώ και οι κύριοι εκπρόσωποι των απόψεων αυτών εξακολουθούν να βρίσκονται σε θέσεις κλειδιά σε παγκόσμιους οργανισμούς αλλά και κυβερνήσεις κρατών σηματοδοτώντας και την επικυριαρχία των οικονομικών προτεραιοτήτων και συμφερόντων επί της πολιτικής και των πολιτικών. Το γεγονός αυτό δυστυχώς δεν προοιωνίζει θετικές εξελίξεις καθώς οι λύσεις που προτείνονται για την αντιμετώπιση των προβλημάτων - όπως φαίνεται και από τις προτάσεις και τα μέτρα που λαμβάνονται στην χώρα μας και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες- εγγράφονται σε αυτό το ιδεολογικό και πολιτικό πλαίσιο.

Το μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης που ακολουθήθηκε διεθνώς (ειδικά τα τελευταία τριάντα χρόνια) στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της κατανάλωσης μέσω της πιστωτικής επέκτασης, της υπερεκμετάλλευσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος και της απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων. Το νεοφιλελεύθερο αυτό μοντέλο είναι ασύμβατο με την οικολογική ισορροπία και τη βιωσιμότητα.

Στην Ελλάδα το πρότυπο ανάπτυξης αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αποδιάρθρωση του ασθενούς ούτως ή άλλως βιομηχανικού τομέα, τη σταδιακή υποβάθμιση της σημασίας της γεωργίας και την ανάδειξη ως κύριου αναπτυξιακού τομέα του μαζικού τουρισμού σε συνδυασμό με τις κατασκευές και την εμπορική εκμετάλλευση της γης (real estate).

Πρόκειται για ένα μοντέλο που εξαρτά τη χώρα πλήρως από τις εξωτερικές διακυμάνσεις της ζήτησης και καταστρέφει, νομοτελειακά σχεδόν, το περιβάλλον της χώρας. Η υδροβόρα κατά βάση γεωργία εξαντλεί τα υδάτινα αποθέματα της χώρας, ενώ ο τουρισμός σε συνδυασμό με τις κατασκευές και την εκμετάλλευση της γης οδηγεί στην καταστροφή τόσο των ακτών και των παραθαλάσσιων περιοχών όσο και μεγάλων περιαστικών δασικών περιοχών καθώς αποτελεί

σταθερό κίνητρο, σε συνδυασμό με την έλλειψη ρυθμίσεων (βλ. δασικό κτηματολόγιο), για την καταστροφή των δασών και την καταπάτηση δημόσιων εκτάσεων. Παράλληλα η απόλυτη σχεδόν ενεργειακή εξάρτηση της χώρας από ορυκτά καύσιμα, η σκανδαλώδης εγκατάλειψη του σιδηροδρόμου και θεμελίωση των μεταφορών στη χρήση του αυτοκινήτου επιδεινώνουν επικίνδυνα την κατάσταση του περιβάλλοντος και της οικονομίας.

Είναι ένα οικονομικό μοντέλο που από την αρχή είχε ημερομηνία λήξης και η κρίση επιτάχυνε και σφράγισε οριστικά το αδιέξοδο τέλος του. Είναι απολύτως αναγκαίο και επείγον το μη βιώσιμο αυτό οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά μοντέλο, να αντικατασταθεί με ένα ριζικά διαφορετικό.

.....επιζητούν πράσινες πολιτικές απαντήσεις με εναλλακτικό πρότυπο οικονομίας.....

Επιδιώκουμε **μια πράσινη πολιτική** για τη διαμόρφωση ενός εναλλακτικού προτύπου οικονομίας και κοινωνίας, το οποίο έχει ως σκοπούς:

- Τη βιώσιμη ευημερία,
- Την κοινωνική δικαιοσύνη και συνοχή,
- Την αξιοπρεπή διαβίωση και την προσωπική-συλλογική εξέλιξη για όλους,
- Την κοινωνική δικαιοσύνη τη συλλογικότητα και την αλληλεγγύη,
- Την αποκέντρωση στην κατεύθυνση της τοπικοποίησης της οικονομίας και την μέγιστης δυνατής αυτάρκειας, αλλά και την αλληλεξάρτηση και την ισότιμη συνεργασία.

Επιδιώκουμε **ριζικές αλλαγές στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της οικονομικής πολιτικής**, ώστε στο μέτρο του εφικτού, να διαμορφώσουμε σε μια προοπτική **οικονομικά και ενεργειακά αυτοδύναμες περιφέρειες στη βάση οικολογικών ενοτήτων**.

Επιδιώκουμε να αναπτύξουμε νέα πρότυπα ευημερίας που υπερβαίνουν τον καταναλωτισμό και προσδιορίζουν την ποιότητα ζωής με άλλα κριτήρια (περιβάλλον, δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα, συμμετοχικότητα, αλληλεγγύη, παιδεία, υγεία, πολιτισμό) και στηρίζονται στα συλλογικά αγαθά και όχι στην ατομική αγοραστική δύναμη.

Στην κατεύθυνση αυτή, προτείνουμε:

- Υποβολή **Οικονομικού, Κοινωνικού και Περιβαλλοντικού Απολογισμού και Προγραμματισμού** (ανά διετία), όπου να προσμετρώνται από κοινού οικονομικοί, κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι, ελλείμματα και αναγκαίες δράσεις, και
- **Υιοθέτηση δεικτών βιωσιμότητας**, που αποτυπώνουν πιο ολοκληρωμένα τα συνολικά αποτελέσματα της διακυβέρνησης μιας χώρας και όχι τη χρήση μόνο δεικτών οικονομικής μεγέθυνσης, όπως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.

....και κατάλληλες πολιτικές βιώσιμης ευημερίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Ωστόσο, η κρίση του ελληνικού προτύπου ανάπτυξης δεν είναι μια ελληνική ιδιαιτερότητα. Τουναντίον, αποτελεί αντανάκλαση της κρίσης συνολικά του κυρίαρχου αναπτυξιακού προτύπου που αγνοεί την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Η θεσμική και οικονομική ολοκλήρωση της χώρας μας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ευρωζώνης, είναι ένα δεδομένο που δεν μπορεί να αγνοηθεί τόσο στην ανάλυση όσο και στην πολιτική πρόταση για την έξοδο από την κρίση.

Στο πλαίσιο αυτό, οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ και τα πράσινα κόμματα της Ευρώπης, προτείνουμε ένα **Σύμφωνο Βιώσιμης Ευημερίας** που περιλαμβάνει προτάσεις για Φορολογική σύγκλιση, ευρωπαϊκό προϋπολογισμό πολύ πιο φιλόδοξο, Ενσωμάτωση και κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεικτών με οικονομική διάσταση. Συνολικό πανευρωπαϊκό σχέδιο δράσης με κύριους στόχους τη δραστηκή αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους.

E.1 Έξοδος από την κρίση, με πράσινη στροφή στην οικονομία

Απέναντι στη σημερινή κρίση που είναι πλέον πολυδιάστατη, οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ επιδιώκουμε λύσεις που να απαντούν ταυτόχρονα στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση:

- Για **Πράσινη Στροφή στην Οικονομία**, με μαζικές ιδιωτικές, κοινωνικές και δημόσιες επενδύσεις στην απεξάρτηση από το πετρέλαιο και το λιγνίτη, την ανάπτυξη του σιδηροδρόμου και των συνδυασμένων μεταφορών, την εξοικονόμηση νερού, την προστασία των δασών, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις πόλεις και τους οικισμούς, την προώθηση αλλαγής προτύπου στον τουρισμό και την βιώσιμη αναζωογόνηση της υπαίθρου,
- Για «**πράσινες**» **θέσεις εργασίας**, μέσα από τον πράσινο μετασχηματισμό των δημόσιων επενδυτικών εργαλείων, της βιώσιμης πράσινης επιχειρηματικότητας με κοινωνική και περιβαλλοντική υπευθυνότητα, τη στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και την ανάδειξη της σημασίας του κοινωνικού και αλληλέγγυου τομέα της οικονομίας, και
- Για «**πράσινη εκτροπή**» **πόρων από τα προγράμματα ενίσχυσης των τραπεζικών κεφαλαίων**, ώστε να χρηματοδοτηθούν - με συμβολικά επιτόκια και σε μεγάλη έκταση- δράσεις τόσο σε επίπεδο νοικοκυριών, όπως οι ηλιακές στέγες, οι μονώσεις σπιτιών, κάνοντας κάθε πολίτη δυνητικό πράσινο επενδυτή και προσφέροντας σε όλους από όφελος στην τσέπη τους, όσο και σε επίπεδο επιχειρηματικότητας (πράσινη επιχειρηματικότητα και πράσινη απασχόληση).

E.2 Από την αναπτυξιακή πολιτική χωρίς όρια, σε μια πολιτική βιωσιμότητας

Η **Ελλάδα** είναι από τις λίγες χώρες που **δεν διαθέτει μια εθνική στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης** ως αποτέλεσμα σοβαρού διαλόγου και να αποτελεί δεσμευτική κατεύθυνση για τους αναπτυξιακούς στόχους της χώρας. Η ανάπτυξη στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μια μυωπική λογική που αντιμετωπίζει τους φυσικούς πόρους ως πόρους προς κατανάλωση και εμπορευματική αξιοποίηση (πχ. δάση, αιγιαλός, ποτάμια), από μια υπερσυγκέντρωση των δραστηριοτήτων στην

Αθήνα και λίγες μεγάλες πόλεις γενικότερα, από μεγάλη εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, και κυριαρχία των οδικών μεταφορών.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ υποστηρίζουμε μια **διαφορετική πολιτική για την οικονομία** μέσα από:

- Δημιουργία προϋποθέσεων για **ενδυνάμωση και στήριξη της ολοκληρωμένης, βιώσιμης ανάπτυξης των οικισμών της υπαίθρου** (ιδιαίτερα των ορεινών και νησιωτικών) και ουσιαστική αποκέντρωση,
- **Ουσιαστική στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων** μέσω των συγχρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων, του αναπτυξιακού νόμου και του φορολογικού συστήματος, και
- **Διαβάθμιση του ποσοστού ενίσχυσης προς κάθε επιχείρηση, με βασικό κριτήριο την περιβαλλοντική απόδοση** και τους περιβαλλοντικούς στόχους που επιδιώκουν οι επενδύσεις (πχ. χρήση ΑΠΕ ή νέων τεχνολογιών, εξοικονόμηση πρώτων υλών, επαναχρησιμοποίηση, απουσία χημικών).

Ε.3 Ένα φορολογικό σύστημα-εργαλείο αλλαγών για κοινωνική αλληλεγγύη και διατήρηση των φυσικών πόρων

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ υποστηρίζουμε τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος με ελάφρυνση της φορολόγησης της εργασίας και επιβάρυνση της σπατάλης, της ρύπανσης και της επιδεικτικής κατανάλωσης

- Έλεγχος των γκρίζων περιουσιών, αυστηρό και ουσιαστικό πόθεν έσχες και εφαρμογή περιουσιολογίου,
- Απλοποίηση και εξορθολογισμός φορολογικού συστήματος με σκοπό τη μείωση των περιθωρίων εκβιασμών, διαφθοράς και εν τέλει ενίσχυσης της φοροδιαφυγής,
- Ανασχεδίαση του ΦΠΑ και μείωση του σε λογικά επίπεδα για την εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών αλλά και την ενίσχυση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών στο περιβάλλον, με υψηλή συνεισφορά εργασίας και μεγάλη ελληνική προστιθέμενη αξία,
- Μείωση του φορολογικού συντελεστή για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο μισό. Το ισχύον 20% για τις ομόρρυθμες εταιρείες να γίνει 10%,
- Φορολογική ελάφρυνση των επιχειρήσεων που μοιράζονται κέρδη με τους εργαζόμενούς τους,
- Φορολόγηση των διανεμόμενων κερδών των ΑΕ (μερίσματα Κ.Λ.) ως εισόδημα φυσικών προσώπων,
- Φορολόγηση των βραχυπρόθεσμων κερδοσκοπικών αγοραπωλησιών μετοχών με πολλαπλάσιο συντελεστή από τον ισχύοντα,
- Μηδενισμό του φόρου μεταβίβασης για πρώτη κατοικία και σε μέγεθος ανάλογα με τις ανάγκες της οικογένειας,
- Κλιμακωτή αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα αυτοκίνητα μεγάλης κατανάλωσης καύσιμου και στα σκάφη αναψυχής,

- Αύξηση στο φόρο μεταβίβασης μετοχών Ανωνύμων Εταιρειών,
- Αύξηση στο Φόρο Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας με προοδευτικό τρόπο και όχι κατάργησή του, κάνοντας, όμως, διάκριση μεταξύ των διαφορετικών χρήσεων γης (γεωργική γη, οικόπεδα, γη σε φυσικές περιοχές),
- Αύξηση του μέγιστου συντελεστή του φόρου κληρονομιάς για πολύ μεγάλες κληρονομίες ή γονικές παροχές και εξάρτησή του από την περιουσία του κληρονόμου,
- Θέσπιση ανταποδοτικών ειδικών φόρων κατανάλωσης στα ορυκτά καύσιμα με τα έσοδα να πηγαίνουν αποκλειστικά σε ενισχύσεις ανανεώσιμων πηγών, εξοικονόμησης, σιδηροδρόμου, μέσων μαζικής μεταφοράς αλλά και στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και των φυσικών περιοχών, και
- Φορολόγηση της Εκκλησίας και των θρησκευτικών νομικών προσώπων με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

E.4 Ολοκληρωμένη πολιτική για την απασχόληση και την αντιμετώπιση της ανεργίας- Καλύτερη εργασία και απασχόληση για όλους

E.4.a Βασικές αρχές και θέσεις

Η υποστήριξή μας προς τον κόσμο της εργασίας είναι δεδομένη αλλά όχι άκριτη. Θεωρούμε την **εργασία δικαίωμα, θέτουμε τους ανθρώπους (όπως και τη φύση) πάνω από τα κέρδη**, διεκδικούμε εργασία με δικαιώματα, δημιουργικότητα και νόημα, προωθούμε θεσμούς δημοκρατίας και στους χώρους δουλειάς.

Απαιτούμε **δίκαιη κατανομή του κοινωνικού πλούτου**, θέλουμε συνδικάτα πέρα από συντεχνιακές λογικές, αυτόνομα, ελκυστικά στους εργαζόμενους και αποτελεσματικά στη δράση τους, στηρίζουμε μορφές κοινωνικής οικονομίας που υπερβαίνουν τη μισθωτή εργασία, προωθούμε αντιλήψεις που αποβλέπουν στη συνοχή της ομάδας των εργαζόμενων και τη συμμετοχή τους στο παραγόμενο τελικό προϊόν.

Απορρίπτουμε όμως κατηγορηματικά την υποταγή της ζωής στην παραγωγή και την εργασία, τη δημιουργία και συντήρηση θέσεων εργασίας με κάθε τίμημα, όπως και την περιθωριοποίηση όσων μένουν εκτός παραγωγικής διαδικασίας. Συνθήκες εργασίας, εργασιακό περιβάλλον και ασφάλεια των εργαζόμενων αποτελούν για μας προτεραιότητα.

Στα ζητήματα απορρύθμισης και ελαστικότητας **απορρίπτουμε τόσο την υποχρεωτική προσαρμογή των εργαζόμενων στις ανάγκες των επιχειρήσεων** όσο και την ανελαστική προσκόλληση στα παραδοσιακά πρότυπα απασχόλησης, που αγνοούν τις ιδιαίτερες ανάγκες μεγάλων κοινωνικών ομάδων, όπως των γυναικών και των νέων. **Στηρίζουμε όμως τις μορφές ευελιξίας που ασκούνται με απόλυτη ατομική επιλογή** κάθε εργαζόμενου, κατοχυρώνουν πλήρη ασφαλιστική κάλυψη και διασφαλίζονται ως εργασιακό δικαίωμα με συνδικαλιστικές εγγυήσεις.

Η πολιτική της ευελιξίας χωρίς ανάλογη κοινωνική και προνομιακή στήριξη είναι όχι μόνο πολιτικά καταδικαστέα αλλά και αναποτελεσματική σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, αφού εγκλωβίζει μεγάλο τμήμα των εργαζόμενων σε θέσεις εργασίας χωρίς προοπτική, μισθούς κάτω από το όριο της φτώχειας και ανύπαρκτη ασφαλιστική κάλυψη. Η ευελιξία χωρίς ασφάλεια δεν

είναι συνταγή ενίσχυσης της απασχόλησης αλλά μέτρο ενίσχυσης της φτωχοποίησης.

Οι διακρίσεις στον εργασιακό χώρο αποτελούν κεντρικό ζήτημα. Γυναίκες, μετανάστες, πρόσφυγες, φορείς του AIDS, άτομα με ειδικές ανάγκες, αντιμετωπίζουν προβλήματα τόσο σε σχέση με την εύρεση εργασίας όσο και με τους όρους εργασίας. Η Ελλάδα είναι ίσως η μόνη ευρωπαϊκή χώρα, όπου η εργατική νομοθεσία παραβιάζεται σε τόσο μεγάλη έκταση. Η αποκατάσταση των εργασιακών δικαιωμάτων δεν απαιτεί μόνο συνδικαλιστικούς αγώνες και νομοθετικές παρεμβάσεις, αλλά και μια γενικότερη κουλτούρα «μηδενικής ανοχής» απέναντι σε κάθε αυθαιρεσία εντός και εκτός των εργασιακών χώρων.

Σήμερα, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των νοικοκυριών που κάλυψαν τις οικονομικές ανάγκες τους μέσω του τραπεζικού δανεισμού, αντιμετωπίζει το πρόβλημα της υπερχρέωσης και απειλείται από φτωχοποίηση. Το μερίδιο των μισθών στο ΑΕΠ της χώρας μας ολοένα και μειώνεται, αγγίζοντας το 60%, ενώ ταυτόχρονα διευρύνεται το φαινόμενο των «φτωχών εργαζόμενων». Η εξέλιξη αυτή αντανακλά τρία διαρθρωτικά προβλήματα: υπέρμετρες ανάγκες καταναλωτισμού, ακόρεστη ζήτηση για τραπεζική ενίσχυση (σε περίοδο μάλιστα πιστωτικής ασφυξίας) και αποδυνάμωση της μισθωτής εργασίας στην παραγωγή και διανομή του πλούτου.

Η επιτακτική ανάγκη στήριξης της απασχόλησης και ενδυνάμωσης της μισθωτής εργασίας δεν μπορεί να βασιστεί εκ νέου μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε τομείς που πλήττουν την ποιότητα ζωής, το περιβάλλον, τα κοινωνικά δικαιώματα, την υγεία των εργαζόμενων (π.χ. λιπάσματα, πολεμική βιομηχανία, λιγνιτωρυχεία, δυνάμεις καταστολής) και, εν τέλει, υπονομεύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Στο πεδίο του μεταρρύθμισης της δημόσιας απασχόλησης, **είμαστε αντίθετοι στην εκχώρηση αντικειμένων δημοσίου συμφέροντος σε ιδιωτικές εταιρείες.** Είναι μία νεοφιλελεύθερη προσέγγιση, διότι έτσι δεν αξιοποιείται το υπάρχον και έμπειρο προσωπικό του δημοσίου, αλλά καταστρατηγείται και η έννοια του δημοσίου αγαθού και συμφέροντος.

ΟΙ ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ Διεκδικούμε:

- **Ελάχιστο εισόδημα αξιοπρεπούς διαβίωσης** για όλους του πολίτες: άνευ όρων παροχή από την Πολιτεία ενός εισοδήματος σε κάθε πολίτη το οποίο θα εξασφαλίζει αξιοπρεπή διαβίωση και το οποίο θα αντικαταστήσει το μεγαλύτερο μέρος των διάφορων κοινωνικών επιδομάτων,
- **Πράσινη απασχόληση** μέσα από την ανάπτυξη σε μεγάλη κλίμακα δραστηριοτήτων έντασης εργασίας, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας και οι ανανεώσιμες πηγές, ο αγροτουρισμός και η βιολογική γεωργία, η επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των απορριμμάτων, η κοινωνική οικονομία, η εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και ελέγχου, τα συλλογικά μέσα μεταφοράς η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- **Κίνητρα για διευκόλυνση της επιστροφής στην ύπαιθρο,**
- **Πράσινη φορολογική μεταρρύθμιση** με μεταφορά φορολογικών βαρών από την εργασία στο πρότυπο και το είδος της κατανάλωσης,
- **Ενίσχυση της μικρής κοινωνικής επιχειρηματικότητας** (κοινωνικές επιχειρήσεις) για την αύξηση της απασχόλησης, και

- **Προστασία και κατοχύρωση δικαιωμάτων όσων αντιμετωπίζουν ειδικότερα προβλήματα στην αναζήτηση απασχόλησης** (γυναίκες, μετανάστες, πρόσφυγες, φορείς AIDS, άτομα με ειδικές ανάγκες).

Ε.4.β Ιδιωτικός τομέας

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ **υποστηρίζουμε:**

- Την προάσπιση της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας ως ελάχιστο κατώτατο όριο διασφάλισης από την φτώχεια, καθώς και την διατήρηση της υπερίσχυσης των Κλαδικών Σ.Σ.Ε. έναντι των επιχειρησιακών ή και των ατομικών Συμβάσεων Εργασίας,
- Τη σταδιακή μείωση των ωρών εργασίας πλήρους απασχόλησης, με παράλληλη αύξηση των ελάχιστων ωρών μερικής απασχόλησης, με στόχο την ενίσχυση των χαμηλότατων εισοδημάτων των υποαπασχολούμενων, με παράλληλη αντιστάθμιση των πιθανών εισοδηματικών απωλειών των πλήρως απασχολούμενων μέσω της στήριξης και αναβάθμισης των δημοσίων συλλογικών αγαθών, αλλά και της καταπολέμησης των εναρμονισμένων πολιτικών τιμολόγησης (καρτέλ), κυρίως στα βασικά αγαθά διαβίωσης και τις υπηρεσίες,
- Θέσπιση της δυνατότητας ισομερούς μείωσης των αποδοχών των εργαζομένων σε επιχειρήσεις με αποδεδειγμένο πρόβλημα βιωσιμότητας, μόνο υπό την προϋπόθεση της παραχώρησης (ως αντιστάθμισμα) στους εργαζόμενους του δικαιώματος για εύλογη συμμετοχή σε πιθανά κέρδη της επιχείρησης στο μέλλον, όταν και εφόσον βελτιωθούν οι οικονομικές συνθήκες,
- Παρακράτηση των εισφορών υγειονομικής περίθαλψης (άμεσα και με ηλεκτρονικά μέσα) ως ποσοστό από την τελική τιμή πώλησης προϊόντων και υπηρεσιών, ώστε να αντιμετωπιστεί άμεσα η εισφοροδιαφυγή και τα τεράστια χρέη των εργοδοτών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, να ενισχυθεί η άμεση χρηματοδότηση τους από το σύνολο του πληθυσμού και των επισκεπτών της χώρας. Οι τελευταίοι, όμως, θα έχουν ως αντιστάθμισμα καθολική πρόσβαση στην πρωτοβάθμια δημόσια υγεία με συμβολικό τίμημα. Προαιρετική καταβολή συνταξιοδοτικών εισφορών και από τους μη εργαζόμενους, με σκοπό την εξασφάλιση μίας ελάχιστης εθνικής σύνταξης όταν φτάσουν στο ηλικιακό όριο,
- Μείωση του χρηματικού ορίου υποχρεωτικών οικονομικών συναλλαγών μόνο μέσω ηλεκτρονικής χρέωσης στα 100 Ευρώ, ώστε να καταπολεμηθεί άμεσα η φοροδιαφυγή αλλά και η εισφοροδιαφυγή, σύμφωνα και με την πρόταση της παραπάνω παραγράφου. Από την επιτυχή εφαρμογή αυτού του μέτρου (πρακτικά δύσκολου για κάποιες ομάδες πληθυσμού, όπως οι ηλικιωμένοι), θα μπορέσουν να μειωθούν μεσοπρόθεσμα οι έμμεσοι φόροι και συνακόλουθα η επιβάρυνση στην κατανάλωση των φτωχότερων πολιτών,
- Πραγματικό άνοιγμα κλειστών επαγγελμάτων, κατάργηση κατώτατων ορίων αμοιβών για τους ελεύθερους επαγγελματίες και εισφορών «υπέρ τρίτων», με σκοπό την είσοδο νέων στην αγορά στα μέχρι τώρα «συντεχνιακά επαγγέλματα», με περιορισμούς μόνο για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και του περιβάλλοντος,

- Κατά προτεραιότητα επιδότηση νέων θέσεων εργασίας σε επιχειρήσεις με δραστηριότητες, που -κατά τεκμήριο- θα διασφαλίζουν την κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, και
- Θεσμοθέτηση ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, με αφετηρία την κάλυψη των μακροχρόνια ανέργων και στόχο τη σταδιακή κάλυψη όλων απέναντι στον κίνδυνο της φτώχειας. Όσο και αν φαίνεται εξωπραγματικός στόχος, μπορούν να υπάρχουν ακόμα και σήμερα πόροι για την καταπολέμηση της φτώχειας, μέσα από την καλύτερη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κοινοτικών πόρων, την αναδιάρθρωση της φορολογίας, τον περιορισμό των εξοπλιστικών δαπανών, τα ευρωμόλογα, την τιτλοποίηση των προβλεπόμενων εσόδων από δικαιώματα εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου (προβλέπονται περίπου 2 δις ευρώ το χρόνο, από το 2013).

Ε.4.γ Δημόσιος τομέας

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ υποστηρίζουμε:

- Αξιολόγηση των υπηρεσιών δημοσίου μετά από μία διεξοδική και πολυμερή διαβούλευση, την οποία όμως θα πρέπει να συντονίσει ένας επιστημονικός φορέας δημοσίου χαρακτήρα και όχι να παραχωρηθεί σε ιδιωτική γαλλική εταιρεία, όπως σχεδιάζουν. Ο κίνδυνος που ενέχει η αξιολόγηση της δημόσιας διοίκησης «εκ των έσω» να τείνει να αναπαράγει τον εαυτό της, θα μπορούσε να αντισταθμιστεί από την ανατροφοδότηση που θα παρέχουν οι ίδιοι οι αποδέκτες των υπηρεσιών της, τόσο οι πολίτες όσο και οι επαγγελματίες και οι εταιρείες, αξιοποιώντας παράλληλα και τις καλές πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών κρατών, αλλά βεβαίως και τις απόψεις των πολιτικών φορέων,
- Άμεση αναμόρφωση του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα με βάση τα πορίσματα από την ανωτέρω διαβούλευση, με σκοπό την πραγματική αξιοκρατία πέρα από το παραδοσιακό κριτήριο της αρχαιότητας και της (υποκειμενικής) αξιολόγησης του (εν δυνάμει ανταγωνιστή) προϊσταμένου του υπαλλήλου, πρακτικές που κατ' ουσία διατηρούνται μέχρι και σήμερα,
- Καθιέρωση της στοχευμένης παροχής εργασίας και τεχνογνωσίας από δημόσιους υπαλλήλους προς νέες κοινωνικές, συνεταιριστικές ή και ιδιωτικές επιχειρήσεις, που τεκμηριωμένα θα συμβάλλουν στη στροφή προς την πραγματική, βιώσιμη οικονομία, ως αντιπρόταση στην εργασιακή εφεδρεία και στις απολύσεις. Κανένας εργαζόμενος δεν πρέπει να περισσεύει, προκειμένου να φέρουμε κοντά την παραγωγή με την κάλυψη των βασικών αναγκών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο! Θέσπιση βαθμολογικών κινήτρων για τους δημοσίους υπαλλήλους που θα θελήσουν να συνδράμουν προαιρετικά στην επιτυχία νέων, κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνων, επενδύσεων,
- Θέσπιση της εθελοντικής μείωσης των ωρών εργασίας (με παράλληλη μείωση αποδοχών) για τους δημοσίους υπαλλήλους που επιθυμούν να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο στην οικογένεια τους, ή να δραστηριοποιηθούν και σε άλλες οικονομικές ή κοινωνικές πρωτοβουλίες. Με αυτές τις πολιτικές, όχι μόνο θα δοθεί πιθανώς ώθηση στις συλλογικές ή ατομικές επενδύσεις και (άρα στην απασχόληση), αλλά θα αποδυναμωθούν περαιτέρω τα έωλα επιχειρήματα υπέρ της εφεδρείας,
- Καθιέρωση της τηλεργασίας στο δημόσιο, με αυστηρό όμως αντικειμενικό σύστημα ανάθεσης εργασιών με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, με

σκοπό τη μείωση των λειτουργικών εξόδων και τον περιορισμό των καθημερινών μαζικών μετακινήσεων που επιβαρύνουν τα αστικά κέντρα, το περιβάλλον, αλλά και την οικονομία,

- Κάλυψη των κενών προσωπικού με μετατάξεις υπό την εποπτεία του ΑΣΕΠ και όχι με νέες προσλήψεις, οι οποίες είναι σχεδόν απαγορευτικές όσο είμαστε στον μηχανισμό στήριξης. Άλλωστε ο ορθολογικός ανακαθορισμός των οργανικών θέσεων για ολόκληρο το δημόσιο θα αναδείξει τόσο το πλεονάζον προσωπικό, όσο και τα υπάρχοντα κενά. Επίσης, η δραστική επέκταση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας και μηχανοργάνωσης θα «απελευθερώσει» εργατοώρες, που (με την κατάλληλη εκπαίδευση-επιμόρφωση) θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν για την κάλυψη άλλων σημαντικών αναγκών,
- Προώθηση του θεσμού του κρατικού υπαλλήλου και της κινητικότητας των δημοσίων υπαλλήλων, με αυστηρά όμως κριτήρια προστασίας της οικογενειακής ζωής και της εντοπιότητας,
- Συγχώνευση υπηρεσιών με επικαλυπτόμενες ή αντιφατικές μεταξύ τους αρμοδιότητες με σκοπό την πιο γρήγορη και αποτελεσματική λειτουργία τους, αλλά και την εξοικονόμηση ωρών εργασίας και πόρων,
- Πλήρη μηχανοργάνωση του δημοσίου, η ορθολογική αξιοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του προσωπικού, αλλά και η κατάρτιση-επιμόρφωση με βάση τις τεκμηριωμένες ανάγκες των υπηρεσιών, θα επιτρέψει τη ριζική αναδιάρθρωση των οργανικών θέσεων, η οποία με τη σειρά της θα επιτρέψει την ενίσχυση των υποστελεχωμένων μάχιμων μονάδων που εξυπηρετούν άμεσα τον πολίτη. Η θέσπιση υπηρεσιακών-βαθμολογικών κινήτρων για τους υπαλλήλους που επιτυγχάνουν ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους, με βάση κυρίως την ανατροφοδότηση των αποδεκτών των υπηρεσιών τους. Οι οικονομικές επιβραβεύσεις λόγω επίτευξης στόχων (μπόνους) είναι θεμιτό να έχουν συλλογικό χαρακτήρα, αλλά σε επίπεδο συγκεκριμένης υπηρεσίας, ώστε να είναι άμεση η συσχέτιση απόδοσης του υπαλλήλου και επίτευξης στόχων, και
- Βασικό ζητούμενο για την καταπολέμηση της διαφθοράς είναι η απλοποίηση, σαφήνεια, συνεκτικότητα (χωρίς διφορούμενες-αλληλοαναιρούμενες διατάξεις) και όσο γίνεται σταθερότητα στο χρόνο της νομοθεσίας, ώστε να μην αφήνεται ο χειρισμός των υποθέσεων στην κρίση ή ερμηνεία του εκάστοτε υπαλλήλου, γεγονός που μπορεί να αποτελέσει το διακύβευμα αθέμιτης συναλλαγής με τον πολίτη.

Ε.4.δ Βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση

Η πρόκληση του 21ου αιώνα είναι η **επίτευξη καλύτερης ποιότητας ζωής για όλους**, με αποσύνδεση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας από την κατανάλωση πόρων και ενέργειας και ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Κάτι τέτοιο απαιτεί **αλλαγή του σπάταλου και ρυπογόνου παραγωγικού και καταναλωτικού προτύπου προς βιώσιμη κατεύθυνση**. Πρώτα απ' όλα, θέτουμε ερωτήματα- τι, πώς, ποιος, γιατί και για ποιόν παράγει- και **αναζητούμε εναλλακτικούς τρόπους παραγωγής, κατανάλωσης και διανομής του εισοδήματος**.

1. Παραγωγικό πρότυπο: Αλλαγές με στόχο τη βιωσιμότητα

Οι παραγωγοί και διακινητές προϊόντων, πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για όλο τον κύκλο ζωής των προϊόντων τους, ώστε να εξασφαλίζεται ο περιορισμός της σπατάλης πρώτων υλών και ενέργειας, η υιοθέτηση καθαρών τεχνολογιών παραγωγής, η ελαχιστοποίηση των επικίνδυνων παραπροϊόντων, ο μέγιστος βαθμός ανάκτησης, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης προϊόντων ή πρώτων υλών.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ προτείνουμε:

Η χώρα μας δεν μπορεί να στηριχθεί σε χαμηλού κόστους παραγωγή, μπορεί όμως να γίνει πόλος έλξης πράσινων τεχνολογιών και πράσινων επενδύσεων, απαντώντας με σύγχρονο και βιώσιμο τρόπο τόσο στη φυγή παραδοσιακών βιομηχανιών προς πιο φθηνές χώρες όσο και στις αυξανόμενες απαιτήσεις για πράσινα προϊόντα και υπηρεσίες, δεδομένης της σχετικής δυναμικής τους σε επενδύσεις και απασχόληση σε παγκόσμιο επίπεδο.

2. Καταναλωτικό πρότυπο: Κριτική στάση και υπεύθυνα πρότυπα ζωής προς αποφυγή υπονόμησης της βιωσιμότητας

Βασικές αλλαγές στην κοινωνία επιτυγχάνονται όταν οι πολίτες συνειδητοποιούν την δύναμή τους, αναπτύσσουν **κριτική στάση απέναντι στην κατανάλωση και υιοθετούν υπεύθυνη- από οικολογική και κοινωνική άποψη- συμπεριφορά** στην καθημερινότητά τους. Στη σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία έχει ιδιαίτερη σημασία η υποστήριξη και ενθάρρυνση στάσεων που ευνοούν ένα μη καταναλωτικό τρόπο ζωής.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θεωρούμε ότι:

- Τόσο μέσω της εκπαίδευσης όσο και μέσω της δημόσιας ενημέρωσης και της σήμανσης των προϊόντων και υπηρεσιών, ο πολίτης χρειάζεται να έχει όλες τις πληροφορίες ώστε να μπορεί να επιλέξει με συνειδητό τρόπο **τις υπηρεσίες και τα προϊόντα που θα ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια,**
- Το **Δημόσιο,** ως ο μεγαλύτερος καταναλωτής προϊόντων και υπηρεσιών, χρειάζεται να υιοθετήσει άμεσα ένα σύστημα προμηθειών που σταδιακά θα εξασφαλίσει ότι **μέχρι το 2020, το 50% των προϊόντων και υπηρεσιών** που χρησιμοποιεί (περιλαμβανόμενης της ενέργειας) να είναι **πράσινες προμήθειες,** και
- Η **συγκρότηση ενός καταναλωτικού κινήματος** ελεύθερου από νομοθετικούς περιορισμούς και ανεξάρτητου από τις οικονομικές επιλογές του «νεοφιλελευθερισμού» **με ποιοτική μεταστροφή** του από τον αμυντικό χαρακτήρα του σε θέματα ελέγχου και ποιότητας προϊόντος **στο διεκδικητικό χαρακτήρα** να επιβάλει την άποψή του στην καταναλωτική επιλογή με τέτοιο τρόπο, ώστε να στρέψει την παραγωγή και πώληση του προϊόντος στην κατεύθυνση της ποιότητας και της πραγματικής αντιστοιχίας κόστους και τιμής, με προβλεπόμενο θεμιτό κέρδος.

3. Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία

Η αποτυχία του συγκεντρωτικού κράτους αλλά και η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη της αγοράς οδήγησαν σε αναζήτηση ενός τρίτου δρόμου οικονομικών σχέσεων που διατηρούν την πρωτοβουλία και την αυτενέργεια στο επίπεδο της οικονομίας αλλά ταυτόχρονα ικανοποιούν κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους: κοινωνικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί παραγωγών-καταναλωτών, μη-κερδοσκοπικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, μικρομεσαίες τοπικές επενδυτικές πρωτοβουλίες αξιοποίησης τοπικών ποιοτικών και οικολογικών προϊόντων, ομάδες έμπρακτης αλληλεγγύης και βοήθειας προς αδύναμες κοινωνικές ομάδες και στρώματα.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ ενθαρρύνουμε και θα υποστηρίξουμε ενεργά την ανάπτυξη και στήριξη (νομοθετική, οικονομική-χρηματοδοτική, φορολογική) του «τρίτου τομέα» της οικονομίας, της κοινωνικής οικονομίας με:

- Διαμόρφωση κατάλληλου νομικού πλαισίου.
- Ανάπτυξη κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων
- Προσαρμογή των πολιτικών και προγραμμάτων απασχόλησης στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της εργασίας και της δημιουργίας κοινωνικών εταιριών.
- Στόχος μας είναι μια αποκεντρωμένη και ανοικτή οικονομία αλληλεγγύης και ισότητας, πέρα από τη σημερινή ασφυκτική κυριαρχία του κράτους και της αγοράς, με κορμό την τοπική και περιφερειακή κλίμακα, με εκτεταμένο τομέα κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, ειρηνικά και ισότιμα δεμένη με τις οικονομίες των γειτονικών χωρών, που να δίνει σε όλους τους πολίτες δυνατότητες να συμμετέχουν όχι μόνο στην παραγωγή και τα οικονομικά οφέλη, αλλά και στις βασικές αποφάσεις για την πορεία της.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ πιστεύουμε ότι πρέπει να ενδυναμωθούν στην ελληνική κοινωνία:

- Τα εμφανιζόμενα **μικτά δίκτυα καταναλωτικών και παραγωγικών συνεταιρισμών**, όπου θα συνυπάρχουν-συνεταιρίζονται παραγωγοί και καταναλωτές, αποβλέποντας στην παράκαμψη των μονοπωλιακών δικτύων, τον αποτελεσματικό έλεγχο των τιμών και της κερδοσκοπίας, την πιστοποίηση της ποιότητας και την άμεση επαφή και επικοινωνία μεταξύ τους για την παραγωγή χρήσιμων και ασφαλών προϊόντων,
- Τα **ανταλλακτικά δίκτυα, οι οργανώσεις αλληλεγγύης, οι ηθικές τράπεζες και οι τράπεζες ανταλλαγής χρόνου εργασίας**, που κάνουν τα πρώτα αλλά ελπιδοφόρα βήματα τους και μπορούν να δώσουν λύσεις, πέρα από την κρατική γραφειοκρατία και το επιχειρηματικό ιδιωτικό κέρδος,
- Οι **εναλλακτικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί** (στα πρότυπα της ιταλικής BANCA ETICA), που διαχειρίζονται αποταμιεύσεις μελών και πελατών τους χωρίς κερδοσκοπικές πρακτικές, και χωρίς την συνήθη αδιαφορία των τραπεζών για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των δράσεων που χρηματοδοτούν, και
- **Τοπικά δίκτυα εξωχρηματικών ανταλλαγών** (L.E.T.S.), όπου ανταλλάσσονται υπηρεσίες απευθείας χωρίς χρήματα. Κλειδί για την

ανάπτυξή τους, αποτελεί το αίτημα να μη φορολογούνται οι υπηρεσίες αυτές ως χρηματικά εισοδήματα ή με ΦΠΑ, και να οριοθετούνται με κώδικα πρακτικών που να αποκλείει καταχρηστική εκμετάλλευσή τους από επιχειρήσεις.

- Δεν ζητάμε από την πολιτεία να «οργανώσει» τους πολίτες «από τα πάνω», μπορεί όμως και πρέπει να προχωρήσει σε ένα πιο ουσιαστικό θεσμικό πλαίσιο που θα προσφέρει πραγματικά κίνητρα και ευκαιρίες και θα τολμάει μία στρατηγική ανάπτυξης του λεγόμενου τρίτου τομέα:
- Θεσμοθετώντας θαρραλέα κίνητρα για την σύσταση κοινωνικών επιχειρήσεων και ιδίως σε τομείς που η χώρα μας χρειάζεται εναλλακτικούς τρόπους κάλυψης των αναγκών της (π.χ. αγροτική οικονομία, ανακύκλωση, φροντίδα ηλικιωμένων, κλπ.), όπως π.χ. η ανάπτυξη κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων και προσαρμογή των πολιτικών και προγραμμάτων απασχόλησης στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της εργασίας και της δημιουργίας κοινωνικών εταιριών,
- Κατοχυρώνοντας θεσμικά και ασφαλιστικά την εθελοντική εργασία, και
- Διαθέτοντας τους κοινοτικούς και εθνικούς πόρους που προορίζονται για την Κοινωνία των Πολιτών στην πραγματική κοινωνική οικονομία, με όρους διαφάνειας και αξιοκρατίας, παράγοντας κοινωνικό κεφάλαιο και επενδύοντας στο μέλλον της χώρας.

ΣΤ. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Εναλλακτικό πρότυπο τουρισμού

Θέλουμε μια οικονομία που να μην εξαρτάται αποκλειστικά από τον τουρισμό. Η τουριστική-ξενοδοχειακή ανάπτυξη πρέπει να είναι ήπια, εναρμονισμένη με την ελληνική φύση και τις οικολογικές αντοχές κάθε περιοχής.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ είμαστε αντίθετοι:

- Σε ένα **ισοπεδωτικό τουριστικό πρότυπο** που βασίζεται σε μεγάλα, γιγαντιαία σχέδια (πχ. γκολφ, τεράστια συγκροτήματα κ.ά.), που συχνά στηρίζονται σε μεγάλες επιδοτήσεις από τον αναπτυξιακό νόμο, υπονομεύουν φυσικούς πόρους, προϋποθέτουν τον αποχαρακτηρισμό εκτάσεων και δεν συνδέονται με την τοπική βιώσιμη παραγωγή και ανάπτυξη,
- Σε **σχέδια οικοπεδοποίησης των δασών και των δασικών εκτάσεων**, των βραχονησίδων, του αιγιαλού και της παραλίας στη λογική της τουριστικής ή άλλης ανάπτυξης, και
- Σε **κάθε προσπάθεια προσαρμογής των ειδικών χωροταξικών σχεδίων και του θεσμικού πλαισίου για τον τουρισμό και την παράκτια ζώνη στις ανάγκες επενδυτικών σχεδίων** και στη μετατροπή ολόκληρων τμημάτων της ελληνικής υπαίθρου και των νησιών σε παραθεριστικά συγκροτήματα, με δόμηση που αλλοιώνει το φυσικό περιβάλλον, αλλά και μετατρέπουν τον τουρισμό από ευκαιρία βιώσιμης ανάπτυξης της περιφέρειας σε μάστιγα.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ **προτείνουμε** μια σειρά αλλαγών για τη **βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη**:

- **Προσδιορισμός σε κάθε περιοχή της οικολογικής αντοχής ή της φέρουσας ικανότητας** (αντοχές δεδομένου φυσικού και ανθρωπογενούς οικοσυστήματος, διαθέσιμοι φυσικοί πόροι, συστήματα διαχείρισης, ανθρωπίνι πόροι, υποδομές αντιμετώπισης προβλημάτων που προκύπτουν, όπως διαχείριση αποβλήτων, υπάρχουσα παραγωγική κατάσταση, σχέση δομημένου-αδόμητου χώρου, υπάρχοντα σχέδια πολεοδομικά-χωροταξικά κ.ά.),
- **Έμφαση του τουριστικού προτύπου σε μορφές που συμβάλλουν στη γενικότερη βιωσιμότητα μιας περιοχής**, είναι συμβατές με την κλίμακα της περιοχής και δεν ανατρέπουν μια βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και την πολύπλευρη ανάπτυξη του ανθρώπινου και κοινωνικού κεφαλαίου (π.χ. αγροτουρισμός και οικοτουρισμός). Σύνδεση του τουρισμού με τις υπόλοιπες οικονομικές δραστηριότητες κάθε περιοχής, ώστε να συμβάλει στην ενίσχυση της ζήτησης για τοπικά προϊόντα,
- **Ενσωμάτωση των αρχών της αειφορίας στη στρατηγική και τις πρακτικές ανάπτυξης του τουριστικού τομέα** σε όλες τις μορφές του, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και για την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος ως πολύτιμου και κατά συνέπεια διατηρήσιμου τουριστικού πόρου,
- **Διαφάνεια και συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στη λήψη αποφάσεων που αφορούν μεγάλου μεγέθους τουριστικές εγκαταστάσεις**. Οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την ίδρυση ή επέκταση μεγάλων τουριστικών εγκαταστάσεων, πρέπει να περιλαμβάνουν και την προοπτική της μη ίδρυσης ή επέκτασης, εφόσον οι επιδράσεις μπορεί να είναι σημαντικές λόγω μεγέθους ή περιορισμών ή ανταγωνιστικής χρήσης των φυσικών πόρων σε μια περιοχή,
- **Τα προγράμματα τουριστικής κατοικίας να στραφούν κυρίως στην αναβίωση εγκαταλελειμμένων παραδοσιακών οικισμών**, σε συνδυασμό με την υπόλοιπη οικονομία, και
- **Ιδιαίτερη φροντίδα για το δομημένο περιβάλλον ιστορικού χαρακτήρα** θα βοηθούσε στην **προστασία γνώριμων αισθητικών, λειτουργικών και τεχνολογικών χαρακτηριστικών του παρελθόντος**, την αξιολόγηση ταυτότητας των πολιτών και την γνωριμία της ιστορίας.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ **προτείνουμε** μια σειρά μέτρων στο πεδίο της **πολιτικής οικονομικών κινήτρων** στον τουριστικό τομέα:

- Διάθεση επιχορηγήσεων σε επενδύσεις μόνο σε μη κορεσμένες περιοχές, καθώς και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων με φιλικές προς το περιβάλλον τεχνικές και μεθόδους, στήριξη των μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων για την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού,
- Ευαισθητοποίηση του κοινού και του προσωπικού και στελεχών του τουριστικού τομέα, ενημέρωση και επιμόρφωση σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και ήπιων μορφών τουρισμού,

- Επιβολή αυστηρού θεσμικού πλαισίου για την ανέγερση τουριστικών εγκαταστάσεων, με την απαίτηση εκπόνησης μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την τήρηση περιβαλλοντικών όρων,
- Προώθηση και προβολή ήπιων μορφών τουρισμού (ορεινού, οικολογικού, πολιτιστικού, αγροτικού) σε ορεινές διαδρομές, μονοπάτια και καταφύγια, αποκατάσταση και ανάδειξη παραδοσιακών οικισμών και διατηρητέων κτιρίων, έργα ανάδειξης κάστρων, προβολή πολιτιστικής κληρονομιάς και φυσικών τοπίων,
- Συντονισμός δράσεων κυβερνητικών φορέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων για την προώθηση του οικολογικού τουρισμού, και
- Ειδικά επεξεργασμένα σχέδια και τήρηση κανόνων για τις μορφές τουρισμού και γενικά δραστηριοτήτων που δεν ξεπερνούν τις οικολογικές αντοχές τους και είναι συμβατές με τα μέτρα προστασίας για τις περιοχές αυξημένης οικολογικής προστασίας, υγροβιότοπους, θαλάσσια πάρκα, εθνικούς δρυμούς, παραποτάμιες περιοχές, περιοχές NATURA.

Z. ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Για μια γεωργία φιλοπεριβαλλοντική που θα στηρίζεται σε βιώσιμες σχέσεις παραγωγών – καταναλωτών αλλά και αγροτικών - αστικών περιοχών και θα στοχεύει στο ξαναχτίσιμο της παραγωγικής βάσης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο

Από την αρχή του 21ου αιώνα, έχουμε γίνει μάρτυρες πολλαπλών κρίσεων, είτε αυτές είναι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές ή ιδεολογικές. Η βάθυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, η επισιτιστική ανασφάλεια, τα διατροφικά σκάνδαλα (τρελές αγελάδες, διοξίνες κλπ) και η πίεση στη χρήση των φυσικών πόρων είναι μόνο ορισμένα παραδείγματα που αποκαλύπτουν τις δομικές ατέλειες του σημερινού παραγωγικού και κοινωνικού μοντέλου.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θεωρούμε πως η **γεωργία μπορεί να αποτελέσει μια συνολική απάντηση στην κρίση**, η οποία είναι κυρίως κρίση παραγωγικού μοντέλου και να αναδειχτεί σε κυρίαρχο τομέα της οικονομίας.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ επιδιώκουμε **μια γεωργία η οποία θα αποτελεί τον κοινό τόπο παραγωγών και καταναλωτών**, θα βασίζεται στην αγροδιατροφική προσέγγιση και στην προώθηση του μεσογειακού διατροφικού μοντέλου, αναγνωρίζοντας πως γεωργία και περιβάλλον είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Το μέλλον της γεωργίας εξαρτάται από το φυσικό περιβάλλον και του περιβάλλοντος από τους γεωργούς

Η πράσινη πρόταση για τη γεωργία στοχεύει στη διασφάλιση συνθηκών ευημερίας για όλους τους ανθρώπους, βασιζόμενη στη μείωση των ανισοτήτων, ενισχύοντας την κοινωνική αλληλεγγύη και αναθεωρώντας το σημερινό κυρίαρχο μοντέλο ζωής, τον τρόπο που παράγουμε και καταναλώνουμε, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τα φυσικά όρια του πλανήτη. Πρόκειται για μια πορεία μετασχηματισμού, αποτελούμενη από εκτεταμένες και αλληλοσχετιζόμενες αλλαγές σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς μεταξύ των οποίων και η γεωργία. Θεωρούμε πως **ο ρόλος της γεωργίας είναι ιδιαίτερος κομβικός** υπό το πλαίσιο των σημερινών συνθηκών και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ένας τομέας πάνω στον οποίο θα πρέπει να στηριχτεί μια διαφορετική πολιτική, κάτι που δεν έγινε ούτε στο παρελθόν ούτε σήμερα.

Θεωρούμε πως σήμερα γίνεται όλο και πιο σαφής η βαθιά σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ τροφίμων και περιβάλλοντος. Η ποιότητα της τροφής μας εξαρτάται άμεσα και απόλυτα από την ποιότητα των περιβαλλοντικών μέσων παραγωγής ενώ εντονότερη από ποτέ είναι η ανάγκη για ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα για όλους. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να αναγνωρίσουμε και μια άλλη διάσταση για το τι θεωρούμε ποιοτικό και τι όχι και εκεί εντάσσουμε την κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη στην διαδικασία της παραγωγής τροφίμων.

Η βιομηχανική γεωργία, υπό την έννοια της εντατικής εστιαζόμενης στην μονοκαλλιέργεια και τα αγροχημικά γεωργίας, είναι ένας από τους κύριους παράγοντες επίδρασης στην κλιματική αλλαγή. Τα προβλήματα από την κλιματική αλλαγή είναι ήδη πολύ σοβαρά και αναμένεται να ενταθούν, με κίνδυνο ερημοποίησης πολλών περιοχών και απρόβλεπτες αλλαγές των φυσικών συνθηκών.

Αντίστοιχα η εντατική χρήση των φυσικών πόρων και κυρίως του νερού δημιουργεί προβλήματα που αφορούν τόσο στην ποσότητα όσο και στην ποιότητα των υδάτων προτάσσοντας την ανάγκη μια άλλης οπτικής εστιαζόμενης στον ορθολογικό προγραμματισμό, και στην ανάδειξη ενός εναλλακτικού, ολοκληρωμένου μοντέλου διαχείρισης των φυσικών πόρων. Θεωρούμε πως το νερό είναι ένα αγαθό σε ανεπάρκεια και πάνω σε αυτή τη λογική θα πρέπει να σχεδιάσουμε τη λογική της διαχείρισής του στην γεωργία για το μέλλον.

Σήμερα είναι πιο άμεση από ποτέ η **ανάγκη μετάβασης από το σημερινό βιομηχανικό εντατικό μοντέλο αγροτικής δραστηριότητας** (το οποίο έχει ενισχύσει την αγροτική έξοδο προκαλώντας παράλληλα πρωτοφανή περιβαλλοντική υποβάθμιση) **σε μια βιώσιμη προσέγγιση του αγροτικού τομέα**. Υποστηρίζουμε μια προσέγγιση η οποία θα συμπεριλαμβάνει τις αρχές της Βιολογικής Γεωργίας, όπως η βιολογική μέθοδος καλλιέργειας και εκτροφής ζώων, ο σεβασμός του περιβάλλοντος και η κοινωνική δικαιοσύνη, οι οποίες έχουν διαμορφωθεί από ένα διεθνές κίνημα τις τελευταίες δεκαετίες.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ:

- **Απαντάμε με τοπικές πολιτικές απέναντι στην ισοπεδωτική λογική που επιβάλλει η παγκοσμιοποίηση.** Προωθούμε τοπικές λύσεις που στοχεύουν στην αναγέννηση των τοπικών οικονομιών και την ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού. Θέλουμε να δοθεί η δυνατότητα στις τοπικές κοινωνίες να σχεδιάσουν οι ίδιες το μέλλον τους με έναν περιβαλλοντικά φιλικότερο τρόπο. Υποστηρίζουμε την αγροτική αυτάρκεια σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Η πορεία αυτή θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει και να δίνει έμφαση στην πολυκαλλιέργεια, την ποιότητα και την ολιστική αντιμετώπιση του αγροτικού τομέα (κοινωνική, περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση της γεωργίας).
- **Στηρίζουμε τα δίκτυα παραγωγών - καταναλωτών** και τις μικρές τοπικές εφοδιαστικές αλυσίδες τροφίμων και θεωρούμε πως αυτή είναι μια λογική στην οποία θα πρέπει να επενδύσουμε στην κατεύθυνση εξορθολογισμού του συστήματος διανομής και εμπορίας αγροτικών προϊόντων.
- **Ενθαρρύνουμε λύσεις μέσα από το χώρο της κοινωνικής οικονομίας** και την καινοτομία στη γεωργία, στηρίζουμε την αστική γεωργία και διεκδικούμε λύσεις για τους νέους που έχασαν την εργασία τους στα αστικά κέντρα και ζητούν λύσεις στον αγροτικό τομέα.
- **Ενθαρρύνουμε τους συνεταιρισμούς νέας γενιάς, τις ομάδες παραγωγών,** τη συμβολαιακή γεωργία και τον εξορθολογισμό των αγροτικών δομών. Θεωρούμε ότι το μέλλον του αγροτικού τομέα βρίσκεται στα χέρια των νέων γεωργών, οι οποίοι θα πρέπει να εκπαιδευτούν στις απαιτήσεις της νέας ΚΑΠ.
- Σήμερα γίνονται ιδιαίτερα έντονες πιέσεις για την απελευθέρωση της χρήσης γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ). Οι Οικολόγοι Πράσινοι είμαστε **αντίθετοι στην απελευθέρωση και την χρήση ΓΤΟ** γιατί περιέχουν ένα ανυπολόγιστο ρίσκο για τη γεωργία, το περιβάλλον τους καταναλωτές και τη διατροφική ασφάλεια.
- **Αγωνιζόμαστε για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας** και της ποικιλομορφίας των παραδοσιακών φυτικών ποικιλιών και ζωικών φυλών, οι οποίες αποτελούν τον γενετικό μας πλούτο και έχουμε υποχρέωση να τον καταγράψουμε και να τον προστατέψουμε. Ανησυχούμε για τον κίνδυνο της

γενετικής διάβρωσης που απειλεί την ίδια τη βάση του διατροφικού μας πολιτισμού και την επισιτιστική μας ασφάλεια.

- **Σεβόμαστε και στηρίζουμε τον πολυλειτουργικό χαρακτήρα της γεωργίας** και το ρόλο των αγροτών ως θεματοφύλακες της υπαίθρου και του περιβάλλοντος.
- **Διεκδικούμε την ενεργειακή ανεξάρτηση της γεωργίας** από τα ορυκτά καύσιμα και θεωρούμε πως οι κάτοικοι της υπαίθρου μπορούν να έχουν κομβικό ρόλο στη διατήρηση των αποθεμάτων βιομάζας και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- **Εκτιμούμε ως ιδιαίτερα θετική την στροφή της ΚΑΠ σε πράσινες πολιτικές** και διεκδικούμε μια ΚΑΠ χωρίς ανισότητες, χωρίς γραφειοκρατία η οποία θα επαναπροσδιορίζει σε νέα βάση τις σχέσεις παραγωγών – καταναλωτών και αγροτικών - αστικών περιοχών.
- **Απαιτούμε επαναπροσανατολισμό στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας** σε μια ανταποδοτική σχέση με την κοινωνία και την παραγωγική βάση, που να εστιάζει σε συστήματα και αρχές βιωσιμότητας, να συμπεριλαμβάνει την τοπική γνώση και τις ορθές γεωργικές πρακτικές.
- Ζητάμε **επανεκπαίδευση** των στελεχών της δημόσιας διοίκησης, των ανθρώπων που θα στελεχώσουν τους συνεταιρισμούς νέας γενιάς και των νέων αγροτών η οποία θα σέβεται τις τοπικές συνθήκες, θα απαντά στα πραγματικά προβλήματα της γεωργίας σήμερα και θα αξιολογείται με μετρήσιμα αποτελέσματα.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ διεκδικούμε μια πολιτική που η γη δίνεται σε αυτούς που την καλλιεργούν. Ζητάμε οριοθέτηση και χαρτογράφηση των βοσκοτόπων με ενιαία διαχείριση σε περιφερειακό επίπεδο, με τράπεζα γης με μια πολιτική μακροχρόνιας παραχώρησης στους κτηνοτρόφους και διεκδικούμε την ολοκλήρωση των δασικών χαρτών. Ζητάμε καταγραφή της γης υψηλής παραγωγικότητας και την προστασία της από ανταγωνιστικές χρήσεις.

Στηρίζουμε τα τοπικά προϊόντα, ΠΟΠ, ΠΓΕ που αναδεικνύουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της ελληνικής γεωργίας.

Ενισχύουμε τα τοπικά σύμφωνα ποιότητας και τις τοπικές εφοδιαστικές αλυσίδες τροφίμων.

Διεκδικούμε για τους αγρότες ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής στην ύπαιθρο. Αγωνιζόμαστε να καταρρίψουμε τα αρνητικά στερεότυπα που συνοδεύουν τους κατοίκους της υπαίθρου και την αγροτική δραστηριότητα στηρίζοντας πολιτικές που ενθαρρύνουν βιώσιμες σχέσεις για τις αγροτικές και αστικές περιοχές.

Η. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Απαραίτητο για την επιβίωσή μας, αδιαπραγμάτευτο συλλογικό αγαθό, εργαλείο ευημερίας – Πολιτική ενάντια στην κλιματική αλλαγή

Για να επιτευχθεί η στροφή της οικονομίας σε πράσινες κατευθύνσεις προϋποθέτει την προστασία του περιβάλλοντος ως φυσικό πόρο και «πρώτη ύλη» για την οικονομία, διαρκώς αναγκαία για τη βιωσιμότητά της. Δυστυχώς, οι ελληνικές κυβερνήσεις της μεταπολίτευσης μέχρι σήμερα δεν κατάφεραν να αντιμετωπίσουν το περιβάλλον ούτε κάτω από αυτό το πρίσμα, εγκλωβίζοντας τη χώρα σε κοντόφθαλμες πολιτικές που οδήγησαν στις σημερινές οικονομικές συνέπειες, αλλά και σε πλήθος περιβαλλοντικών υποβαθμίσεων. Σήμερα η Ελλάδα κινείται αντίθετα με κάθε έννοια αειφορίας, μετρώντας, μετρά πληγές σε όλα τα επίπεδα (οικονομικό, περιβαλλοντικό, κοινωνικό, ποιότητα ζωής), κινδυνεύοντας μάλιστα να υποστεί και χειρότερες καταστάσεις από τα πρόστιμα για περιβαλλοντικά ζητήματα, από νέες επενδύσεις που δεν συμμορφώνονται με τη φέρουσα ικανότητα των περιοχών που θα εγκατασταθούν, από την κλιματική αλλαγή που κοστίζει και σε χρήμα και από τις επιπτώσεις που όλα αυτά θα έχουν στην υγεία μας.

Από τη μια εντείνονται οι ασφυκτικές συνθήκες στις πόλεις, η έντονη δόμηση της παράκτιας ζώνης και πολλών νησιών, η άναρχη ανάπτυξη, οι επιπτώσεις της χημικής γεωργίας και του μαζικού τουρισμού, η κρίση των αποβλήτων, η σπατάλη ενέργειας και φυσικών πόρων, η καταστροφή οικοσυστημάτων, οι πυρκαγιές και καταπατήσεις δασικών οικοσυστημάτων και η ρύπανση ρεμάτων και ποταμών. Από την άλλη, σχεδιάζονται επενδύσεις όπως μεταλλεία χρυσού και βωξίτη ή μεγάλες τουριστικές εγκαταστάσεις, σημαντικές περιοχές της χώρας εκποιούνται, η διαχείριση υδάτων απειλείται με ιδιωτικοποίηση και επιβραβεύονται καταπατητές και αυθαιρετούχοι που καρπώνονται φυσικούς πόρους που ανήκουν σε όλους μας.

Το ισχυρό Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, Φυσικών Πόρων και Αειφορίας που επιθυμούσαμε έγινε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, πολλά υποσχόμενο, αλλά σε πλήρη αντίθεση με το όνομα και το αντικείμενό του. Τα λίγα θετικά βήματα που έχει κάνει στην περιβαλλοντική πολιτική μοιάζουν ψήγματα μπροστά στα αρνητικά που επέτρεψε και μπροστά στα όσα φαίνεται να προωθεί με αντιδημοκρατικές διαδικασίες fast track. Ο αρμόδιος υπουργός δεν θα μπορούσε να ασκήσει άλλη πολιτική από αυτή που άσκησε ως πρώην υπουργός οικονομικών. Η δέσμευση της χώρας σε επιλογές που υποβαθμίζουν το περιβάλλον της και εκμηδενίζουν τις δυνατότητες πράσινης οικονομίας είναι απλά η συνέχεια των επιλογών του, που δέσμευσαν τη χώρα στο μνημόνιο.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ:

- Υποστηρίζουμε την ανάδειξη μίας **νέας κατηγορίας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών**, που συνδέονται με το περιβάλλον και ιδιαίτερα με δημόσια αγαθά όπως το νερό, ο αέρας και το έδαφος και τα υπερασπίζονται από επιλογές όπως η εκποίησή τους.
- Αγωνιζόμαστε για τη διαμόρφωση και εφαρμογή μίας **σύγχρονης και αποτελεσματικής νομοθεσίας** για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

- Αναδεικνύουμε ταυτόχρονα την οικολογική και οικονομική διάσταση του περιβάλλοντος, που αποτελεί τη λύση για την αναζωογόνηση της ελληνικής οικονομίας.
- Διεκδικούμε μια συγκροτημένη πολιτική για το περιβάλλον, την αειφορία και την προστασία από την ερημοποίηση και την κλιματική αλλαγή, που θα διαμορφώσει το πλαίσιο και τις κατευθύνσεις στις οποίες πρέπει να προσαρμοστούν οι επιμέρους πολιτικές (αγροτική, αναπτυξιακή, τουριστική, εμπορική, ενεργειακή, κ.ά.).
- Υποστηρίζουμε την ανάδειξη και διάδοση των **πολιτιστικών αξιών της ελληνικής φύσης**, που πρέπει να διατηρηθεί και για τις μέλλουσες γενιές.
- Επιδιώκουμε αναγνώριση και ενίσχυση του ρόλου των **περιβαλλοντικών οργανώσεων**, με όρους διαφάνειας και διαφύλαξης της ανεξαρτησίας τους.

H.1 Δάση: πλήρης προστασία του συλλογικού αγαθού

Η Ελλάδα αποτελεί μοναδική περίπτωση ευρωπαϊκής χώρας που εξακολουθεί να μην προστατεύει θεσμικά και πρακτικά τον δασικό πλούτο της, τη στιγμή μάλιστα που το μεγαλύτερο μέρος του είναι δημόσια ή δημοτική περιουσία και ενόσω η Ευρωπαϊκή Ένωση συντάσσει εκθέσεις για την ανάγκη προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων προκειμένου να αναστρέψουμε την κλιματική αλλαγή, να προστατέψουμε τη βιοποικιλότητα και να δημιουργήσουμε οικονομική δραστηριότητα μέσα από το φυσικό και δασικό περιβάλλον. Αγνοώντας, λοιπόν, τις ευρωπαϊκές επιταγές και παραβιάζοντας συχνά την ευρωπαϊκή νομοθεσία για προστασία και διαχείριση των δασών και φυσικών προστατευόμενων περιοχών με διεθνή σημασία, η χώρα μας επιδιέχεται στην επιβράβευση των καταπατητών και των αυθαιρετούχων, αδειοδοτεί επενδύσεις με νομοθετικές διαδικασίες fast track που επινόησε για να παρακάμψει τις αντιρρήσεις των αρμόδιων υπηρεσιών, αφήνει αθωράκιστα τα ελληνικά δάση από τις πυρκαγιές και τις λαθραίες υλοτομίες, αποδυναμώνει τις δασικές υπηρεσίες, στερείται δασολογίου, προωθεί τις μεταλλευτικές επενδύσεις χωρίς να έχει αλλάξει την απαράδεκτη μεταλλευτική νομοθεσία (κατάλοιπο της επταετούς στρατιωτικής χούντας) και αποφεύγει να σχεδιάσει μια συνεκτική πολιτική προστασίας και αειφορικής διαχείρισης του δημόσιου αυτού αγαθού.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ **υποστηρίζουμε** ότι:

- ο δασικός πλούτος της χώρας μας είναι ανεκτίμητος.
- Η δασοπροστασία οφείλει να αντιμετωπιστεί ως ζήτημα εθνικής προτεραιότητας, τόσο επειδή αποτελεί συνταγματική υποχρέωση της πολιτείας και των πολιτών όσο και επειδή οι καταστροφές των δασών επηρεάζουν τη χώρα, τους πολίτες της και τις μελλοντικές γενιές της οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά.
- Η ορθή και αειφορική διαχείριση με βάση τις αρχές της δασοπονίας μετατρέπουν τα δάση σε έναν πολύτιμο πόρο, που δημιουργεί τοπική και εθνική οικονομική δραστηριότητα, προσφέρει θέσεις εργασίας στην ορεινή κυρίως περιφέρεια, συμβάλλει στην αναζωογόνηση της υπαίθρου και των επαγγελματιών του πρωτογενούς τομέα και δίνει άλλες προοπτικές ανάπτυξης σε οικονομικά μειονεκτικές περιοχές.

ΟΙ ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ απαιτούμε και διεκδικούμε:

- Προστασία του δασικού πλούτου της χώρας με ολοκλήρωση δασολογίου – κτηματολογίου και ολοκληρωμένες πολιτικές διαχείρισης και πυροπροστασίας, στις οποίες θα συνεκτιμώνται οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και οι ανάγκες διατήρησης της βιοποικιλότητας.
- Επένδυση πόρων στην πρόληψη, αλλά και στη στρατηγική αντιμετώπισης των πυρκαγιών, ανταλλαγή εμπειριών και μόνιμη συνεργασία για την πυροπροστασία σε βαλκανικό και μεσογειακό επίπεδο.
- Ισχυρές υπηρεσίες, αποτελεσματικές στη διαχείριση και φύλαξη των δασικών οικοσυστημάτων, ιδιαίτερα σε σχέση με νέες απειλές που διαφαίνονται στον ορίζοντα λόγω οικονομικής κρίσης (πχ ληστρικές λαθραίες υλοτομίες για παραγωγή καυσόξυλων). Η στελέχωσή τους με προσωπικό, αλλά και τα σχεδιαζόμενα από αυτές έργα, δημιουργούν πράσινες θέσεις εργασίας με οικονομικά και κοινωνικά οφέλη στην ύπαιθρο.
- Εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας τόσο για την προστασία από βλαπτικές για τα οικοσυστήματα επενδύσεις όσο και για τα αυθαίρετα σε δάση και δασικές εκτάσεις.
- Να πάψουν να υπερισχύουν του δασικού δικαιού άλλοι νόμοι (π.χ. μεταλλευτικός κώδικας) και ειδικά για λόγους «εθνικού ή δημοσίου συμφέροντος», γεγονός που υποθηκεύει το μέλλον σημαντικότερων δασικών οικοσυστημάτων και μάλιστα με τόσο παραπλανητικό χαρακτηρισμό.

H.2 Βιοποικιλότητα: κάτι άγριο και για αύριο

Η ύπαρξη υγιών οικοσυστημάτων στον πλανήτη και η διατήρηση της βιοποικιλότητάς τους είναι θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την επιβίωση του ανθρώπου. Λαμβάνοντας υπόψη τους ταχείς ρυθμούς αποψίλωσης των δασών, την υποβάθμιση των υγροτόπων, τη θαλάσσια ρύπανση και την υπεραλίευση, την εξαφάνιση ειδών χλωρίδας και πανίδας και το ρυθμό της κλιματικής αλλαγής γίνεται προφανής η σημασία της δημιουργίας των προϋποθέσεων που θα αναστρέψουν την καταστροφή και θα δημιουργήσουν ένα δίκτυο ασφαλείας στα ευαίσθητα οικοσυστήματα. Επειδή, ωστόσο, η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων δημιουργεί μια αλυσιδωτή υποβάθμιση και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται ή δύνανται να αναπτυχθούν κοντά στο φυσικό περιβάλλον, οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θεωρούμε ότι η προστασία και βιώσιμη διαχείριση των φυσικών περιοχών πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα όχι μόνο της περιβαλλοντικής πολιτικής αλλά και της πολιτικής για την απασχόληση, την οικονομία και τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και του περιορισμού των επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών. Η καταστροφή και η απουσία διαχείρισης στερεί τη χώρα από έναν μοναδικό πλούτο, αλλά και από την υλική βάση για την αναζωογόνηση της υπαίθρου, τη δημιουργία χιλιάδων θέσεων απασχόλησης στην περιφέρεια και την ανάπτυξη μιας πράσινης οικονομίας.

Για τους παραπάνω λόγους θεωρούμε ότι απαιτείται η θέσπιση και σωστή λειτουργία ενός **δικτύου προστατευόμενων φυσικών περιοχών**. Πρώτιστος στόχος αυτού του συστήματος είναι η διατήρηση του βιολογικού πλούτου της χώρας με την προώθηση, παράλληλα, προτύπων αρμονικής συνύπαρξης του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, ώστε η προστασία του να λειτουργήσει με

κοινωνικά οφέλη και όχι αποκλείοντας τελικά τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θεωρούμε ότι δεν είναι δυνατό να επιτύχουμε την προστασία και σωστή διαχείριση των περιοχών αυτών χωρίς τους πληθυσμούς με τους οποίους συνδέθηκαν και αλληλεξαρτήθηκαν αυτές εδώ και αιώνες για αυτό και απορρίπτουμε τη λογική που θέλει τις προστατευόμενες περιοχές απαλλαγμένες από ανθρώπους! Για τους ίδιους λόγους επιδιώκουμε να έρθουμε σε επαφή με τις τοπικές κοινότητες και τις συλλογικότητές τους και να εξετάσουμε από κοινού πως μπορούμε να προωθήσουμε ένα **διαφορετικό μοντέλο οικονομικής δραστηριότητας και στήριξης της υπαίθρου σε συνδυασμό με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.**

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θεωρούμε έτσι αναγκαία τη διαμόρφωση σειράς ολοκληρωμένων πολιτικών για:

Η.2.α Ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένων διαχειριστικών σχεδίων των περιοχών προστασίας της βιοποικιλότητας της χώρας (Εθνικών Δρυμών, περιοχών δικτύου Natura 2000, Ramsar κ.ά.).

- Ένταξη των προστατευόμενων περιοχών σε έναν ολοκληρωμένο χωροταξικό σχεδιασμό για όλη τη χώρα, θεσμοθετημένο και δεσμευτικό στην εφαρμογή του.
- Συντονισμένη διαχείριση με άμεση ολοκλήρωση των οριοθετήσεων και του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, με συμπλήρωση των ΔΣ των φορέων διαχείρισης, επαρκή φύλαξη και χρηματοδοτικό καθεστώς που δεν θα οδηγεί στην παραμέληση των διαχειριστικών και επιστημονικών λειτουργιών.
- Ανάπτυξη οικονομικών και άλλων δραστηριοτήτων που θα είναι συμβατές με την προστασία του περιβάλλοντος και θα δώσουν ζωή στις κοινωνίες που ζουν σε προστατευόμενες περιοχές. Εναρμόνιση των πολιτικών για τομείς όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία, ο τουρισμός ή οι μεταφορές με τις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Προτεραιότητα στην προστασία των τοπικών ποικιλιών σπόρων, φυτών και ζώων στο φυσικό τους περιβάλλον. Πολιτικές περιορισμού των συνειδητών ή αθέλητων εισαγωγών από ξενικά είδη χλωρίδας και πανίδας, που υποβαθμίζουν την τοπική βιοποικιλότητα.
- Πολιτικές διάσωσης των απειλούμενων ειδών, με προτεραιότητα στην προστασία των οικοτόπων τους και στη συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες των αντίστοιχων περιοχών. Μέτρα ουσιαστικής απαγόρευσης του εμπορίου άγριας πανίδας.
- Παράλληλη προώθηση «πράσινων ζωνών» με γεωργία αποκλειστικά βιολογική, απόλυτη απαγόρευση κυνηγιού, ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, βιώσιμες μεταφορές και ενθάρρυνση οικολογικών μορφών τουρισμού. Οι ζώνες αυτές σχεδιάζονται συμπληρωματικά με προστατευόμενες περιοχές, και λειτουργούν και ως κίνητρο παραμονής των αγροτικών πληθυσμών στην ύπαιθρο.
- Καθολική απόρριψη σχεδίων εγκατάστασης Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) εντός προστατευόμενων περιοχών Natura 2000.

H.2.β Πλήρης κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης σε όλη την επικράτεια.

H.2.γ Ολοκληρωμένες πολιτικές για τον περιορισμό των επιπτώσεων από το κυνήγι, που προκαλεί σοβαρή υποβάθμιση στο περιβάλλον, περιορίζοντας τους πληθυσμούς των άγριων ζώων και πτηνών, υποβαθμίζοντας τη βιοποικιλότητα και διαταράσσοντας την οικολογική ισορροπία των ενδιαιτημάτων τους (δάση, φυσικά χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα).

Θεωρούμε απαράδεκτη τη θανάτωση ζώων για ψυχαγωγία ή άθληση και στηρίζουμε κάθε πρωτοβουλία περιορισμού της για αυτό και απαιτούμε αποτελεσματικές πολιτικές για την αντιμετώπιση της λαθροθηρίας, την ενημέρωση των κυνηγών για ευαίσθητα οικοσυστήματα και απειλούμενα είδη και την εκπαίδευση της κοινωνίας σχετικά με τις συνέπειες της θήρας στα δασικά και άλλα φυσικά οικοσυστήματα.

H.3 Αειφορική διαχείριση των υδατικών πόρων, σε ένα μέλλον με περισσότερη ξηρασία

Οι κλιματικές αλλαγές και η αλλαγή του κύκλου των βροχοπτώσεων με παράλληλη αύξηση της ζήτησης για περισσότερο καθαρό νερό καθιστά το νερό είδος σε ανεπάρκεια. Η αντίληψη πως το νερό είναι μόνο ένας διαθέσιμος παραγωγικός πόρος απειλεί την ύπαρξη της ζωής όπως τη γνωρίζουμε σήμερα.

Οι πόλεις αλλά και η γεωργία και η βιομηχανία μπορούν να βελτιώσουν τους τρόπους διαχείρισης του νερού με δεδομένο ότι το νερό είναι αγαθό σε ανεπάρκεια και η αλλαγή του κλίματος επηρεάζει σημαντικά την προμήθεια νερού. ***Αντί να αναζητείται όλο και περισσότερο νερό από όλο και πιο μακριά, το νερό πρέπει να εξασφαλίζεται από τη βιώσιμη διαχείρισή του τοπικά.*** Το νερό πρέπει να διαχειρίζεται με έναν ολοκληρωμένο τρόπο ως μέρος του αστικού και φυσικού οικοσυστήματος, βελτιώνοντας την αποδοτικότητα και κλείνοντας «βρόγχους», με την επαναχρησιμοποίηση/ ανακύκλωση των επεξεργασμένων λυμάτων και του νερού «δεύτερης» ποιότητας. Αυτό απαιτεί ολοκληρωμένες παρεμβάσεις: προστασία των πηγών από ρυπάνσεις, μακροχρόνια διαχείριση των υδάτινων αποθεμάτων, έμφαση στην μείωση της σπατάλης του νερού και τη διαχείριση της ζήτησης, πολιτικές προστασίας του κλίματος για περιορισμό φαινομένων ξηρασίας και ερημοποίησης, επανασχεδιασμός των δικτύων αποχέτευσης και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας των λυμάτων με στόχο να ανακυκλώνονται τα επεξεργασμένα απόβλητα ύδατα καθώς και αξιοποίηση του νερού της βροχής.

Στο σχεδιασμό και την αξιοποίηση του εδάφους των πόλεων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σημασία του νερού για την αισθητική, ο κίνδυνος για πλημμύρες και να προσφέρονται ευκαιρίες για τη βελτίωση της διαχείρισης του νερού. Για παράδειγμα, η διατήρηση ανοιχτών χώρων ή η χρησιμοποίηση διαπερατών στο νερό υλικών στις κατασκευές επιτρέπει την ανατροφοδότηση του υδροφόρου ορίζοντα και μειώνει τον κίνδυνο για πλημμύρες και υπερχειλίση. Οι πόλεις πρέπει να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειες για την επεξεργασία των υγρών αποβλήτων πριν από την αποβολή τους στα ποτάμια και στις θάλασσες. Είναι απαραίτητη η θέσπιση κατάλληλων νόμων καθώς και η απόλυτη και με σεβασμό εφαρμογή της νομοθεσίας. Η εκπαίδευση των ανθρώπων σχετικά με τη σημασία του νερού και του περιβάλλοντος είναι απαραίτητη προϋπόθεση. Ο τρόπος της ζωής μας θα

πρέπει να αντανακλά την ανάγκη για μείωση του ποσοστού νερού που χρησιμοποιείται ή αποβάλλεται.

ΟΙ ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ προτείνουν ως γενικές κατευθύνσεις της πολιτικής για τους υδατικούς πόρους:

- Ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων, με **πολιτικές σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης**, όπως προβλέπουν οι κατευθύνσεις και το χρονοδιάγραμμα της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά (60/2000/ΕΚ).
- Ενεργοποίηση **εθνικών και περιφερειακών θεσμών και οργάνων** που αφορούν την πολιτική για τα νερά σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης προκειμένου όλα τα εσωτερικά και παράκτια ύδατα της χώρας να βρίσκονται σε καλή οικολογική κατάσταση μέχρι το αργότερο το 2015.
- **Πρόσβαση των πολιτών στην πληροφορία** που σχετίζεται με τα νερά και ενεργοποίηση της διαβούλευσης πολιτών και αρχών σε θέματα διαχείρισης νερών μέσα από "φόρουμ διαλόγου για το νερό" σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης.
- **Προτεραιότητα στη διάσωση υγροτόπων**, λιμνών και υπόγειων υδάτων που απειλούνται με αποξήρανση, εξάντληση ή ρύπανση
- Έμφαση σε **πολιτικές εξοικονόμησης στις γεωργικές αρδεύσεις και την ύδρευση οικισμών** με παράλληλη ευαισθητοποίηση των πολιτών
- **Απόλυτος αποκλεισμός της εκτροπής υδατικών πόρων** προς άλλες υδρολογικές λεκάνες (π.χ. εκτροπή Αχελώου). Πολιτικές για τη μείωση της ζήτησης (κατανάλωσης) νερού, πριν από οποιοδήποτε σχέδιο αύξησης της παροχής νερού.
- Συνδυασμός των βιολογικών καθαρισμών με **δεύτερες χρήσεις για το καθαρισμένο νερό** (ανακύκλωση νερού).
- Αναβίωση παραδοσιακών και υιοθέτηση σύγχρονων πρακτικών **αξιοποίησης του βρόχινου νερού. Δημιουργία διπλών δικτύων μέσα στις πόλεις**: ένα δίκτυο για πόσιμο νερό και ένα για νερό δεύτερων χρήσεων.
- Θεωρούμε το νερό **δημόσιο αγαθό** και είμαστε αντίθετοι στην ιδιωτικοποίηση υδατικών πόρων, στηρίζουμε, όμως, τη διαμόρφωση της τιμής του με τρόπους που παρέχουν κίνητρα εξοικονόμησης. Αντίστοιχες πολιτικές προωθούμε και για το νερό των αρδεύσεων.

Επιδιώκουμε:

- Ανάπτυξη πολιτικών ώστε να αυξηθεί η πρόσβαση σε καλής ποιότητας πόσιμο νερό για όλους μέχρι το 2015.
- Για πόλεις με κατανάλωση πόσιμου νερού μεγαλύτερη από 100 λίτρα κατά κεφαλήν την ημέρα, υιοθέτηση κι εφαρμογή πολιτικών μείωσης της κατανάλωσης κατά 10% έως το 2015 μέσα από προγράμματα ευαισθητοποίησης, υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών και συσκευών στα δημόσια κτίρια και επιδότηση προς το κοινό, αξιοποίηση μη πόσιμων νερών για αντίστοιχες χρήσεις.

- Προστασία της οικολογικής ακεραιότητας των πηγών πόσιμου νερού της πόλης (π.χ. υδροφόρα στρώματα, ποτάμια, λίμνες, υγρότοποι και συνδεδεμένα οικοσυστήματα)

H.4 Προστασία του πλούτου της θάλασσας και των ακτών

Η έντονη και ανεξέλεγκτη αστικοποίηση της παράκτιας ζώνης, η ρύπανση της με αστικά και βιομηχανικά απόβλητα, η υπεραλίευση και η συνεχιζόμενη ρύπανση των θαλασσών, υποβαθμίζουν τη θαλάσσια βιοποικιλότητα και θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωση των νησιωτικών κοινοτήτων. Η διατήρηση υγιών θαλάσσιων οικοσυστημάτων και η διατήρηση του πλούτου των ακτών είναι κρίσιμοι παράγοντες για τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας μας συνολικά, και όχι μόνο των νησιωτικών και παράκτιων περιοχών.

Υποστηρίζουμε την προώθηση μιας συνεκτικής, ενιαίας πολιτικής για τη διαχείριση, προστασία και βιώσιμη διαχείριση του θαλάσσιου πλούτου και της παράκτιας ζώνης, με κύριους άξονες:

- Την αντιστροφή της μείωσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας μέχρι το 2020, μέσα από την προστασία και διατήρηση των φυσικών θαλάσσιων περιοχών που είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τη βιοποικιλότητα και τον φυσικό επανεμπλουτισμό των θαλάσσιων περιοχών, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς, τους ψαράδες, ΜΚΟ και ερευνητικά κέντρα.
- Την προσαρμογή κάθε προγραμματιζόμενης παρέμβασης στη θαλάσσια και παράκτια ζώνη στα όρια που θέτουν οι οικολογικές αντοχές των συστημάτων
- Την κατάργηση της άμεσης ή έμμεσης απόρριψης στην θάλασσα επικίνδυνων χημικών, ανεπεξέργαστων λυμάτων και κάθε είδους αποβλήτων.
- Την ολοκλήρωση και σωστή λειτουργία κατάλληλων μονάδων επεξεργασίας λυμάτων σε όλους τους οικισμούς με πληθυσμό πάνω από 1000 κατοίκους, με προώθηση και φυσικών συστημάτων επεξεργασίας.
- Τον έλεγχο όλων των πλοίων που ελλιμενίζονται ή διέρχονται από τα νερά μας.
- Δημιουργία καταλόγου σκαφών τα οποία δεν ανταποκρίνονται πλέον στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές στα οποία θα απαγορεύεται ο ελλιμενισμός και η διέλευση από τα νερά μας.
- Προώθηση ολοκληρωμένης πολιτικής και προδιαγραφών για τις μηχανές και τα καύσιμα των σκαφών, ιδιαίτερα των επιβατηγών, με στόχο τον περιορισμό της αέριας και κάθε άλλης μορφής ρύπανσης που προκαλείται από τα σκάφη, ιδιαίτερα σε λιμάνια και νησιωτικές περιοχές, προωθώντας την ανάπτυξη «καθαρών σκαφών».
- Εφαρμογή των κανονισμών για τη λειτουργία υποδομών παραλαβής αποβλήτων από τα μεγαλύτερα και μικρότερα σκάφη σε όλα τα λιμάνια και μαρίνες της χώρας καθώς και πλωτές μονάδες παραλαβής πετρελαιοειδών σε σημαντικά περάσματα εμπορικών σκαφών.
- Υιοθέτηση Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου από τα σημαντικά λιμάνια της χώρας

- Καταπολέμηση της χρησιμοποίησης «σκλάβων της θάλασσας» ως πληρωμάτων.
- Υποστήριξη από την ΕΕ διεθνούς πρωτοβουλίας για τον έλεγχο από τον Διεθνή Οργανισμό Ναυτιλίας των κρατών που αντιπροσωπεύουν και χορηγούν "σημαίες ευκαιρίας" χωρίς απαίτηση τήρησης κανόνων και προδιαγραφών ασφάλειας των θαλάσσιων μεταφορών, καθώς και των νηογνώμωνων.
- Υιοθέτηση από κοινού με τις άλλες χώρες της ΕΕ φόρου ανάλογου με τον τόνο που διαχειρίζονται οι ναυτιλιακές εταιρίες, και όχι ανάλογα με τα κέρδη που εμφανίζουν, ώστε να βελτιωθούν οι προδιαγραφές ασφάλειας, να περιοριστεί η μετακίνηση προς σημαίες ευκαιρίας και να ενισχυθούν οι ευρωπαϊκοί νηογνώμονες, συμπεριλαμβανομένου και του ελληνικού.
- Καθιέρωση συγκεκριμένων διαδρομών για τα δεξαμενόπλοια και ανάπτυξη του συστήματος διαχείρισης της κίνησης των πλοίων, ούτως ώστε να μην διέρχονται από οικολογικά και οικονομικά ευαίσθητες περιοχές.

H.5 Κοινωνία χωρίς απόβλητα/ Ευθύνη του παραγωγού και του καταναλωτή

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ αντιτίθενται στην καύση ή την ανεπεξέργαστη ταφή των αποβλήτων και αντιπροτείνουν στόχο μέχρι το 2015 μείωσης κατά 40% της κατά κεφαλήν διάθεσης απορριμμάτων σε χώρους ταφής με την πρόληψη, μείωση, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και κομποστοποίησή τους και μηδενική ταφή απορριμμάτων το 2020.

Στην κατεύθυνση αυτή οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ **προτείνουν**:

- Διαμόρφωση σε κάθε Δήμο, μέσα από διάλογο, Ολοκληρωμένου Σχεδίου Εναλλακτικής Διαχείρισης των απορριμμάτων με ιεράρχηση στόχων, χρονοδιάγραμμα, εργαλεία εφαρμογής και συγκεκριμένους ποσοτικούς δεσμευτικούς στόχους με βασικούς άξονες τη μείωση των σκουπιδιών, την ανακύκλωση με διαλογή στην πηγή, την κομποστοποίηση (λιπασματοποίηση) των οργανικών.
- Εφαρμογή προγραμμάτων ανακύκλωσης με κάδους σε κάθε γειτονιά για χωριστή συλλογή: (α) χαρτιού, χαρτονιού, (β) υπόλοιπων υλικών συσκευασίας (πλαστικών, μετάλλων, γυαλιού) (γ) οργανικών υλικών (αποφάγια, κλαδέματα) και (δ) υπολειμμάτων
- Επιδοτούμενο, εθελοντικό πρόγραμμα οικιακής κομποστοποίησης στον κήπο ή στο μπαλκόνι
- Πολιτική στήριξη και αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων εναλλακτικής διαχείρισης για τις άλλες κατηγορίες ειδικών αποβλήτων (ελαστικά, ορυκτέλαια και συσκευασίες τους, οχήματα, μπάζα, μπαταρίες, συσσωρευτές και ηλεκτρικά - ηλεκτρονικά είδη) με βάση την "ευθύνη του παραγωγού" για ολόκληρο τον κύκλο ζωής ενός προϊόντος.
- Άμεση έναρξη λειτουργίας των προγραμμάτων ανακύκλωσης των αποβλήτων από κατεδαφίσεις, εκσκαφές και οικοδομές με στόχο την ανακύκλωση τουλάχιστον του 50% των αποβλήτων αυτών.

- Πρόγραμμα για χωριστή συλλογή των μαγειρικών λαδιών, σε πρώτη φάση από καταστήματα φαγητού και ξενοδοχεία
- Κομποστοποίηση των κλαδεμάτων από πάρκα και δρόμους σε κατάλληλους δημοτικούς χώρους και δωρεάν διανομή του κομπόστ για κήπους και γλάστρες.
- Υιοθέτηση νέων πιο δίκαιων συστημάτων χρέωσης των τελών καθαριότητας με βάση την ποσότητα των απορριμμάτων που παράγεται, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ποσότητα τους
- Υιοθέτηση νομοθετικά του στόχου μείωσης της χρήσης κατά τουλάχιστον 50% μέσα σε 7 χρόνια των επικίνδυνων ή/και τοξικών προϊόντων που καταλήγουν στα σκουπίδια.

Θ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Ο κίνδυνος των κλιματικών αλλαγών, η προστασία του περιβάλλοντος, η ενεργειακή αυτάρκεια της χώρας και η ανάπτυξη της οικονομίας μέσω των αειφόρων ενεργειακών επενδύσεων καθορίζουν τον άξονα πολιτικής μας

Είναι κοινός τόπος πλέον πως ο κίνδυνος σημαντικών κλιματικών αλλαγών αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για την εποχή μας. Για πρώτη φορά φαίνεται ένα «περιβαλλοντικό» πρόβλημα να απειλεί την ίδια τη φυσική βάση των κοινωνιών μας. Αν και δύσκολα μπορεί να φανταστεί κανείς άλλο περιβαλλοντικό ή οικονομικό πρόβλημα που να συγκεντρώνει τόσο ευρεία επιστημονική αλλά και πολιτική συναίνεση γύρω από τη σημαντικότητα και τον τρόπο αντιμετώπισής του, η μέχρι σήμερα αντίδραση της ανθρωπότητας είναι εντελώς άτολμη. Αυτό που λείπει είναι η αποφασιστικότητα των κυβερνήσεων των περισσότερων κρατών να προχωρήσουν άμεσα και από κοινού στις απαραίτητες αλλαγές πολιτικής στους βασικότερους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, ώστε να προστατευτεί αποτελεσματικά το παγκόσμιο κλίμα.

Για τους Οικολόγους Πράσινους, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου δεν είναι απλά η αιτία της αλλαγής του κλίματος. Είναι και το σύμπτωμα του βρώμικου, σπάταλου και παράλογου μοντέλου παραγωγής και κατανάλωσης που ακολουθείται δεκαετίες τώρα. Η πρωτοφανής κλιματική απειλή που αντιμετωπίζουμε πρέπει να μετατραπεί σε μια ευκαιρία για συνολική επαναξιολόγηση του μοντέλου αυτού, για έναν επανακαθορισμό του τι εννοούμε μιλώντας για **ευημερία** και **διαγενεακή δικαιοσύνη**, για μια άμεση στροφή των οικονομιών μας προς μια βιώσιμη κατεύθυνση. Μια τέτοια στροφή θα οδηγήσει ταυτόχρονα και σε έξοδο από τη σημερινή οικονομική και κοινωνική κρίση, δημιουργώντας εκατομμύρια πράσινες θέσεις εργασίας και επιπλέον θα ελαχιστοποιήσει την ενεργειακή, πολιτική και οικονομική εξάρτηση από τις χώρες-παραγωγούς των ορυκτών καυσίμων.

Θ.1 Η κλιματική αλλαγή δε θα κάνει εξαίρεση για την Ελλάδα

Τον Ιούνιο του 2011, η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσίευσε τη μελέτη «*Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα*». Σε συνέχεια αυτής τον Οκτώβριο του 2011 παρουσιάστηκε ο «*Οδικός χάρτης για την προσαρμογή της Ελλάδας στην κλιματική αλλαγή*», που εκπονήθηκε με συνεργασία των ΓΣΕΕ, του Ελληνικού Κέντρου Περιβαλλοντικής Έρευνας και Κατάρτισης, του Παντείου Πανεπιστημίου, του ΤΕΕ και του WWF Ελλάς. Τα περιεχόμενα των δύο αυτών μελετών δημιουργούν ιδιαίτερες ανησυχίες για τις αναμενόμενες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα.

Θεωρούμε ότι οι δύο αυτές μελέτες πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για την άμεση κατάρτιση μηχανισμών παρακολούθησης των μεταβολών, εντοπισμού των πιο ευάλωτων περιοχών με σκοπό να ενημερωθούν και να προετοιμαστούν η Τοπική Αυτοδιοίκηση και οι εμπλεκόμενοι φορείς και κυρίως να εκπονηθούν **συγκεκριμένα Σχέδια Δράσης** για κάθε κατηγορία απειλής.

Θ.2 Να προχωρήσουμε αποφασιστικά στην αλλαγή του ενεργειακού μας μοντέλου

Η ελληνική οικονομία ξεχωρίζει ως η πιο σπάταλη και ρυπογόνος μεταξύ των «παλιών» χωρών της ΕΕ. Για κάθε ευρώ του ΑΕΠ μας εκπέμπουμε τα περισσότερα αέρια του θερμοκηπίου σε σχέση με αυτές. Οι αιτίες είναι γνωστές: συντριπτική κυριαρχία του λιγνίτη και του μαζούτ στην ηλεκτροπαραγωγή, κτίρια που σπαταλούν ενέργεια, ουσιαστική αποκλειστικότητα ΙΧ και φορτηγών στις μεταφορές, τιμολογιακή πολιτική που αποθαρρύνει την εξοικονόμηση.

Καλούμε την κυβέρνηση να υιοθετήσει, ακόμα και μονομερώς, πιο τολμηρούς στόχους μείωσης εκπομπών και να εκπονήσει αντίστοιχο συγκεκριμένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης με ενδιάμεσους στόχους και μηχανισμό παρακολούθησης των αποτελεσμάτων του.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι καταθέτουμε τις **προτάσεις** μας για αυτήν την ενεργειακή επανάσταση που έχουμε τόσο ανάγκη:

Θ.2.α Εξοικονόμηση Ενέργειας

Απόλυτη προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στη μείωση της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας και στην πιο αποδοτική χρήση της. Να πάψουμε να θεωρούμε την ενέργεια γενικά και άκριτα ως «κοινωνικό δικαίωμα», αλλά κυρίως ως φυσικό αγαθό σε ανεπάρκεια, και να προχωρήσουμε σε μια νέα ενεργειακή κουλτούρα, επανεξετάζοντας το πόση ενέργεια καταναλώνουμε, με ποιον τρόπο και για ποιον σκοπό.

Στην κατεύθυνση αυτή **χρειαζόμαστε**:

- Βέλτιστες ενεργειακές προδιαγραφές μηχανημάτων και διαδικασιών για υφιστάμενες και νέες βιομηχανικές εγκαταστάσεις
- Τιμολογιακή και φορολογική πολιτική που να ενθαρρύνει την εξοικονόμηση.
- Εκτεταμένες εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης,
- Σήμανση συσκευών
- Κίνητρα για αντικατάσταση εξοπλισμού,
- Πράσινες προμήθειες σε όλο το δημόσιο τομέα.

Τα σημαντικότερα, όμως, περιθώρια εξοικονόμησης υπάρχουν στον **κτιριακό τομέα**, όπου και καταναλώνεται πάνω από το ένα τρίτο της συνολικής ενέργειας. Αυτό αποτελεί ένα εξαιρετικά αρνητικό κτιριοδομικό μας χαρακτηριστικό, αφού η χώρα μας παρουσιάζει ένα εξαιρετικό φυσικό ανάγλυφο μέσα σε μια ευνοϊκότερη κλιματική ζώνη, ώστε με πολύ απλά και χαμηλού κόστους μέτρα θα μπορούσε να

εκμηδενίσει σχεδόν τις ενεργειακές ανάγκες των κτιρίων και να μειώσει σημαντικά το κόστος εισαγωγής ενέργειας υπό τη μορφή πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Πέρα από την αυτονόητη πλήρη ενσωμάτωση της Οδηγίας για τα κτίρια **Ζητάμε:**

- Κτιριοδομικούς και Πολεοδομικούς Κανονισμούς, ώστε ήδη από το 2012 όλα τα νεόδμητα δημόσια κτίρια και τα νέα κτίρια ενός μεγέθους και άνω (πχ μεγαλύτερα των 2000m²) να έχουν μηδενικό ενεργειακό ισοζύγιο. Αντίστοιχη υποχρέωση να ισχύσει για όλα τα νεόδμητα κτίρια από το 2015.
- Άμεση πλήρη εφαρμογή του θεσμού των Ενεργειακών Επιθεωρήσεων, που - παρότι το νομικό πλαίσιο ολοκληρώθηκε με μεγάλη καθυστέρηση το 2010- πηγαίνει από αναβολή σε αναβολή.
- Επέκταση του προγράμματος για τη μόνωση υφιστάμενων ιδιωτικών κτιρίων με συγκεκριμένους στόχους (π.χ. επεμβάσεις σε 50 χιλιάδες κτίρια μέσα στην επόμενη 5ετία). Εφαρμογή παθητικών ηλιακών συστημάτων θέρμανσης και δροσισμού σε υφιστάμενα κτίρια με ευνοϊκό προσανατολισμό. Δέσμευση πως το 2015 το 10% των δημόσιων κτιρίων θα είναι βέλτιστων ενεργειακών προδιαγραφών.
- Άμεση και ευρεία εκπαίδευση των μηχανικών δόμησης στους τομείς των παθητικών και ενεργειακών θερμικών ηλιακών συστημάτων και υποχρεωτική εφαρμογή αυτών σ' όλα τα νεόδμητα κτίρια.
- Για κτίρια μηδενικών εκπομπών χρειάζονται και μέτρα στήριξης της μετατροπής των συστημάτων θέρμανσης πετρελαίου σε συστήματα που χρησιμοποιούν βιομάζα (ξύλο, πέλλετ, γεωργικά υπολείμματα κλπ) με παράλληλη εξασφάλιση ενός αειφόρου συστήματος παραγωγής βιομάζας με παράλληλα οφέλη στην απασχόληση και στη βιώσιμη διαχείριση των δασών.
- Αποτροπή της αυτούσιας χρήσης ηλεκτρικού ρεύματος για την θέρμανση κτιρίων. Η κυβέρνηση οφείλει να εκπονήσει συγκεκριμένο και αναλυτικό Σχέδιο Δράσης με μηχανισμό παρακολούθησης προόδου προκειμένου το 2020 η εθνική κατανάλωση να είναι κατά τουλάχιστον 20% χαμηλότερη από την προβλεπόμενη στο σενάριο αναφοράς.

Θ.2.β Προς ένα σύστημα ηλεκτρισμού μηδενικών εκπομπών

Ο αναπροσανατολισμός του ενεργειακού μας μοντέλου περνά από άμεσες και ριζικές αλλαγές στο σύστημα ηλεκτρισμού της χώρας, τον τομέα με το συντριπτικά μεγαλύτερο μερίδιο στις εθνικές εκπομπές CO₂ αλλά και με τις οικονομικότερες και τεχνικά ωριμότερες δυνατότητες υποκατάστασης των ορυκτών καυσίμων.

Μια πραγματικά φιλόδοξη ενεργειακή και κλιματική πολιτική δεν μπορεί να σημαίνει τίποτε λιγότερο από ένα σύστημα ηλεκτρισμού μηδενικών εκπομπών μέχρι το 2050. Κυρίως για λόγους συμμόρφωσης με τις νέες -αλλά όχι αρκετά αυστηρές- ευρωπαϊκές ρυθμίσεις για την ατμοσφαιρική ρύπανση, οι 22 λιγνιτικές μονάδες της ΔΕΗ θα πρέπει να κλείνουν σταδιακά, ώστε το 2023 να λειτουργούν μόνο 4. Η κυβέρνηση όμως εξακολουθεί να μην έχει επικαιροποιημένο και τεκμηριωμένο πακέτο σεναρίων για τον μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό της χώρας και την εξέλιξη του μίγματος καυσίμων και τεχνολογιών. Ο λιγνίτης έτσι φαίνεται πως θα είναι μαζί μας για το μεγαλύτερο μέρος και του 21ου αιώνα

καθώς ξεκινά η κατασκευή της Πτολεμαΐδας V, ετοιμάζεται η Μελίττη II, σχέδια υπάρχουν και για τον Άγιο Δημήτριο VI, ενώ νέα λιγνιτωρυχεία ετοιμάζονται να δοθούν προς εκμετάλλευση.

Επομένως, το καθοριστικότερο που χρειαζόμαστε είναι **μια πλήρως μελετημένη και έγκαιρα σχεδιασμένη ολοκληρωμένη στρατηγική μετάβασης στη μετα-λιγνιτική εποχή**, βασισμένη στην εξοικονόμηση ενέργειας, την προώθηση των ΑΠΕ και την παράλληλη στήριξη των κοινωνιών που εξαρτώνται μέχρι σήμερα από το λιγνίτη με αντισταθμιστικές παροχές και τέλη για τη χρηματοδότηση πράσινων αναπτυξιακών σχεδίων και τόνωση της απασχόλησης.

Χωρίς συγκεκριμένες δεσμεύσεις στο πλαίσιο ενός τέτοιου σχεδίου για τη σταδιακή αλλά δραστική μείωση του λιγνίτη στο ενεργειακό μείγμα της χώρας θα είμαστε αντίθετοι σε κάθε νέα λιγνιτική (ή λιθανθρακική) μονάδα στη χώρα. Κάθε νέα μονάδα φυσικού αερίου, ως μεταβατικού καυσίμου, θα πρέπει να εντάσσεται σε έναν τέτοιο μακροχρόνιο στρατηγικό σχεδιασμό και να είναι των υψηλότερων δυνατών προδιαγραφών απόδοσης.

Στην κατεύθυνση αυτή χρειαζόμαστε καταρχάς η κάθε τεχνολογία να επιβαρύνεται με το πραγματικό κόστος παραγωγής της και να πάψει η ευνοϊκή μεταχείριση του λιγνίτη. Αν αφήσουμε κατά μέρος την περσινή μικρή επιβάρυνση, ο λιγνίτης ουσιαστικά δεν φορολογείται, δεν συνεκτιμάται το εξωτερικό κόστος στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία από την καύση του ούτε το τίμημα της χρήσης ή καταστροφής των «παράπλευρων» φυσικών πόρων (νερά, εδάφη) από τα λιγνιτωρυχεία. Η ανάληψη από το κράτος των ασφαλιστικών υποχρεώσεων της ΔΕΗ προς τους εργαζόμενους της, ύψους 11 δις ευρώ, χρήματα τα οποία είχαν επενδυθεί κυρίως στο λιγνιτικό πρόγραμμα της ΔΕΗ χωρίς κόστος για τους καταναλωτές, αποτελεί μια τεράστια και σκανδαλώδη επιδότηση της κοινωνίας στο λιγνίτη.

Θ.2.γ Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

- Απλό και αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο και οικονομικά κίνητρα για την αδειοδότηση και εγκατάσταση έργων ΑΠΕ. Δημιουργία περιφερειακών γραφείων τεχνολογικής και αδειοδοτικής στήριξης μικρών επενδυτών στις ΑΠΕ.
- Η χωροθέτηση των έργων ΑΠΕ θα πρέπει να γίνεται βάσει του κριτηρίου της φέρουσας ικανότητας και γιό το σκοπό αυτό το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ είναι το κατάλληλο εργαλείο. Θα πρέπει παράλληλα όμως να επικαιροποιηθεί και διορθωθεί βάσει της εμπειρίας που συσσωρεύεται. Επίσης θα πρέπει να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του τόσο από τους φορείς των έργων όσο και από τις υπηρεσίες που γνωμοδοτούν ή αδειοδοτούν. Τέλος για την ουσιαστική προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων επείγει να γίνουν σημαντικά βήματα στον τομέα της ποιότητας των περιβαλλοντικών μελετών, αλλά και της αξιολόγησης τους από τις αρμόδιες αρχές.
- Το σημαντικότερο και πλέον επείγον πρόβλημα σήμερα για όλες τις τεχνολογίες και κλίμακες ΑΠΕ είναι η έλλειψη χρηματοδότησης λόγω της οικονομικής κρίσης. Στα πλαίσια ενός αναπτυξιακού αλλά και βιώσιμου προγράμματος εξόδου της χώρας από την κρίση, οι ΑΠΕ πρέπει να έχουν κεντρικό ρόλο. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει στο επίσημο πρόγραμμα προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας να περιληφθεί σαφής διασφάλιση του Συστήματος Εγγυημένων Τιμών, στις οποίες βασίζεται η ανάπτυξη των

ΑΠΕ. Ταυτόχρονα πρέπει να υποστηριχθεί το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, ειδικά για την χρηματοδότηση έργων ΑΠΕ με επιπλέον ρευστότητα ή εγγύηση των σχετικών δανείων.

- Αναθεώρηση του ΕΣΠΑ 2007-2013 και της στόχευσης της νέας περιφερειακής πολιτικής μετά το 2013, ώστε να περιλαμβάνει σημαντική συμμετοχή των ΑΠΕ. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στη δημιουργία ειδικών χρηματοδοτικών εργαλείων που θα ευνοούν την δημιουργία πολυμετοχικών εταιρειών ΑΠΕ με συμμετοχή των ΟΤΑ, επαγγελματικών και κοινωνικών φορέων και πολιτών, και θα καθιστούν αποδοτικά τα συστήματα ΑΠΕ μικρής κλίμακας.
- Έγκαιρη κατασκευή όλων των απαραίτητων αναβαθμίσεων του ηλεκτρικού συστήματος, ώστε να μπορεί το συντομότερο να δεχθεί με ασφάλεια μεγαλύτερη διείσδυση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, όπως μετατροπή μεγάλων Υδροηλεκτρικών Σταθμών σε αντλησιο-ταμιευτικούς .
- Εκπόνηση ενός κεντρικού σχεδίου διασύνδεσης του μη διασυνδεδεμένου δικτύου, για απεξάρτηση των νησιών από το πετρέλαιο και συνεισφορά τους στην εθνική προσπάθεια για τις ΑΠΕ, με κριτήρια τη φέρουσα ικανότητα εγκατάστασης μονάδων ΑΠΕ για κάθε νησί, και την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Θέσπιση φορολογικών αλλά και άλλων οικονομικών κινήτρων για τη σταδιακή στροφή των συστημάτων θέρμανσης, ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα, από τη χρήση ορυκτών καυσίμων στη χρήση εγχώριας βιομάζας και υποστήριξη της εγχώριας βιομηχανίας εξοπλισμού και συστημάτων βιομάζας, που ήδη έχει κάνει, παρά την κρίση, την εμφάνιση της.
- Συγκεκριμένες και άμεσες πρωτοβουλίες για την εγκατάσταση μονάδων γεωθερμίας, υβριδικών συστημάτων στα νησιά, καθώς και μονάδων συμπαραγωγής ηλεκτρισμού-θερμότητας με σαφή όμως περιορισμό ως προς το μέγεθος στα 35MW.
- Το Ειδικό Τέλος ΑΠΕ που πληρώνουν οι καταναλωτές πρέπει να χρηματοδοτεί αποκλειστικά τις ΑΠΕ και όχι το κόστος προμήθειας των εταιριών ηλεκτρισμού, ή πολύ περισσότερο μεγάλες μονάδες ΣΗΘΥΑ με φυσικό αέριο, όπως συμβαίνει σήμερα.
- Διαφοροποίηση της εγγυημένης τιμής αντιστρόφως ανάλογα προς το αιολικό δυναμικό της περιοχής εγκατάστασης, ενεργοποιώντας την πρόβλεψη της παρ. 3, αρ. 5 του Ν.3851/2010, ώστε να αποθαρρύνεται η υπερσυγκέντρωση ανεμογεννητριών σε περιοχές υψηλού αιολικού δυναμικού και ο «φαραωνικός» σχεδιασμός πεδίων μεγάλης ισχύος. Ταυτόχρονα, υψηλότερες εγγυημένες τιμές θα πρέπει να προβλέπονται για κοινωνικές εταιρίες καθώς και για περιοχές που απεξαρτώνται από το λιγνίτη.
- Οι εγγυημένες τιμές πρέπει να αντανakλούν ανά πάσα στιγμή το πραγματικό κόστος κάθε τεχνολογίας ΑΠΕ, συμπεριλαμβανομένου του κόστους χρηματοδότησης, στηρίζοντας επαρκώς τις επενδύσεις, χωρίς όμως να αφήνουν υπερβολικά περιθώρια κέρδους και να δημιουργούν «οικονομικές φούσκες». Η προσαρμογή αυτή θα πρέπει να γίνεται πολύ προσεκτικά και να μη διαταράσσεται η συνέχεια της λειτουργίας της αγοράς.
- Συγκεκριμένες επενδύσεις σε έρευνα και εφαρμογή "Έξυπνων Δικτύων", εγκατάσταση μετρητών πραγματικού χρόνου, συστημάτων διαχείρισης ζήτησης, ηλεκτρικών αυτοκινήτων και αλληλεπίδρασής τους με τα δίκτυα.

- Υποστήριξη των σχεδίων εγχώριας έρευνας ηλεκτροκίνητων οχημάτων και συνδυασμένων συστημάτων παραγωγής και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ.

Θ.3 Ειδικά για το Πρόγραμμα «Ήλιος»

Το σχέδιο «ΗΛΙΟΣ», όπως εξαγγέλθηκε, έχει ασφαλώς τα θετικά χαρακτηριστικά της επιτάχυνσης της ανάπτυξης των ΑΠΕ και της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, ταυτόχρονα όμως δημιούργησε και σημαντικές ανησυχίες για το αν οι στόχοι αυτοί θα εξυπηρετηθούν με ορθολογικό και αποτελεσματικό τρόπο ή αν θα καταλήξει σε κάτι ανεφάρμοστο που θα υπονομεύσει ακόμα και τη σημερινή ανάπτυξη των ΑΠΕ.

Ο νόμος για το Πρόγραμμα «ΗΛΙΟΣ», όπως ψηφίστηκε στη Βουλή στα τέλη Μαρτίου 2012, εξακολουθεί να περιέχει τα περισσότερα από τα σημεία εκείνα που δημιουργούν αμφιβολίες. Παρόλα αυτά, συμπεριλαμβάνεται στις βασικές πρόνοιες του νέου Μνημονίου και σε αυτό τίθενται ασφικτικά χρονοδιαγράμματα για την προώθησή του. Πιο συγκεκριμένα:

1. Παρά τη σαφή αναφορά ότι η ενέργεια που θα παράγεται από το «ΗΛΙΟΣ» θα είναι πάνω και πέρα από τους εθνικούς στόχους για τις ΑΠΕ, δε διασφαλίζεται ο αποκλειστικά εξαγωγικός χαρακτήρας του, καθώς δίνεται η δυνατότητα μέρος τουλάχιστον της παραγόμενης ενέργειας να καταναλώνεται στην Ελλάδα, αλλά να προσμετράται στη Γερμανία μέσω της στατιστικής μεταφοράς και των άλλων μηχανισμών της Οδηγίας 2009/28.
2. Δεν έχει παρουσιαστεί καμία μελέτη που να καταδεικνύει ότι το «ΗΛΙΟΣ» έχει οικονομικό και περιβαλλοντικό νόημα. Παραμένει άγνωστο, αν το αυξημένο κόστος χρηματοδότησης και εγκατάστασης των Φ/Β μονάδων του «ΗΛΙΟΣ» στην Ελλάδα καθώς και το κόστος μεταφοράς του στη Γερμανία (ή όπου θα βρίσκεται ο τελικός καταναλωτής) αντισταθμίζονται από το υψηλότερο ηλιακό δυναμικό της χώρας μας. Αντίθετα πληθαίνουν οι φωνές που υποστηρίζουν ότι το όλο εγχείρημα στερείται οικονομικής βάσης. Αυτό υποστηρίζει στην Ελλάδα σχετική μελέτη του Ινστιτούτου Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE), ενώ στη Γερμανία αρνητικά έχουν τοποθετηθεί οι Πράσινοι καθώς και επαγγελματικοί και οικονομικοί παράγοντες. Η ίδια εξίσωση θα πρέπει να λυθεί και στο πεδίο των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, λαμβανομένων υπόψη και των νέων δικτύων μεταφοράς που απαιτούνται.
3. Βασικό κριτήριο για την επιλογή ξένων, Ελλήνων ή μικτών (consortium) επενδυτών στο «ΗΛΙΟΣ» θα πρέπει να είναι η **μεγιστοποίηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας**. Στόχος θα πρέπει να είναι, παράλληλα με την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, να αναπτυχθεί και μια εγχώρια βιομηχανία παραγωγής συστημάτων ΑΠΕ, που αργότερα θα αποκτήσει και εξαγωγικό χαρακτήρα.
4. Ένα πολύ σημαντικό θέμα που συζητείται επίσης πολύ πρόχειρα είναι το ζήτημα της **σύνδεσης και απορρόφησης της παραγόμενης ενέργειας** από το εγχώριο ηλεκτρικό σύστημα, αλλά και από τις διεθνείς διασυνδέσεις. Δεδομένου μάλιστα ότι πολλές από τις θέσεις που προτείνονται για έργα του «ΗΛΙΟΣ» βρίσκονται σε μη διασυνδεδεμένα νησιά, είναι βέβαιο ότι θα χρειαστεί να εκτελεστούν σημαντικά έργα διασύνδεσης. Εκεί τίθενται ζητήματα προσβασιμότητας, σεβασμού του περιβάλλοντος, διαστασιολόγησης, ακόμα και επιλογής της διαδρομής των καλωδίων.

5. Χρειάζεται δέσμευση πως **η εξαγωγή ενέργειας θα αφορά πρώτα τις γειτονικές μας χώρες**, με αντιστροφή δηλαδή των εισαγωγών από Τουρκία-Βουλγαρία-ΠΓΔΜ, και πως θα διερευνηθεί επαρκώς η χρηματοδότηση του premium της τιμής της παραγωγής από ΑΠΕ για τις χώρες εκτός ΕΕ.
6. Τα έργα ΑΠΕ πολύ μεγάλης κλίμακας απαιτούν επίσης πολύ **προσεκτικό περιβαλλοντικό σχεδιασμό** για να διατηρούν τη συμβατότητα τους με τις αρχές της αειφορίας, πέρα από τα γνωστά κοινωνικά προβλήματα που δημιουργούνται από την υπερσυγκέντρωση κεφαλαίου.

Θ.4 Να περάσουμε επιτέλους στη μετα-πυρηνική εποχή

Οι Οικολόγοι Πράσινοι ενώνουμε τη φωνή μας με τα πράσινα κινήματα όλου του κόσμου και καλούμε τις κυβερνήσεις να λάβουν όλα τα επείγοντα μέτρα και να ξεκινήσουν άμεσα το σχεδιασμό για μια στρατηγική απεξάρτησης από την πυρηνική ενέργεια, για να περάσουμε επιτέλους στη μετα-πυρηνική εποχή.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο **ζητάμε:**

- Άμεσο τερματισμό των απευθείας ή έμμεσων επιδοτήσεων προς την πυρηνική ενέργεια
- Να κλείσουν τώρα οι πυρηνικοί σταθμοί που παρουσιάζουν υψηλό ρίσκο, όπως εκείνοι που βρίσκονται σε σειсмоγενείς περιοχές ή δε διαθέτουν συστήματα συγκράτησης δευτέρου βαθμού ή πλήρους πίεσης ή κατασκευάστηκαν πριν το 1980 ή έχουν παρουσιάσει προβλήματα στο παρελθόν ή έχουν αντιδραστήρες "ζέοντος ύδατος" χωρίς εφεδρικά συστήματα ψύξης. Για το κλείσιμό τους έχουμε ήδη στη διάθεσή μας υπεραρκετά στοιχεία και δε χρειάζεται να περιμένουμε τις δοκιμές ετοιμότητας,
- Να παγώσει κάθε σχέδιο για κατασκευή νέων πυρηνικών σταθμών στην ΕΕ, υπό μελέτη ή υπό κατασκευή, και να ασκηθεί κάθε πίεση για την αποτροπή κατασκευής σε γειτονικές χώρες, ιδιαίτερα τις υποψήφιες για ένταξη.
- Χρονοδιάγραμμα για την οριστική διακοπή λειτουργίας και εφαρμογή των αυστηρότερων δυνατών προδιαγραφών για τους σταθμούς εκείνους που θα συνεχίσουν προς το παρόν να λειτουργούν, με αναθεώρηση της Οδηγίας 2009/71 για την πυρηνική ασφάλεια. Η ευθύνη των εταιριών λειτουργίας για αποζημιώσεις σε περίπτωση ατυχημάτων, πρέπει να είναι πλήρης και απεριόριστη.

Στην Ελλάδα, πέρα από την κατακραυγή και την πλήρη κοινωνική απομόνωση του πυρηνικού λόμπυ, θα πρέπει να πιέσουμε ασφυκτικά την κυβέρνηση να αναλάβει αποτελεσματικές διπλωματικές πρωτοβουλίες για ΝΑ Ευρώπη και Μεσόγειο ελεύθερες από πυρηνικά. Αυτό ισχύει τόσο για τις επικίνδυνες μονάδες που ήδη λειτουργούν, όπως οι εναπομένοντες αντιδραστήρες του Κοζλοντούι στη Βουλγαρία, όσο και για τις χώρες της ευρύτερης περιοχής που σχεδιάζουν πυρηνικά εργοστάσια: πρώτη προτεραιότητα είναι να σταματήσουμε τις μονάδες στο Μπέλενε της Βουλγαρίας και το Άκουγιου στην Τουρκία, παράλληλα με πρωτοβουλίες για να ματαιωθούν τα πυρηνικά σχέδια στη Ρουμανία, Σλοβακία, Αλβανία, ΠΓΔΜ και Αίγυπτο, αλλά και το στόχο για αποπυρηνικοποίηση του

Ισραήλ. Παράλληλα η Ελλάδα θα πρέπει να πάψει να αγοράζει ενέργεια από πυρηνικά εργοστάσια άλλων χωρών, επιδοτώντας έμμεσα τη λειτουργία τους.

Θ.5 Για τις σχεδιαζόμενες εξορύξεις υδρογονανθράκων στον ελλαδικό χώρο

Αντιμετωπίζουμε με πολύ μεγάλη επιφύλαξη την ενδεχόμενη αξιοποίηση κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στη χώρα μας, κάτι που θα μπορούσε να δημιουργήσει πολύ περισσότερα προβλήματα από όσα θα έλυne. Η Ρουμανία και η Αλβανία αξιοποίησαν τα κοιτάσματα πετρελαίου τους δεκαετίες τώρα, όμως αυτό δεν τους χάρισε ευημερία, ούτε βέβαια λύθηκαν τα προβλήματα αναπτυσσόμενων χωρών προικισμένων με υδρογονάνθρακες.

Η τραγική οικονομική κατάσταση της χώρας δε θα πρέπει να μας κάνει να αντιμετωπίσουμε την ενδεχόμενη ύπαρξη υδρογονανθράκων ως «λαχείο» και να αγνοήσουμε τους κινδύνους και τις επιπτώσεις που θα πληρώσουμε ακριβά αργότερα. Για το λόγο αυτό για κάθε μεμονωμένη περίπτωση, αλλά και γενικά, οφείλουν να απαντηθούν πρώτα τα **ερωτήματα**:

- Ποιο θα είναι το τελικό όφελος για την εθνική οικονομία;
- Ποια κυριαρχικά δικαιώματα θα πρέπει να μεταβιβαστούν σε ιδιωτικές εταιρείες;
- Τι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι δημιουργούνται από την εξόρυξη αλλά και τη μεταφορά των υδρογονανθράκων του κάθε κοιτάσματος;
- Πόσο συμβατή είναι η εκμετάλλευση του κάθε κοιτάσματος με την οικονομία της περιοχής και τι επίδραση θα έχει στις τοπικές δραστηριότητες (γεωργία, αλιεία, τουρισμός κλπ);

Ειδικά για υποθαλάσσιες εξορύξεις πετρελαίου, οι συνέπειες ενός ατυχήματος θα ήταν καταστροφικές στις κλειστές μας θάλασσες και στις τουριστικές ακτές μας. Η απεξάρτησή μας από το πετρέλαιο πρέπει να είναι θεμελιώδης στρατηγική για τη χώρα και αυτό σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να μείνει πίσω, ακόμα κι αν η Ελλάδα γινόταν σαν τη Σαουδική Αραβία.

Η ενεργειακή μας ανεξαρτησία μπορεί να εξασφαλιστεί με αποφασιστική στροφή στην εξοικονόμηση και στις ΑΠΕ, κάτι που θα έχει και ανυπολόγιστα παράλληλα οφέλη στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στη δημόσια υγεία και στην ποιότητα ζωής στις πόλεις μας.

I. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ενιαία πολιτική μεταφορών που απαντά σε αποτελεσματική κινητικότητα, με μικρότερη κατανάλωση ενέργειας, περισσότερη ασφάλεια και καλύτερη ποιότητα ζωής

Ο τομέας των μεταφορών στη χώρα μας έχει υποστεί τις συνέπειες των οικονομικών στρεβλώσεων. Ο μεταπρατικός χαρακτήρας της οικονομίας, οι αδυναμίες των τοπικών και περιφερειακών παραγωγικών δυνάμεων, ο υπερσυγκεντρωτισμός δραστηριοτήτων και πληθυσμού στην Αθήνα και άλλα αστικά κέντρα, αλλά και οι ανισότητες στην επιρροή για τη λήψη αποφάσεων, καθορίζουν εν πολλοίς και τις δραστηριότητες στον τομέα. Αρνητικά συντελούν επίσης, θεσμικά ελλείμματα, όπως η έλλειψη ρυθμιστικών σχεδίων, αλλά και η απουσία ενιαίας πολιτικής μεταφορών.

I.1 Μεταφορές Αγαθών

Το αποτέλεσμα όλων των παραπάνω είναι οι μεταφορές να εμφανίζονται ιδιαίτερα διογκωμένες στη σύνθεση του ΑΕΠ. Και κοντά σ' αυτό, ο μεταφορικός όγκος (εμπορευματικός και επιβατικός) διεκπεραιώνεται με τρομακτικά μεγάλο αριθμό οχηματοχιλιομέτρων και με σύνθεση μέσων που αφήνει βαρύ ενεργειακό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και στην επιλογή και υλοποίηση των αντίστοιχων υποδομών, όπου χωρίς την παραμικρή αιτιολόγηση δίνεται έμφαση στο οδικό και αεροπορικό μέρος με συνακόλουθο παραμερισμό του σιδηροδρόμου, της ακτοπλοΐας και ακόμα περισσότερο των διατοπικών μεταφορών.

Χαρακτηριστικό είναι ότι σε όλα τα λιμάνια της χώρας, ακόμα και σ' εκείνα που κατά το παρελθόν είχαν αντίστοιχη υποδομή, δεν υπάρχει σήμερα σιδηροδρομική πρόσβαση. Έλλειψη σιδηροδρομικής υποδομής παρατηρείται ακόμα και σε βιομηχανικές μονάδες, που χρειάζονται πολλές χιλιάδες τόνους πρώτες ύλες και παράγουν αντίστοιχη ποσότητα τελικών προϊόντων. Έτσι ένας μεγάλος στόλος φορτηγών χρησιμοποιείται για όλα αυτά, καταλαμβάνοντας σημαντικό τμήμα των οδικών αξόνων και αφήνοντας επιπρόσθετο ενεργειακό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα και συμβάλλοντας άμεσα ή έμμεσα στη διόγκωση των τροχαίων ατυχημάτων.

I.2 Μετακινήσεις

Ότι συμβαίνει στις εμπορευματικές μεταφορές, αποτυπώνεται και στις επιβατικές. Στα μεγάλα αστικά κέντρα (πόλεις με περισσότερους από 30.000 κατοίκους), η κάλυψη των μετακινήσεων με μέσα μαζικής συγκοινωνίας, υστερεί ποσοστιαία τουλάχιστον κατά 50% συγκριτικά με τα αντίστοιχα του μέσου όρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ πολύ μεγαλύτερη απόκλιση παρατηρείται στη χρήση εναλλακτικών μέσων (ποδηλασία, πεζή μετακίνηση). Στα μικρότερα αστικά κέντρα, στις ημιαστικές και αγροτικές περιοχές, η λειτουργία οργανωμένης

συγκοινωνίας τείνει να εκλείψει για όσες περιοχές δεν βρίσκονται στον άξονα, ανάμεσα σε πόλεις ή καλύτερα πρωτεύουσες διοικητικών ενοτήτων.

Ταυτόχρονα μικρή είναι η αναλογία των επιβατών στα ΙΧ (περίπου 1,4 επιβάτες ανά όχημα), με αποτέλεσμα την εκτίναξη των ρύπων και της ηχορύπανσης, την έξαρση στη κυκλοφοριακή συμφόρηση, την όλο και μεγαλύτερη διάθεση χώρων για νόμιμη ή παράνομη στάθμευση, τις χαμένες εργατώρες και την υποβάθμιση της δημόσιας υγείας και της ποιότητας ζωής. Αν μάλιστα συνδυαστεί με την υστέρηση στον τομέα της κυκλοφοριακής αγωγής, την ανυπαρξία ποδηλατοδρόμων και ενιαίων χώρων πεζοπορίας, τις εν γένει κυκλοφοριακές συνθήκες που έχουν καθηλώσει τις εναλλακτικές μορφές στις μετακινήσεις, το αποτέλεσμα είναι αυτό που αντικρίζουμε καθημερινά στους δρόμους.

1.3 Οι λανθασμένες επιλογές του παρελθόντος

Ανάλογη είναι η κατάσταση στις προαστιακές και περιφερειακές μεταφορές, ένας τομέας πλήρως παραμελημένος. Το απερίσκεπτα απενεργοποιημένο τα τελευταία δυο χρόνια σιδηροδρομικό δίκτυο θα μπορούσε να συμβάλει καθοριστικά στην κάλυψη των αναγκών, αλλά και στη διάνοιξη προοπτικών, αφού στο σύνολο του παραμένει με τη μορφή του τέλους του 19ου αιώνα, όταν επί της ουσίας αυτόν τον ρόλο είχε. Παρά την ύπαρξη 1800 περίπου χιλιομέτρων που έχουν κυρίως προαστιακό και περιφερειακό χαρακτήρα και με μικρής σχετικά κλίμακας παρεμβάσεις θα μπορούσε να εκσυγχρονιστεί, η χώρα παραμένει ουραγός στην κάλυψη των προαστιακών και περιφερειακών συνδέσεων και το τρένο καταλαμβάνει ασήμαντα ως ανύπαρκτα μερίδια, τόσο στην επιβατική, όσο και στην εμπορευματική κίνηση.

Εξίσου τραγική είναι η κατάσταση στην υπεραστική και διεθνή κλίμακα. Τέσσερις πόλεις (Γιάννενα, Καβάλα, Αγρίνιο, Γιαννιτσά δεν έχουν την παραμικρή σιδηροδρομική υποδομή, όταν η μια μετά την άλλη χώρες της Ευρώπης έχουν ως στόχο για το 2020 ο χρόνος που απαιτείται για να διανυθούν οι μεταξύ τους αποστάσεις να είναι μικρότερος των τριών ωρών! Παντελή έλλειψη σιδηροδρόμου έχει ακόμα η Ήπειρος, ενώ τρένο δεν έχει επίσης η Κρήτη, ένα από τα μεγαλύτερα νησιά στον Ευρωπαϊκό χώρο, όταν πολύ μικρότερα σ' άλλες χώρες έχουν εδώ και δεκαετίες και φυσικά οι υπόλοιπες νησιώτικες περιφέρειες. Επιπλέον, χρόνο με τον χρόνο κλιμακώνεται η σιδηροδρομική απομόνωση από τον υπόλοιπο κόσμο και δη σε άξονες που μπορούν να εξυπηρετήσουν την πλειοψηφία των εξαγωγών μας.

Έτσι ενώ οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι συνειδητοποιούν, σχεδιάζουν και υλοποιούν προγραμματισμό, ώστε ο σιδηρόδρομος, ως το φιλικότερο χερσαίο μεταφορικό μέσο, να αποτελέσει κορμό και κύριο μέσο για τις εσωτερικές μετακινήσεις, η επίσημη εγχώρια πολιτική προσπαθεί με οιονδήποτε τρόπο και μέσο να τον απαξιώσει, περιθωριοποιήσει και ακρωτηριάσει περεταίρω. Στη θέση του κερδίζουν μερίδιο τα οδικά και αεροπορικά μέσα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την επιβάρυνση στην κατανάλωση ενέργειας και της ρύπανσης. Ανάλογα συμβάντα παρατηρούνται και στις νησιώτικες περιοχές, όπου η ακτοπλοΐα έχει χάσει σημαντικό μερίδιο στο επιβατηγό της σκέλος από τις αεροπορικές μετακινήσεις. Και εδώ τα αίτια είναι οι ελλείψεις σε υποδομές και σύγχρονο στόλο, σε αντίθεση με την κάθε μορφής αθέμιτη γαλαντομία υπέρ των αεροπορικών μετακινήσεων.

Οι αποκλίσεις αυτές δημιουργούν μικρότερες πληρότητες επιβατών, αραιότερες συχνότητες δρομολογίων, εθισμό των πολιτών στην μετακίνηση και εξυπηρέτηση με ΙΧ, μικρή ικανοποίηση των επιβατών και φυσικά μεγάλα λειτουργικά κόστη των συγκοινωνιακών φορέων, που δεν μπορούν να καλυφτούν ακόμα και από τις πολύ

μεγάλες πρόσφατες αυξήσεις των εισιτηρίων που αψυχολόγητα προκρίθηκαν. Οι πολύπλευρες συνέπειες απαιτούν έναν πολύπλευρο επανασχεδιασμό στην πολιτική των μεταφορών, με μετρήσιμους στόχους, χρονοδιάγραμμα, σωστή διαχείριση των υποδομών και ταυτόχρονα βελτίωση της κινητικότητας.

I.4 Οι προτάσεις μας

Μια πολιτική που δεν θα περιορίζεται μόνο στις άμεσες συνέργειες του τομέα, θα επεκτείνεται και σε έμμεσες, όπως ο συγκεντρωτισμός δραστηριοτήτων, υπηρεσιών και κατοίκων, η παράλληλη απονεύρωση και απαξίωση της ημιορεινής, ορεινής και νησιώτικης ενδοχώρας, η έλλειψη ρυθμιστικών σχεδίων ανά γεωγραφική ενότητα, η ενδυνάμωση της κινητικότητας και η εξυπηρέτηση των περιφερειακών και τοπικών οικονομιών, με τις επιμέρους ιδιαιτερότητες και ανάγκες τους. Η χάραξη μιας ενιαίας πολιτικής μεταφορών είναι πλέον επείγουσα.

Μια χάραξη που θα προσδιορίσει:

- τον κορμό πάνω στον οποίο θα δομηθούν οι ανάγκες για τις μεταφορές και γύρω απ' αυτόν θα συνδράμουν επικουρικά και όχι ανταγωνιστικά όλες οι άλλες δράσεις,
- τις ανάγκες για ιεράρχηση υποδομών, εξοπλισμού και χρηματοδοτήσεων σε χερσαίες θαλάσσιες και αεροπορικές (αστικές, προαστιακές, περιφερειακές, υπεραστικές, διεθνείς) μετακινήσεις,
- τη συνολική παραγωγικότητα του τομέα (εξοικονόμηση ενέργειας, συχνότητες και πληρότητες δρομολογίων), ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και ανάγκες των περιοχών
- τον ορθολογισμό, ώστε πέρα από τις ακτινωτές συνδέσεις, να διασφαλίζεται και η περιφερειακή κάλυψη,
- την τιμολόγηση, με κριτήρια που θα διασφαλίζουν την προτεραιότητα στα συγκοινωνιακά μέσα,
- τη συμμετοχή της κοινωνίας σε τοπικό επίπεδο.

ΙΑ. ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο χώρος σαν οικοσύστημα, βιώσιμη διαχείριση της γης και αυτοβιώσιμα οικιστικά σύνολα

Κάθε οικολογική οπτική γύρω από τον χαρακτήρα του υλικού ανθρωπογενούς περιβάλλοντος - γεωργική γη, αστικά κέντρα και παρεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον, χρήσεις γης και οικιστικός χώρος - θεμελιώνεται στην παραδοχή του χώρου σαν οικοσύστημα, σαν μοναδική και αναγκαία συνθήκη για την διασφάλιση βιωσιμότητας.

Ο χώρος σαν οικοσύστημα εννοείται σαν σύνολο των σχέσεων μεταξύ ενός φυσικού και ενός κοινωνικο-οικονομικού συστήματος - οργανωμένου σε οικιστικά σύνολα και ανθρωπογενείς παρεμβάσεις - το οποίο αντλεί από το φυσικό σύστημα το συντριπτικό μέρος των πόρων τους οποίους χρειάζεται, στο πλαίσιο του μικρότερου δυνατού οικολογικού αποτυπώματος και της επίτευξης της βέλτιστης δυνατής ποιότητας ζωής, σε ισορροπία με τα επιμέρους οικοσυστήματα που ενδιαφέρει.

Κάθε οικολογική οπτική του υλικού ανθρωπογενούς περιβάλλοντος απαιτεί τη διαχειριστική του προσέγγιση σύμφωνα με μια σειρά αρχών και αξιών, όπως:

- «**Μέτρο**» και κατά συνέπεια «οικονομία κλίμακας» ή «οικονομία των ορίων», με την έννοια της ορθολογικής διάκρισης μεταξύ αναγκών και μεθόδων οργάνωσης, έτσι ώστε να εξασφαλίζονται τα δικαιώματα ικανοποίησης των αναγκών όλων με την ελάχιστη δυνατή κατανάλωση πόρων.
- «**Επανεκτίμηση**» συστημικών αξιών και αξιών που έχουν περάσει στη λήθη - τοπικότητα έναντι στην παγκοσμιοποίηση, αυτονομία έναντι της ετερονομίας, αξία της σχέσης έναντι της υλικότητας κ.λ.π.
- «**Αναδιοργάνωση**», ή επαναπροσδιορισμός οικονομίας, δομών και διαδικασιών, σε σχέση με τις υιοθετούμενες αξίες.
- «**Αναδιανομή**» πόρων, σχέσεων και δικαιωμάτων.
- «**Τοπικοποίηση**», ή εστίαση δράσεων και δραστηριοτήτων στα πλαίσια της τοπικότητας.
- «**Μείωση**» της κατανάλωσης πόρων και δραστηριοτήτων στα πλαίσια μιας στοχευμένης ισορροπίας μεταξύ του φυσικού, του κοινωνικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.
- «**Επανάχρηση**» και «**επανάκτηση**» αντί της συνεχούς επέκτασης ή και συσσώρευσης.
- «**Ανακύκλωση**» πόρων και υπολοίπων διεργασιών.

ΙΑ.1 Βιώσιμες Χρήσεις Γης & Οικολογική Χωροταξία

Από τη σκοπιά της βιώσιμης οπτικής των χρήσεων γης, οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ στοχεύουν και αγωνίζονται για έναν οικολογικό προγραμματισμό και σχεδιασμό

του χώρου - οικολογική χωροταξία - στην χωροταξία των πόρων του, των κοινοτήτων του, των ανθρωπογενών παρεμβάσεων και της διαχείρισης των οικιστικών του συνόλων - αστικών και μη αστικών - βάσει των βιο-φυσικών, των κοινωνικο-οικονομικών και των πολιτισμικών του χαρακτήρων.

Στο πλαίσιο των παραπάνω απαιτούν:

- Χαρτογράφηση όλων των ανθρωπογενών παρεμβάσεων εκτός οικιστικών συνόλων, με ταυτόχρονη αναθεώρηση και προσαρμογή των νομοθετικών πλαισίων που τις οριοθετούν στις ευρωπαϊκές οδηγίες και στα προτάγματα της οικολογικής χωροταξίας - γεωργική γη, γεωργική γη υψηλής απόδοσης, λατόμευση, βιομηχανικές εγκαταστάσεις, ΧΥΤΑ κ.λ.π.
- Χαρτογράφηση, θεσμική προστασία και αξιακή ανάδειξη του συνόλου της φυσικής και υλικής, ακίνητης, ανθρωπογενούς, πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε συγκεκριμένου χώρου, βάσει των σχετικών ευρωπαϊκών και διεθνών συμβάσεων.
- Κατάργηση της έννοιας της εκτός σχεδίου δόμησης μέσω της διάχυτης εφαρμογής των εργαλείων του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού..
- Άμεση κατάρτιση του Δασολογίου κατά προτεραιότητα του Εθνικού Κτηματολογίου, ιδιαίτερα σε περιοχές που βρίσκονται υπό κτηματογράφηση, ώστε να προστατευθεί αποτελεσματικά τόσο το δάσος, όσο και η δημόσια περιουσία.
- Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης για ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα προστασίας του αιγιαλού και της παραλίας με ταυτόχρονη διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα τους.
- Δέσμευση όλων των δημοσίων εκτάσεων (εκτάσεις της Κτηματικής Εταιρείας Δημοσίου -ΚΕΔ, του ΕΟΤ) σαν χώρους ΔΧ και ΚΧ.
- Θεσμοθέτηση της διαδικασίας χωροθέτησης βάσει των αρχών της Οικολογικής Χωροταξίας.

ΙΑ.2. Οικιστικός χώρος

Αναφορικά με τον οικιστικό χώρο - αστικά και μη αστικά οικιστικά σύνολα, οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θεωρούν επείγουσα και αναγκαία τη διάρθρωση πολιτικών που στοχεύουν:

ΙΑ.2.α. Στην προσέγγιση του οικιστικού χώρου σαν συμπαγούς και όχι διάχυτου, για την αποτροπή της ανεξέλεγκτης επέκτασης του και την επιστροφή της φύσης στο εσωτερικό του, μέσω:

- Της «Μηδέν κατανάλωσης εδάφους και μηδέν τσιμεντοποίησης», ή του ορθολογικού περιορισμού της επέκτασης του πολεοδομικού σχεδίου και της συγκρότησης σχεδίων επανάχρησης του κτιριακού δυναμικού των οικιστικών συνόλων.
- Της υιοθέτησης του πολεοδομικού σχεδίου εν είδη «κοινωνικού συμβολαίου» στο πλαίσιο μιας γνήσια συμμετοχικής διαχείρισης της χωρικής οντότητας που ενδιαφέρει.

- Του προσδιορισμού επακριβών ορίων επέκτασης, της βέλτιστης δυνατής σχέσης μεταξύ πυκνότητας κατοίκησης και δικτύου δημοσίων χώρων, του καθορισμού του βέλτιστου δυνατού mix χρήσεων γης στο πλαίσιο του πολεοδομικού σχεδίου, της διάθεσης σημαντικού ποσοστού από τη φορολόγηση ακινήτων στα μεγάλα αστικά κέντρα για την απόκτηση και βελτίωση ελεύθερων χώρων, της θέσπισης κινήτρων και κανονισμών στην κατεύθυνση της συνένωσης ακάλυπτων χώρων με στόχο τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων, του καθορισμού του βέλτιστου δυνατού mix χρήσεων γης στο πλαίσιο του πολεοδομικού σχεδίου και του κατάλληλου ρυθμιστικού της κίνησης, της μετακίνησης και των μεταφορών.
- Την υιοθέτηση ενός ισχυρού πλαισίου διαφάνειας για την τήρηση της πολεοδομικής νομοθεσίας, με υποχρέωση των αρμόδιων υπηρεσιών να ελέγχουν και μη επώνυμες καταγγελίες πολιτών. Τα πρόστιμα οφείλουν να συνοδεύουν πάντα την κατεδάφιση, να είναι αναδρομικά και να αντιστοιχούν τουλάχιστο στο τεκμαρτό εισόδημα από την παράνομη κατασκευή.

ΙΑ.2.β. Στην οπτική του οικιστικού χώρου σαν αυτό-βιώσιμου, μηδενικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μέσω της μέγιστης δυνατής μείωσης της ζήτησης πόρων-ενέργειας και των αποβλήτων που παράγει, και με εργαλεία:

- Την κατάρτιση μιας εύρωστης ενεργειακής πολιτικής σε όλα τα επίπεδα της χωρικής οντότητας του οικιστικού χώρου - κτιριακό δυναμικό, δημόσιος φωτισμός, δημόσιοι ανοικτοί χώροι - δρόμοι, πλατείες, ελεύθεροι χώροι κ.λ.π. - σύμφωνα με την αρχή *«πρώτα μείωση της ζήτησης και μετά διαφοροποίηση της προσφοράς»*.
- Σύνταξη *«Ειδικού Δημοτικού Ρυθμιστικού για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας»*, σε σχέση με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, με στόχο τον καθορισμό της δυνατότητας εκτεταμένης εφαρμογής ανανεώσιμων πηγών στα όρια του οικιστικού συνόλου.
- Αναβάθμιση του οικολογικού και κατ'επέκταση του ενεργειακού ισοζυγίου του υπάρχοντος κτιριακού δυναμικού - εφαρμογή της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2002/91 για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού κελύφους, υποστήριξη εφαρμογής προγράμματος για *«πράσινα δώματα»*, υποστήριξη οικολογικών δομικών τεχνολογιών κ.λ.π.
- Εφαρμογή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας - φωτοβολταϊκών, μικρο-ανεμογεννητριών κ.λ.π. σε όλο το δημόσιο κτιριακό δυναμικό.
- Δραστική ενεργειακή εξοικονόμηση μέσω της αντικατάστασης όλων των λαμπτήρων των σηματοδοτών και των σημείων δημόσιου φωτισμού της με λαμπτήρες χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας, εάν δυνατόν παραγόμενης με χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας.
- Υποστήριξη της ενεργειακής εξοικονόμησης, σε ιδιωτικό επίπεδο, μέσω της σύνδεσης του ύψους των κοινοτικών και δημοτικών τελών με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.
- Υιοθέτηση αντικινήτρων για τα ενεργοβόρα μεγάλα ιδιωτικά και δημόσια κτίρια και όσα επιβαρύνουν το κυκλοφοριακό της πόλης.
- Προοδευτική μετατροπή των οχημάτων, ιδιοκτησίας του δημοσίου, από βενζινοκίνητα ή πετρελαιοκίνητα σε κινούμενα με χρήση μεθανίου.

- Προοδευτική υιοθέτηση της κεντρικής τηλεθέρμανσης.
- Την υιοθέτηση φυσικών βιο-υλικών, κατά προτίμηση τοπικής προέλευσης, για κάθε επέμβαση σε κοινόχρηστο, δημόσιο, χώρο.
- Την προοδευτική αποσφράγιση του εδάφους, όπου είναι δυνατόν και την χρήση ψυχρών, υδατοδιαπερατών, βιο-υλικών για την κάλυψη όπου απαιτείται.
- Την υιοθέτηση μιας αποτελεσματικής πολιτικής στο πεδίο της εξοικονόμησης και της άριστης χρήσης των υδάτινων πόρων - εφοδιασμός του δημόσιου και ιδιωτικού κτιριακού δυναμικού με συστήματα συλλογής όμβριων και διπλών δικτύων ύδρευσης και ανακύκλωσης του χρησιμοποιούμενου νερού.
- Την κατάρτιση ενός διατροφικού ρυθμιστικού της κίνησης, της μετακίνησης και των μεταφορών στα όρια του οικιστικού χώρου
- Οργάνωση ad hoc διαδρομών αποκλειστικής κυκλοφορίας συλλογικών, οικολογικών μέσων μεταφοράς, αυτοκίνησης, ποδηλατοδρόμων, πεζοδρόμων και ενός περιφερειακού, διατροφικού, δικτύου σημείων στάθμευσης.
- Πεζοδρόμηση του κέντρου και δημιουργία δικτύου πεζοδρόμων μεταξύ των σημαντικότερων σημείων δημόσιου ενδιαφέροντος.
- Δημιουργία δικτύου κυκλοφορίας ΑΜΕΑ σε όλη την έκταση του οικιστικού χώρου.
- Έμφαση στην αποκλειστική κυκλοφορία δημοτικών, οικολογικών, μέσων μεταφοράς στο κέντρο του οικιστικού χώρου.
- Δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων μεταξύ των σημαντικότερων σημείων δημόσιου ενδιαφέροντος και διατροφικών σημείων στάθμευσης ποδηλάτων σε νευραλγικά σημεία τους.
- Υιοθέτηση καινοτόμων εργαλείων μείωσης της αυτοκίνησης, όπως το «*car sharing*» ή/και το «*bike sharing*».
- Καθορισμός του οραρίου ανεφοδιασμών σε όλη την έκταση του οικιστικού συνόλου.
- Σύνδεση του ύψους των πάγιων τελών με την κατοχή ιδιωτικού οχήματος.
- Σύσταση υπηρεσίας «*mobility management*».
- Την «αστική αναδάσωση» μέσω του εργαλείου του «οικολογικού δικτύου» σε αστικό περιβάλλον - «πράσινη υποδομή» - με πολλαπλά οφέλη:
- Σημαντική μείωση των ενεργειακών αναγκών και της ενεργειακής κατανάλωσης του δομημένου περιβάλλοντος.
- Σημαντική μείωση της ηχορύπανσης.
- Ενίσχυση, ή και επάνοδος, της βιοποικιλότητας στον οικιστικό χώρο, μέσω του δικτύου των διαδρόμων όσμωσης με το φυσικό, περι-οικιστικό περιβάλλον.
- Δημιουργία ανανεώσιμης πηγής σημαντικών ποσοτήτων οργανικού υλικού για παραγωγή κομπόστ ή και βιο-αερίου.
- Την κατάρτιση προγράμματος προοδευτικής υιοθέτησης του συστήματος συλλογής των απορριμμάτων «πόρτα-πόρτα», με μόντο το «*κανένας κάδος απορριμμάτων στον δρόμο*» και επακόλουθη παρακράτηση και χρήση των οργανικών, βιοαποδομήσιμων, απορριμμάτων για την παραγωγή κομπόστ ή

και βιο-αερίου για κίνηση ή και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω μονάδων τοπικής κλίμακας.

Το πρόγραμμα οφείλει να συνοδεύεται από μία σειρά υποστηρικτικών δράσεων, που βαίνουν από τις εκτεταμένες καμπάνιες πληροφόρησης και πριμοδότησης σχετικά με την μείωση των απορριμμάτων και των συσκευασιών, έως την υιοθέτηση της «οικο-ανταλλαγής», την επιβράβευση των «οικο-λαϊκών» και των «οικο-εκδηλώσεων» και την εφαρμογή ενός προγράμματος «Αγορά Τελευταίας Στιγμής» - συλλογή απούλητων προϊόντων, δίχως εμπορική αξία και διάθεση τους σε Συλλόγους ή Ιδρύματα που συνδράμουν έχοντες ανάγκη.

- Την προοδευτική μετάλλαξη του τοπικού παραγωγικού- καταναλωτικού κύκλου στα πλαίσια των αρχών της «κατανάλωσης εγγύτητας».
- Την αναθέρμανση και ενίσχυση της περι-οικιστικής γεωργίας και την θεσμοθέτηση πρωτοβουλιών, όπως οι «αστικοί κήποι», που ενισχύουν σημαντικά τον θεσμό της «κατανάλωσης εγγύτητας», την συνοχή της τοπικής κοινωνίας, την τοπική οικονομία και την αύξηση της ποιότητας ζωής.
- Την κατάρτιση προγράμματος υιοθέτησης «πράσινων» προμηθειών, ή «βιο-προμηθειών», ή κοινωνικά και περιβαλλοντικά «υπεύθυνων» προμηθειών, σε όλους τους τομείς της δημόσιας διαχείρισης - «Green Public Procurement».

ΙΒ. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ε.Ε., τα ζώα αναγνωρίζονται ως συναισθανόμενα όντα και τα Κράτη Μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις απαιτήσεις για την ευζωία τους. Οι Οικολόγοι Πράσινοι αγωνιζόμαστε για τη συνταγματική κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ζώων και για τον τερματισμό της βάρβαρης μεταχείρισής τους, ώστε να πάψουν να θεωρούνται ως διακοσμητικά ή αναλώσιμα. Επιβάλλεται, λοιπόν, ένα συνολικότερο σχέδιο προστασίας μέσω ολοκληρωμένης νομοθεσίας που να συμπεριλαμβάνει όλα τα ζώα όπως κατηγοριοποιούνται από την πολιτεία. Η κατηγοριοποίηση αυτή βασίστηκε στη «χρήση» τους για τον άνθρωπο και αφορά τα: ζώα συντροφιάς, γουνοφόρα, παραγωγικά, ελεύθερα ζώα στη φύση, ζώα που χρησιμοποιούνται για ψυχαγωγία, για πειράματα και ζώα εργασίας.

Η βία, σε όλες τις μορφές της, απέναντι στα ζώα πρέπει να αντιμετωπιστεί από την πολιτεία αλλά και από τους ίδιους τους πολίτες. Στηρίζουμε τη δημιουργία φορέων που έχουν ως στόχο την προστασία των ζώων. Ταυτοχρόνως, στηρίζουμε τις πρωτοβουλίες πολιτών για την ανάπτυξη της φιλοζωίας στη χώρα μας. Κρίνουμε απαραίτητη τη δημιουργία φιλοζωικής συνείδησης στους πολίτες με την προώθηση μέτρων που θα απευθύνονται στο ευρύ κοινό και θα στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση και την προαγωγή της φιλοζωίας αλλά και στην ενημέρωση της κοινής γνώμης.

Η Ελλάδα μπορεί να ξεπεράσει κρίσεις και χρόνια προβλήματα με ένα νέο τρόπο σκέψης και δράσης.

Οι μακροχρόνιες προσπάθειες πολιτών και φορέων καθώς και των Οικολόγων Πράσινων για την απαγόρευση των τσίρκων με ζώα στη χώρα μας έφεραν θετικό αποτέλεσμα με την ψήφιση του νόμου 4039/2012 που απαγορεύει τις παραστάσεις ζώων σε τσίρκα, θιάσους, επιχειρήσεις ψυχαγωγικών παιγνιδιών, πίστας αυτοκινήτων, μουσικών συναυλιών, επιδείξεων, πανηγυριών, ή άλλων εκδηλώσεων αλλά και σε ζωολογικούς κήπους, ενυδρεία, καταστήματα πώλησης ζώων, κέντρα περίθαλψης ειδών άγριας πανίδας και εκτροφεία θηραμάτων. Η Ελλάδα έγινε η πρώτη χώρα στην Ευρώπη που απαγορεύει όλα τα ζώα στα τσίρκα και η δεύτερη παγκοσμίως, γεγονός που βεβαιώνει την πεποίθησή μας ότι μπορούμε να αλλάξουμε τη σημερινή κατάσταση όπου επικρατούν οι κακοποιήσεις ζώων αλλά και η αδιαφορία.

Με τη βοήθεια του νέου νόμου, συνεχίζουμε την προσπάθειά μας για να σταματήσει η παράνομη λειτουργία δελφινάριου στην Αττική και οι παραστάσεις των δελφινιών που συνεχίζονται λόγω της αδράνειας της πολιτείας. Ταυτοχρόνως, προωθούμε και το αίτημά μας για απαγόρευση της αιχμαλωσίας κητωδών στη χώρα μας. Είμαστε αντίθετοι με τη λειτουργία ζωολογικών πάρκων όπου η εμπορευματοποίηση των ζώων, οι αφύσικες συνθήκες διαβίωσης και ο χρόνιος εγκλεισμός τους στέλνουν λανθασμένα μηνύματα ιδιαίτερα στις νεαρές ηλικίες και προωθούν το εμπόριο της "άγριας ή ελεύθερης" ζωής. Υποστηρίζουμε τη δημιουργία καταφυγίων και κέντρων περίθαλψης "άγριων ή ελεύθερων" ζώων σε συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Για τα ζώα συντροφιάς υποστηρίζουμε τα μέτρα που αναφέρονται στο νέο νόμο και περιλαμβάνουν τη δημιουργία διαδικτυακής βάσης σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς, τον καθορισμό των υποχρεώσεων των δήμων για την περισυλλογή και διαχείριση των αδέσποτων ζώων και την εμπλοκή των φιλοζωικών σωματείων σε συνεργασία με τους δήμους, την παροχή κτηνιατρικών υπηρεσιών και από αλλοδαπούς εθελοντές κτηνιάτρους, την απαγόρευση πώλησης, εμπορίας και παρουσίασης-διακίνησης μέσω διαδικτύου

οπτικοακουστικού υλικού όπου απεικονίζονται πράξεις βίας εναντίον ζώων, και την αύξηση των ποινών και προστίμων για κακοποίηση και θανάτωση ζώων. Ταυτοχρόνως, θεωρούμε προβληματική την υποχρεωτική σήμανση σε περιπτώσεις δημοσίευσης αγγελιών για υιοθεσία ζώων συντροφιάς καθώς αυτό επιβαρύνει σημαντικά όσους περισυλλέγουν ζώα και τα περιθάλπουν προσωρινά. Επίσης, η σήμανση των σκύλων που χρησιμοποιούνται για τη φύλαξη ποιμνίων θα πρέπει να είναι υποχρεωτική δεδομένου ότι οι ανεξέλεγκτες γεννήσεις συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στη δημιουργία αδέσποτων ζώων στην επαρχία. Επιδιώκουμε την απαγόρευση της πώλησης ζώων από καταστήματα και λαϊκές αγορές, γεγονός το οποίο συμβάλλει στην αντιμετώπισή τους ως αντικείμενα και στην εγκατάλειψή τους. Η πολιτεία οφείλει να μεριμνήσει για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τη σωστή συμπεριφορά απέναντι στα ζώα συντροφιάς, τα σημαντικά οφέλη των στείρωσεων, την προώθηση της υιοθεσίας αδέσποτων ζώων και τις ποινές και πρόστιμα που επιβάλλει ο νόμος σε περιπτώσεις εγκατάλειψης και κακοποίησης ζώων.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι υποστηρίζουμε από θέση αρχής την κατάργηση της χρήσης ζώων για την παραγωγή γούνας. Ζητάμε από την πολιτεία να θέσει τέλος στις επιδοτήσεις της βιομηχανίας της γούνας, ενός κλάδου που στηρίζει ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, ενώ άλλες ευρωπαϊκές χώρες απομακρύνονται όλο και περισσότερο λόγω της ωμής βίας και της θανάτωσης ζώων για τη δημιουργία ενός προϊόντος που συμβολίζει την ανθρωπίνη ματαιοδοξία. Επιπλέον, πρέπει να οριστεί σαφές χρονοδιάγραμμα για τον τερματισμό της εκτροφής γουνοφόρων ζώων και να προωθηθούν, όπως αναγράφεται ήδη στο ΦΕΚ 1472 του 2003, εναλλακτικές μορφές οικονομικής ανάπτυξης της Δυτικής Μακεδονίας οι οποίες δεν βασίζονται στη βία. Η πολιτική που ακολουθείται με την ικανοποίηση των αιτημάτων του συγκεκριμένου κλάδου που επιβαρύνει το περιβάλλον, προωθεί την κακοποίηση των ζώων, και καταδικάζεται από την κοινή γνώμη έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το όραμα/μοντέλο μιας βιώσιμης κοινωνίας με σεβασμό στο περιβάλλον και τα ζώα. Ο ρόλος της πολιτείας θα πρέπει να αφορά τη χάραξη στρατηγικής για τη μετάβαση σε μακροπρόθεσμες βιώσιμες και κοινωνικά αποδεκτές δραστηριότητες στην περιφέρεια.

Θεωρούμε απαράδεκτη τη θανάτωση ζώων για ψυχαγωγία ή άθληση. Ζητάμε ολοκληρωμένες πολιτικές για τον περιορισμό των επιπτώσεων από το κυνήγι, που, εκτός άλλων, προκαλεί σοβαρή υποβάθμιση στο περιβάλλον. Στηρίζουμε κάθε πρωτοβουλία περιορισμού του κυνηγιού γι' αυτό και απαιτούμε αποτελεσματικές πολιτικές για την αντιμετώπιση της λαθροθηρίας, την ενημέρωση των κυνηγών για ευαίσθητα οικοσυστήματα και απειλούμενα είδη και την εκπαίδευση της κοινωνίας σχετικά με τις συνέπειες της θήρας στα δασικά και άλλα φυσικά οικοσυστήματα. Το αίτημά μας για απαγόρευση του κυνηγιού σε ολόκληρο τον Υμηττό έγινε ήδη πραγματικότητα, ενώ συνεχίζουμε να υποστηρίζουμε την απαγόρευση του κυνηγιού σε ολόκληρο το νομό Αττικής όπου, λόγω της εξάπλωσης του αστικού ιστού, η πανίδα έχει περιοριστεί σε επικίνδυνο βαθμό.

Η ΕΕ έχει θέσει σε ισχύ την απαγόρευση της διακίνησης προϊόντων που έχουν παραχθεί μετά από δοκιμές σε ζώα, με κάποιες εξαιρέσεις για ορισμένες ειδικές κατηγορίες πειραμάτων. Ταυτοχρόνως, όλο και περισσότεροι Ευρωπαίοι πολίτες απορρίπτουν τα πειράματα στα ζώα ως μη αποδεκτά από ηθικής πλευράς αλλά επανεξετάζεται και η επιστημονική τους αξιοπιστία. Ζητάμε από τα ερευνητικά, ιατρικά και πανεπιστημιακά κέντρα της χώρας μας την άμεση προώθηση εναλλακτικών μεθόδων έρευνας που ήδη εφαρμόζονται ευρέως με σκοπό την αντικατάσταση των ζώων.

Συχνά τα ζώα εργασίας γίνονται αντικείμενα σκληρής εκμετάλλευσης είτε σε συνθήκες εργασίας είτε στον ιππόδρομο. Ζητάμε την εφαρμογή της καταγραφής

των ζώων και της επιβολής αυστηρών ποινών και προστίμων για τυχόν κακοποιήσεις, την ίδρυση καταφυγίων για τα εγκαταλειμμένα και άρρωστα ζώα και την αυστηρή παρακολούθηση των συνθηκών διαβίωσης των αλόγων του ιπποδρόμου. Είμαστε αντίθετοι με την εκμετάλλευση των ιπποειδών (και συγκεκριμένα πόνυ) που περιφέρονται σε πανηγύρια, πλατείες, κ.α., για εμπορικούς σκοπούς.

Η νομοθεσία για τα παραγωγικά ζώα ορίζεται από την ΕΕ. Τεράστιος αριθμός ζώων εκτρέφονται, μεταφέρονται, και σφάζονται κάτω από φρικτές συνθήκες. Η εκτροφή παραγωγικών ζώων αποτελεί παράγοντα με σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην κατανάλωση νερού, στη ρύπανση των υδάτινων πόρων, στην υπερθέρμανση του πλανήτη, στην καταστροφή των βιοτόπων, στην υποβάθμιση του εδάφους, κ.α. Ζητάμε τον περιορισμό της εντατικής εκτροφής στη χώρα μας, τη μείωση των εισαγωγών ζωικών προϊόντων και την αυστηρή εφαρμογή της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης, τη μεταφορά και τη σφαγή των ζώων. Η αντικατάσταση του τωρινού, μη βιώσιμου μοντέλου εντατικής εκτροφής, με την εκτατική εκτροφή και ελεύθερη βοσκή κρίνεται απαραίτητη για λόγους ευζωίας των ζώων αλλά και βιωσιμότητας. Είμαστε πλήρως αντίθετοι σε οποιοδήποτε σχέδιο που αφορά την κλωνοποίηση και τα γενετικά τροποποιημένα ζώα.

Η τρέχουσα παγκόσμια κατανάλωση κρέατος προβλέπεται να διπλασιαστεί πριν το 2050 λόγω της αύξησης του πληθυσμού. Η συνεχιζόμενη αύξηση της κατανάλωσης ζωικών προϊόντων έχει τροφοδοτηθεί από τον πολλαπλασιασμό των εντατικών βιομηχανοποιημένων εκτροφείων και ιχθυοτροφείων, με ένα μεγάλο ποσοστό των προϊόντων να προέρχονται από βιομηχανικά συστήματα παραγωγής όπου τα ζώα είναι έγκλειστα. Ζητάμε την αλλαγή του καταναλωτικού και διατροφικού μοντέλου με σημαντικό περιορισμό της κατανάλωσης ζωικών προϊόντων, δεδομένου ότι η κτηνοτροφία, και ειδικά η εντατική εκτροφή, συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στα σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε, αποτελεί τρομερή σπατάλη πόρων και ενέργειας, οδηγεί στην αρπαγή γης από αναπτυγμένες χώρες και εντείνει την παγκόσμια φτώχεια. Επιπλέον, οι κακές επιλογές στη διατροφή μας έχουν επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία. Το εύκρατο κλίμα της χώρας μας και οι δυνατότητες που μας προσφέρει μαζί με οικονομικά κίνητρα για τη στροφή στη βιολογική γεωργία, την ενημέρωση των πολιτών και της νέας γενιάς για τα οφέλη των φυτικών τροφών και την προώθηση βιώσιμων λύσεων μπορούν να αποτελέσουν τα θεμέλια για το μέλλον.

Είναι γεγονός ότι η σημερινή κρίση έχει εντείνει την ανεπαρκή λειτουργία ενός ήδη προβληματικού ελεγκτικού μηχανισμού. Η έλλειψη ελέγχων αυξάνει τις κακοποιήσεις ζώων και οδηγεί ουσιαστικά στη μη εφαρμογή της νομοθεσίας, γεγονός το οποίο εκθέτει τη χώρα αλλά και υποβιβάζει το επίπεδο ζωής όλων μας. Σε αυτό το πλαίσιο η αναγνώριση και ανάδειξη του εθελοντικού δυναμικού που τόσο έχει συμβάλλει στην προστασία των ζώων θα οδηγήσει στην περαιτέρω κινητοποίηση των πολιτών. Παράλληλα, είναι απαραίτητο να αναγνωριστεί η ευθύνη που βαραίνει την πολιτεία για την άμεση αλλαγή νοοτροπίας αλλά και τη θέσπιση νόμων που θα προστατεύσουν τα ζώα από τη συνεχή σκληρή κακοποίησή τους. Επιδιώκουμε τα δικαιώματα των ζώων να μπουν στην πολιτική ατζέντα και να κατοχυρωθούν νομικά. Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε μια κοινωνία, που θα σέβεται τα ζώα και θα τα αντιμετωπίζει ως αισθανόμενα όντα και όχι ως αντικείμενα και προϊόντα για χρήσεις κατά το δοκούν.

ΙΓ.1 ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Δικαιώματα και ασφάλεια για όλες και όλους – ανοιχτή κοινωνία, δυνατή χάρη στη διαφορετικότητα

Για μας, συμπολίτες μας είναι όλοι και όλες όσοι και όσες μοιράζονται μαζί μας τον τόπο που ζούμε, ανεξάρτητα από φύλο, φυλή, χρώμα, εθνοτική καταγωγή ή κοινωνική προέλευση, γενετικά χαρακτηριστικά, γλώσσα, θρησκεία ή πεποιθήσεις, πολιτικά φρονήματα ή κάθε άλλη γνώμη, ιδιότητα μέλους εθνικής μειονότητας οικονομική κατάσταση, κοινωνική θέση, γέννηση, αναπηρία, ηλικία, σεξουαλικό προσανατολισμό, πολιτισμική ταυτότητα ή προσωπικές επιλογές. Θέλουμε μια κοινωνία που να ανήκει σε όλους και όλες, εξαλείφοντας κάθε μορφή διακρίσεων είτε προβλέπονται σε νόμους ή επίσημες αποφάσεις, είτε «προκύπτουν» απλώς στην πράξη. Επιδιώκουμε αλλαγές στον τρόπο ενημέρωσης αλλά και στο εκπαιδευτικό σύστημα και το ίδιο το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, ώστε οι πολίτες αλλά και τα παιδιά να μάθουν να σέβονται και να αγαπούν την πολυχρωμία και τη διαφορετικότητα.

ΙΓ.1 Γυναίκες: πέρα από την ισοτιμία και το ρόλο του «μισού του ουρανού»

Ισότητα των δύο φύλων

Ο αγώνας για αρμονία και ισορροπία στις ανθρώπινες κοινωνίες, ξεκινά από τις σχέσεις των φύλων και βρίσκεται στον πυρήνα της οικολογικής σκέψης. Η κατάργηση των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών και η οικοδόμηση ισότιμων ανθρώπινων σχέσεων αφορά εξίσου άνδρες και γυναίκες. Η δικιά μας πρόταση είναι φεμινιστική: απορρίπτει την πατριαρχική δομή της κοινωνίας και τις εξουσιαστικές σχέσεις ανάμεσα στα ζευγάρια και υπερασπίζεται τα δικαιώματα των γυναικών και την ελεύθερη έκφραση της σεξουαλικότητας. Αγώνίζεται ενάντια στον εφησυχασμό, που θεωρεί ότι η ισότητα έχει επιτευχθεί και στην τάση, η οποία παράλληλα αναπτύσσεται έντονα καθώς οξύνεται η οικονομική κρίση, να περιοριστούν οι γυναίκες στους παραδοσιακούς τους ρόλους. Για αυτούς τους λόγους προτάσσουμε κάποια ζητήματα αιχμής, τα οποία θεωρούμε άμεσης προτεραιότητας και για τα οποία αγωνιζόμαστε με συνέπεια εδώ και πολλά χρόνια.

Βία κατά των γυναικών

Η **ενδοοικογενειακή βία** συνιστά κατάφωρη παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το πιο αποσιωπημένο έγκλημα στον κόσμο. Είναι η ακραία έκφραση άσκησης εξουσίας του άνδρα προς τη γυναίκα και ο ισχυρότερος μηχανισμός ελέγχου. Οι πατριαρχικές δομές της κοινωνίας και οι θεσμοί της όπως η οικογένεια, το σχολείο, η εκκλησία, τα ΜΜΕ, αναπαράγοντας τα στερεότυπα για τους κοινωνικούς ρόλους του άνδρα και της γυναίκας και την κατώτερη θέση της, συντείνουν στη διαίωνιση αυτής της κατάστασης. Η ιεροποίηση του θεσμού της οικογένειας και η προσέγγιση που μετατρέπει το έγκλημα της κακοποίησης σε «οικογενειακή υπόθεση» αναγνωρίζει και ουσιαστικά επικυρώνει το κυριαρχικό δικαίωμα του άνδρα πάνω στη γυναίκα. Έτσι, νομιμοποιημένη ηθικά και κοινωνικά, η βία κατά των γυναικών σπάνια τιμωρείται. Η σωματική κακοποίηση της γυναίκας συνοδεύεται σχεδόν πάντα από ψυχολογική και λεκτική βία, οικονομικό έλεγχο και κοινωνική αποστέρηση. Συνδέεται με διάφορους μύθους

(αλκοολισμός, φτώχεια, χαμηλό μορφωτικό επίπεδο) τους οποίους τα στατιστικά στοιχεία έχουν από καιρό καταρρίψει και αποδεικνύουν περίτρανα ότι η κακοποίηση των γυναικών αφορά όλα τα κοινωνικά, μορφωτικά και οικονομικά στρώματα.

Για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών χρειάζονται ολοκληρωμένες δομές στήριξης με πλήρη ψυχολογική, νομική και επαγγελματική υποστήριξη (Ευρωπαϊκό ψήφισμα ορίζει 1 ξενώνα ανά 10.000 κατοίκους). Στο χρηματοδοτικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 προβλέπεται: δημιουργία ξενώνων φιλοξενίας γυναικών-θυμάτων βίας και των παιδιών στις πρωτεύουσες των περιφερειών, επιμόρφωση των στελεχών για τα Συμβουλευτικά Κέντρα και τους Ξενώνες, συνεργασία με άλλους φορείς, υπηρεσίες και την Αυτοδιοίκηση. Μέχρι στιγμής το μόνο που είδαμε είναι η δημιουργία της απολύτως αναγκαίας (αλλά όχι ικανής να ανταποκριθεί στα μεγέθη της ανάγκης) γραμμής SOS εθνικής εμβέλειας.

Ζητάμε από την πολιτεία να προωθήσει κατά προτεραιότητα την υλοποίηση των ενεργειών που εξαγγέλθηκαν και αφορούν στην στήριξη των θυμάτων έμφυλης βίας και τη δημιουργία τουλάχιστον ενός ανά περιφέρεια ξενώνα φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και των παιδιών τους. Ο νόμος 3500/2006 για την ενδο-οικογενειακή βία έρχεται να καλύψει ένα νομοθετικό κενό, έχει όμως πολλές σοβαρές ελλείψεις και ασάφειες: δεν αναγνωρίζει τις αιτίες του προβλήματος και την πολυπλοκότητά του, δίνει έμφαση στην προστασία του θεσμού της οικογένειας και όχι των μελών της, δεν δίνει την πρέπουσα βαρύτητα σε όλες τις μορφές ενδο-οικογενειακής βίας. Για τους παραπάνω λόγους θεωρούμε πως πρέπει να ληφθούν υπόψη οι προτάσεις για τροποποιήσεις και η κριτική που ασκήθηκε από έγκριτες νομικούς και γυναικείες οργανώσεις. Τα στοιχεία δείχνουν ότι ουσιαστικά ο νόμος μένει ανεφάρμοστος. Επιβάλλεται, επίσης, η πραγματοποίηση εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας, η υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης όσων στελεχώνουν υπηρεσίες που υποδέχονται τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας (αστυνομία, νοσοκομεία, δικαστικές υπηρεσίες) και η προώθηση προγραμμάτων ισότητας σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες στο σχολείο καθώς η πατριαρχική κουλτούρα και οι απορρέουσες από αυτή σχέσεις εξουσίας πρέπει να καταπολεμηθούν κυρίως μέσα από την παιδεία.

Η **σωματεμπορία** (trafficking) συνιστά επίσης μία έκφραση βίας κατά των γυναικών η οποία ελάχιστα έχει αντιμετωπιστεί στη χώρα μας. Απαιτείται πλήρης νομοθετική και κοινωνική προστασία των θυμάτων αυτού του σύγχρονου δουλεμπορίου. Τιμωρία των δουλεμπόρων και όχι των θυμάτων, επιβολή κυρώσεων στους πελάτες, παροχή βοήθειας (ιατρικής, ψυχολογικής), αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη των θυμάτων, δημιουργία χώρων στέγασης και φιλοξενίας, προστασία από τον κίνδυνο απέλασης για όσες γυναίκες – θύματα trafficking δεν επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα τους.

Η **σεξουαλική παρενόχληση** κυρίως στο χώρο εργασίας (αλλά και σε κοινωνικούς και πολιτικούς χώρους) είναι άλλη μία μορφή άσκησης έμφυλης βίας, η οποία προσβάλλει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων τα θύματα είναι γυναίκες. Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε 11 ευρωπαϊκές χώρες κατά τη δεκαετία 1987-1997, το ποσοστό των κρουσμάτων σεξουαλικής παρενόχλησης κυμαίνονταν από 30% έως 50%. Παρότι η σεξουαλική παρενόχληση στη χώρα μας συνιστά αυτοτελές ποινικό αδίκημα από το 2006 με το νόμο 3488/2006 σπανίως καταγγέλλεται και ακόμη σπανιότερα τιμωρείται καθώς συγκαλύπτεται (όπως και στις άλλες μορφές βίας κατά των γυναικών) από μια ιδιότυπη σιωπή και συντηρείται από την κοινωνική ανοχή που σχετίζεται με μια βαθιά ριζωμένη

κοινωνική αντίληψη για τη θέση της γυναίκας και τις σχέσεις επικυριαρχίας ανάμεσα στα δύο φύλα.

Εργασιακή ισότητα

Παρόλες τις θεσμικές αλλαγές και την ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών οδηγιών στη χώρα μας, απέχουμε ακόμη πολύ από την ουσιαστική εργασιακή ισότητα ανάμεσα στους άνδρες και στις γυναίκες. Απαιτούνται άμεσα βήματα για ίσες αμοιβές και ίσες ευκαιρίες και για τα δύο φύλα και κατοχύρωση του δικαιώματος των γυναικών να επιλέγουν ελεύθερα οι ίδιες τη μορφή απασχόλησής τους, χωρίς να τους επιβάλλεται αναγκαστικά μερική απασχόληση ή απασχόληση στο σπίτι. Επίσης απαιτούνται ίσες ευκαιρίες για επαγγελματική κατάρτιση. Δεν δεχόμαστε την κρατούσα αντίληψη ότι η οικογένεια και οι υποχρεώσεις της πρέπει να είναι ευθύνη μόνο των γυναικών. Τα ζητήματα αυτά αφορούν συνολικά την κοινωνία και αποτελούν ευθύνη και των δύο φύλων εξίσου. Η πραγματικότητα, όμως, είναι προς το παρόν αρκετά διαφορετική, γι' αυτό υποστηρίζουμε:

- Παροχές υπηρεσιών προσιτές σε όλους/ες για τη φροντίδα των παιδιών, αλλά και των ηλικιωμένων, διατήρηση και ανάπτυξη των υπηρεσιών και πόρων για την υγεία και εκπαίδευση, ώστε να αποφεύγεται η αναγκαστική επιστροφή των γυναικών στο σπίτι.
- Οικογενειακή πολιτική που να ευνοεί την προσωπική αυτονομία, να αποφεύγει τις πριμοδοτήσεις για την τεκνοποιία και να εξασφαλίζει καλύτερη διανομή υπηρεσιών πρόνοιας. Στην Ελλάδα τα επιδόματα τέκνων κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα συγκρινόμενα με αυτά σε άλλες χώρες της Ε.Ε. και χρειάζονται γενναία αύξηση. Η ειδική μέριμνα για τις μονογονεϊκές οικογένειες κρίνεται απαραίτητη. Τα θετικά μέτρα που ισχύουν για τις μητέρες στο δημόσιο τομέα να επεκταθούν και στον ιδιωτικό, όπου η κατάσταση είναι τραγική.
- Μέριμνα για τη μετανάστρια που εργάζεται συνήθως ανασφάλιστη, που δεν νομιμοποιείται με τα ένσημα του συζύγου της, που η μητρότητα την κρατά μακριά από την εργασία.

Φορολογική ισότητα

Το φορολογικό δίκαιο, που αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως πολίτες β' κατηγορίας, αντανακλά τις βαθιά ριζωμένες πατριαρχικές αντιλήψεις της διοίκησης και των οικονομικών υπηρεσιών. Όταν στις αρχές της δεκαετίας του 2000 γυναικείες οργανώσεις είχαν θέσει το ζήτημα της άνισης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών από το φορολογικό σύστημα το υπουργείο είχε απαντήσει ότι αυτό γίνεται για λόγους γραφειοκρατικής οικονομίας και προς αποφυγή επιπλέον επιβάρυνσης. Θεωρούμε απολύτως προσημαστική την απάντηση και πιστεύουμε πως η περίπτωση της φορολογικής ανισότητας συνιστά ακόμη μία περίπτωση θεσμικής διάκρισης σε βάρος των γυναικών που προσβάλλει βάνουσα την αξιοπρέπειά τους και σε πολλές περιπτώσεις επηρεάζει σημαντικά και την επιβίωσή τους.

Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται:

- Ο σύζυγος έχει την υποχρέωση της υποβολής φορολογικής δήλωσης και για τα εισοδήματα της συζύγου και των ανήλικων παιδιών, και η επιταγή

επιστροφής φόρου εκδίδεται στο όνομα του συζύγου, ακόμα και όταν όλα τα δηλωθέντα εισοδήματα προέρχονται αποκλειστικά από τη σύζυγο.

- Η φορολογική ελάφρυνση για τα ανήλικα παιδιά αφορά μόνο το φόρο του συζύγου. Η μητέρα δεν έχει καμιά φορολογική ελάφρυνση για τα παιδιά της, παρά μόνο στην περίπτωση που τα εισοδήματα του πατέρα είναι κάτω από το φορολογητέο όριο.
- Η θεώρηση πλασματικής κοινής κατοικίας των συζύγων, ακόμα και στις περιπτώσεις που έχουν αποδεδειγμένα διαφορετική κατοικία
- Η μη αναγνώριση τρίτεκνων οικογενειών, εάν τα παιδιά δεν είναι φυσικά τέκνα του συζύγου, αλλά της συζύγου.
- Στο έντυπο των οδηγιών που αποστέλλεται μαζί με τη δήλωση, η σύνταξη και η φραστική διατύπωση των οδηγιών δηλώνουν ότι το πρόσωπο απεύθυνσης είναι αποκλειστικά ο σύζυγος, ως ο μόνος αρμόδιος να εκπροσωπήσει την οικογένεια στις συναλλαγές της με μια δημόσια υπηρεσία.

Οι παραπάνω διατάξεις περιγράφουν ουσιαστικά μία σχέση κηδεμονίας ανάμεσα στους συζύγους, καταργούν την αυτοτέλεια και την αυτονομία των γυναικών ως προσωπικοτήτων και εν τέλει παραβιάζουν και το σύνταγμα και το οικογενειακό δίκαιο του 1983 με το οποίο καταργήθηκε η ανδρική αρχηγία μέσα στο γάμο. Ζητάμε την άμεση τροποποίηση του φορολογικού νόμου προς την κατεύθυνση εξάλειψης όλων των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών. Η Γενική Γραμματεία Ισότητας στην τελευταία απολογιστική της έκθεση μας ενημερώνει ότι από τον Απρίλιο του 2010 έχει προωθήσει τη δυνατότητα χορήγησης ξεχωριστής βεβαίωσης και επιστροφής φόρου για τα εισοδήματα των συζύγων, η οποία όμως ακόμη (δύο χρόνια μετά) δεν έχει εφαρμοστεί.

Σαρία

Ζητούμε να καταργηθεί το αναχρονιστικό νομικό καθεστώς της Σαρία (ιερός ισλαμικός νόμος) για τη μειονότητα στη Θράκη, με το οποίο παραβιάζονται θεμελιώδη δικαιώματα γυναικών και παιδιών και καταστρατηγείται κάθε αρχή ισονομίας και ισοπολιτείας. «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις» ορίζει το ελληνικό Σύνταγμα στην παράγραφο 4. Παρόλα αυτά, σε μια περιφέρεια της χώρας μας, τη Θράκη, εφαρμόζεται η Σαρία η οποία θεσμοθετεί την ανισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, ενάντια στα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα των γυναικών. Στη Θράκη με την εφαρμογή του Ιερού ισλαμικού νόμου καταστρατηγείται κάθε αρχή ισονομίας, παραβιάζονται θεμελιώδη δικαιώματα γυναικών αλλά και παιδιών, καταπατούνται διεθνείς συμβάσεις και συμφωνίες και η ευθύνη τόσο της ελληνικής πολιτείας αλλά και της ΕΕ είναι ανυπολόγιστη. Η Σαρία δεν εφαρμόζεται σε κανένα άλλο κράτος της Ευρώπης ούτε ακόμη και στις χώρες εκείνες που σχηματίστηκαν από τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και στις οποίες ζουν συμπαγείς μουσουλμανικοί πληθυσμοί, ούτε βέβαια στην Τουρκία όπου έχει καταργηθεί από το 1926. Καμιά άλλη ευρωπαϊκή χώρα δεν επιτρέπει την υποκατάσταση του αστικού της κώδικα, του κοσμικού της δικαίου από τον Ιερό νόμο οποιασδήποτε θρησκείας. Καμιά άλλη χώρα δεν επιτρέπει την άσκηση δικαστικής εξουσίας από ένα θρησκευτικό λειτουργό (χωρίς νομικές γνώσεις), τον Μουφτή.

Οικογενειακό Δίκαιο

Ζητούμε να αποσυρθεί η οπισθοδρομική τροπολογία του Αστικού Κώδικα για το Οικογενειακό Δίκαιο (ν.3719/2008 «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις»), με την οποία καταργήθηκε ουσιαστικά το αμετάβλητο των επωνύμων των συζύγων μετά το γάμο και ακυρώθηκαν πολύ σημαντικά βήματα που είχαν γίνει προς τη θεσμική ισότητα, αλλοιώνοντας μετά από 25 χρόνια τη φυσιογνωμία ενός από τα πιο πρωτοποριακά ευρωπαϊκά οικογενειακά δίκαια που είχε ψηφιστεί στη χώρα μας τη δεκαετία του 1980.

Γυναίκα και δημόσια σφαίρα

Τα οφέλη από την επιδιωκόμενη ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική είναι πολλαπλά. Ενισχύεται ουσιαστικά η δημοκρατία και εφαρμόζεται στην πράξη ο σεβασμός του θεμελιώδους ανθρωπίνου δικαιώματος της ισότιμης συμμετοχής ακυρώνοντας έτσι τον ιστορικό αποκλεισμό από τη δημόσια ζωή ενός πολύ μεγάλου τμήματος της κοινωνίας μας λόγω φύλου. Η διαφορετική κουλτούρα και το διαφορετικό σύστημα αξιών των γυναικών θα εμπλουτίσουν και θα ανανεώσουν την πολιτική, θα αναδιαμορφώσουν την πολιτική κουλτούρα προς μια κατεύθυνση περισσότερο συμβατή με τις ανάγκες, τα συμφέροντα και τα ενδιαφέροντα του συνόλου της κοινωνίας.

Η ένταξη της πολιτικής της ισότητας και της αποκατάστασης ανισοτήτων για τις γυναίκες σε όλες τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει πλέον νομοθετηθεί, αλλά η υλοποίησή της στους νόμους που ψηφίζονται και προπαντός στις μη θεσμικές δραστηριότητες βρίσκεται ακόμα πολύ μακριά. Στη χώρα μας, παρόλο που έχουν ενσωματωθεί οι ευρωπαϊκές οδηγίες στην εθνική νομοθεσία δε φαίνεται να υπάρχει η πολιτική βούληση για ουσιαστική εφαρμογή αυτών ώστε να έχουμε και ουσιαστική εξάλειψη των ανισοτήτων. Για την αποκατάσταση των αδικιών και την εξαφάνιση των ανισοτήτων υποστηρίζουμε πολιτική θετικών δράσεων (με ποσοτώσεις, αναλογικότητα κ.λπ.), η οποία είναι ευθύνη της πολιτείας μέσα στους νόμους, αλλά και ευθύνη της αυτοδιοίκησης, των κομμάτων, των συνδικάτων και των κινημάτων πολιτών, στο εσωτερικό τους. Είναι απαραίτητες οι πολιτικές ενθάρρυνσης και διευκόλυνσης της συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια σφαίρα και στην πολιτική. Στη χώρα μας τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική και στα κέντρα λήψης αποφάσεων είναι τραγικά χαμηλά και αυτή η υποεκπροσώπηση αποτελεί πλήγμα για την εικόνα μιας «σύγχρονης, δημοκρατικής» χώρας.

Πατριαρχική κουλτούρα και σεξιστικά στερεότυπα

Η επίδραση της εικόνας του φύλου, όπως αυτή διαμορφώνεται και διαχέεται από τα ΜΜΕ προς την κοινωνία, είναι καθοριστική για την αναπαραγωγή και εμπέδωση στερεοτύπων που σχετίζονται με αυτό. Τα έντυπα, τα life-style περιοδικά, το ραδιόφωνο, το διαδίκτυο και, κυρίως, η τηλεόραση προωθούν ένα κυρίαρχο μοντέλο που απευθύνεται στο θυμικό του αποδέκτη των μηνυμάτων τους, και όχι στην πραγματική ζωή της καθημερινής γυναίκας ή τις πραγματικές ανάγκες και ικανότητές της. Με τον τρόπο αυτό αναπαράγονται και νομιμοποιούνται οι εξουσιαστικές σχέσεις μεταξύ των φύλων στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινωνία, στην εργασία, στην πολιτική.

Αλλά και οι υπόλοιποι θεσμοί (εκπαίδευση, εκκλησία), οι οποίοι λειτουργώντας ως ιδεολογικοί μηχανισμοί διαθέτουν πολύ μεγάλη δύναμη διαμόρφωσης συνειδήσεων, εκπαίδευσης των πολιτών σε στάσεις και αξίες αλλά και χειραγώγησης τους, να σταματήσουν να λειτουργούν ως όχημα σεξιστικών

μηνυμάτων και μέσο αναπαραγωγής και επικύρωσης στερεοτύπων για τις έμφυλες σχέσης εξουσίας.

Επειδή θεωρούμε ότι ο δρόμος προς την κατάκτηση της ουσιαστικής ισότητας περνάει αναπόφευκτα μέσα από την παιδεία, ζητούμε να λειτουργήσει το σχολείο ως βασικός φορέας εξάλειψης των έμφυλων στερεοτύπων και μετασχηματισμού της κυρίαρχης πατριαρχικής κουλτούρας. Να εισαχθούν προγράμματα ισότητας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με στόχο την αλλαγή εκείνων των κοινωνικών αναπαραστάσεων που σχετίζονται με τους στερεότυπους έμφυλους κοινωνικούς ρόλους.

Η έμφυλη διάσταση της οικονομική κρίσης στην Ελλάδα

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης δεν βιώνονται με τον ίδιο τρόπο από τους άνδρες και τις γυναίκες καθώς η κρίση βρήκε τα δύο φύλα να ξεκινούν από διαφορετικές αφετηρίες τόσο κοινωνικά όσο και οικονομικά.

- Η ανεργία που έτσι και αλλιώς ήταν γένους θηλυκού, τα τελευταία δύο χρόνια διπλασιάστηκε για τις γυναίκες, οι οποίες ήταν σε καθεστώς εργασιακής απορρύθμισης πολύ πριν αυτή θεσπιστεί επισήμως (ανασφάλιστη εργασία, μερική απασχόληση, ευέλικτες μορφές εργασίας).
- Τα ποσοστά μερικής απασχόλησης μέσα στην κρίση αυξήθηκαν κατά 25% για τους άνδρες και σχεδόν 20% για τις γυναίκες και παρόλα αυτά τα ¾ των εργαζομένων σε καθεστώς μερικής απασχόλησης εξακολουθούν να είναι γυναίκες.
- Υπολογίζεται ότι μισθολογική διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα φτάνει έως και 20% με μεγαλύτερες διαφορές στον ιδιωτικό τομέα. Συνεπώς οι περικοπές μισθών έπληξαν κυρίως τις γυναίκες που έτσι κι αλλιώς αμείβονταν χαμηλότερα.
- Οι τομείς του δημοσίου στους οποίους περιορίστηκαν ή και πάγωσαν τελείως οι προσλήψεις, αυτός της υγείας και της παιδείας, είναι τομείς στους οποίους κυριαρχούν αριθμητικά οι γυναίκες εργαζόμενες. Συνέπεια αυτού του μέτρου είναι ακόμη περισσότερες γυναίκες στην ανεργία, ανασφάλιστες και χωρίς κοινωνικές παροχές.
- Στοιχεία από οικονομικές κρίσεις σε άλλες χώρες καταδεικνύουν ότι τα ποσοστά επαγγελματικής επανόδου μετά από μία κρίση είναι πολύ υψηλότερα για τους άνδρες από ό,τι για τις γυναίκες.
- Η αποσάθρωση του κοινωνικού κράτους, με πρώτα θύματα υπηρεσίες και δομές κοινωνικής πρόνοιας και στήριξης της οικογένειας που συνέδραμαν τη γυναίκα στους πολλαπλούς της ρόλους (βρεφονηπιακοί σταθμοί, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, χώροι και υπηρεσίες φροντίδας ηλικιωμένων) αφενός δυσχεραίνει την έτσι κι αλλιώς δύσκολη επαγγελματική της πορεία αφετέρου της αφαιρεί τη δυνατότητα για συμμετοχή στη δημόσια σφαίρα, στην κοινωνική δράση, στην πολιτική.
- Η δαμόκλειος σπάθη της ανεργίας οδήγησε επίσης στη μείωση των καταγγελιών για σεξουαλική παρενόχληση στον εργασιακό χώρο από τις γυναίκες.
- Τα κρούσματα ενδοοικογενειακής βίας αυξάνονται, καθώς η οικονομική κρίση συνιστά έναν επιβαρυντικό παράγοντα στις ήδη βεβαρημένες έμφυλες σχέσεις. Η απώλεια της εργασίας για τους άνδρες επιφέρει βαρύ πλήγμα στο

πατριαρχικό, στερεοτυπικό πρότυπο και στον «ανδρισμό» τους, με αποτέλεσμα πολλές φορές την όξυνση της βίας.

- Σε γενικές γραμμές η κρίση συνέβαλε σημαντικά σε μια κοινωνική, «αξιακή παλινδρόμηση» με μια σαφή τάση προς τις παραδοσιακές αξίες οι οποίες υπαγορεύουν σαφείς παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους. Η απογοήτευση και η έλλειψη επαγγελματικής προοπτικής μπορεί να οδηγήσει πολύ εύκολα νέες γυναίκες να επιλέξουν το ρόλο της συζύγου-μητέρας, χωρίς να είναι αυτό που επιθυμεί.

ΙΓ.2 Δικαιώματα του Παιδιού

Στη χώρα μας, παρότι η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού έχει κυρωθεί από το Δεκέμβρη του 1992 με το νόμο 2101/92, καταγράφονται συστηματικές παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους και η UNICEF συγκαταλέγει την Ελλάδα στις χώρες που εφαρμόζουν ελλιπή και ανεπαρκή μέτρα για την προστασία των παιδιών. Μία από τις βασικές παραβιάσεις συνιστά η παιδική εργασία.

Παιδική Εργασία

Στοιχεία ερευνών σχετικά με την παιδική εργασία στη χώρα μας συνθέτουν μια ζοφερή εικόνα καθώς μιλούν για 150.000 παιδιά κάτω των 18 ετών που εργάζονται (άλλες έρευνες δείχνουν ότι η εργασία ανηλίκων αντιστοιχεί στο 30% του εργατικού δυναμικού), η πλειοψηφία των οποίων κάτω από άθλιες συνθήκες: στο δρόμο (επαιτεία), πορνεία ή εξαναγκαστική εργασία. Η παιδική εργασία δυστυχώς συνιστά ένα υποβαθμισμένο θέμα στην πολιτική ατζέντα και αυτό γιατί η πολιτική και κοινωνική του σημασία συσκοτίζεται λόγω του ακανθώδους και επώδυνου κοινωνικά προβλήματος της ανεργίας. Μιλώντας όμως για την παιδική εργασία, μιλάμε ουσιαστικά για ανθρώπινα δικαιώματα, για τα δικαιώματα του παιδιού, τα οποία παραβιάζονται κατάφωρα. Άθλιες εργασιακές συνθήκες, εξοντωτικά ωράρια και κανένα ασφαλιστικό δικαίωμα συνθέτουν την εικόνα της εργασιακής καθημερινότητας της συντριπτικής πλειοψηφίας των παιδιών που εργάζονται στη χώρα μας, η οποία εγκალείται από διεθνείς οργανισμούς για το τεράστιο νομικό και θεσμικό της έλλειμμα σε σχέση με την προστασία των παιδιών.

Εκπαιδευτική διαρροή

Η ανέχεια, ο ρατσισμός και η προκατάληψη απέναντι σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες (μετανάστες, πρόσφυγες, τσιγγάνοι) και οι εκπαιδευτικές ανισότητες συνιστούν πρωταρχικούς παράγοντες στη γέννηση του φαινομένου της παιδικής εργασίας και εκμετάλλευσης. Η παιδική εργασία συνεπάγεται παραβίαση του δικαιώματος του παιδιού στην εκπαίδευση και στο παιχνίδι, μιλάμε ουσιαστικά για παραβίαση της παιδικότητας. Η παιδική εργασία στις έρευνες συσχετίζεται άμεσα με τη μαθητική διαρροή, η οποία εξακολουθεί σε πολλούς ορεινούς νομούς να κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα καθώς πολλά παιδιά στην υποχρεωτική ακόμη εκπαίδευση αναγκάζονται ή εξαναγκάζονται να εγκαταλείψουν το σχολείο για να συνεισφέρουν στο οικογενειακό εισόδημα. Η πολιτεία οφείλει να ρυθμίσει το ζήτημα της παιδικής εργασίας σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις ορίζοντας και τηρώντας αυστηρά τα κατώτατα όρια ηλικίας και τα ωράρια, διασφαλίζοντας τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των ανήλικων εργαζομένων και επιβάλλοντας αυστηρές ποινές σε όσους τα παραβιάζουν.

Βία – κακοποίηση

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να ζουν σε ασφάλεια και να προστατεύονται από κάθε μορφή βίας, κακοποίηση σωματική, ψυχική ή σεξουαλική, κακομεταχείριση ή εκμετάλλευση, εγκατάλειψη ή παραμέληση. Δυστυχώς τα στοιχεία για τη χώρα μας είναι απογοητευτικά, καθώς δείχνουν ότι 30.000 παιδιά κακοποιούνται κάθε χρόνο στην Ελλάδα. Επιπλέον, σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες στη χώρα μας με την παράδοση του γάμου σε πολύ μικρή ηλικία παραβιάζονται τα δικαιώματα κυρίως των κοριτσιών (αλλά και των αγοριών) τα οποία υποχρεώνονται να παντρευτούν σε κάποιες περιπτώσεις από τα 10-11 χρόνια τους (Ρομά, μειονότητα). Με την ανοχή της πολιτείας και το πρόσχημα του σεβασμού της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας θυσιάζονται οι ζωές των παιδιών και παραβιάζεται το δικαίωμα στην ελεύθερη βούληση, στην αυτοδιάθεση, στην εκπαίδευση, στο παιχνίδι, στην παιδική ηλικία. Πολύ συχνά δε οι γάμοι αυτοί, οι οποίοι μπορεί να έχουν συμφωνηθεί από την πρώτη παιδική ηλικία των παιδιών, συνοδεύονται από κακοποίηση και σεξουαλική βία.

Όλα τα παιδιά έχουν ίσα δικαιώματα και τους οφείλεται ο ίδιος σεβασμός ανεξάρτητα από τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνικότητα, το φύλο, την σωματική κατάσταση. Τα παιδιά των προσφύγων ή τα ανήλικα ασυνόδευτα παιδιά των μεταναστών καθώς και τα παιδιά με αναπηρίες πρέπει να απολαμβάνουν καθεστώς ειδικής προστασίας και να διασφαλίζεται η ασφαλής και αξιοπρεπής διαβίωσή τους. Πρέπει να υπάρχει μέριμνα για ισότιμη πρόσβαση στην κοινωνική ζωή και στην εκπαίδευση. Η πολιτεία οφείλει να λάβει όλα τα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα τα οποία είναι απαραίτητα προκειμένου να προστατευτούν τα δικαιώματα όλων των παιδιών που ζουν στη χώρα μας.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι επισημαίνουμε ότι στη χώρα μας τα παιδιά είναι τα πρώτα θύματα της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης. **Αγωνιζόμαστε** για την προστασία των δικαιωμάτων τους και την εξάλειψη κάθε μορφής βίας, εκμετάλλευσης και ρατσιστικής ή διακριτικής συμπεριφοράς σε βάρος τους και πιο συγκεκριμένα:

- Για τον τερματισμό της κράτησης όλων των παιδιών μεταναστών χωρίς χαρτιά ή αιτούντων άσυλο, η οποία σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) παραβιάζει τα άρθρα 3 και 5 της Ε.Σ.Δ.Α.
- Την ποινική δίωξη κάθε ρατσιστικής ή διακριτικής συμπεριφοράς σε βάρος παιδιών ρομά, μεταναστών, αιτούντων άσυλο, παιδιών με αναπηρία ή άλλων ευάλωτων ομάδων.
- Την εξάλειψη κάθε μορφής ενδοοικογενειακής βίας σε βάρος παιδιών καθώς και την εξάλειψη κάθε μορφής σωματικής τιμωρίας των παιδιών.
- Την πρόσβαση όλων των παιδιών στην εκπαίδευση και την άρση του εκπαιδευτικού αποκλεισμού των παιδιών Ρομά με άμεσα μέτρα για τη διευκόλυνση της ένταξής τους στο εκπαιδευτικό σύστημα και την κατάργηση των ρατσιστικών σχολείων γκέτο εκπαιδευτικού διαχωρισμού που εξακολουθούν να υφίστανται.
- Την πρόσβαση όλων των παιδιών σε εμβόλια και υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης.
- Την εξάλειψη του trafficking, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κάθε μορφής εργασιακής εκμετάλλευσης σε βάρος παιδιών.
- Την απόλυτη νομική προστασία των ανήλικων εργαζομένων και τη διασφάλιση των εργασιακών και ασφαλιστικών τους δικαιωμάτων

- Τον πλήρη σεβασμό της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας, της θρησκευτικής ελευθερίας, του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ελευθερίας της έκφρασης κάθε παιδιού.
- Τη δημιουργία δομών για την προστασία των παιδιών από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης (έλλειψη στέγης ή επαρκούς τροφής, ψυχοκοινωνική μέριμνα κ.α.).

ΙΓ.3 Μειονότητες: ο πλούτος της κοινωνίας

Πιστεύουμε σε μια ανοικτή και πολυπολιτισμική κοινωνία και στο δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού. Δεν έχει σημασία ποιες μειονότητες θέλουμε εμείς να αναγνωρίζουμε, αλλά ποιες και ποιοι συμπολίτες μας επιθυμούν να καταγράφονται ως ιδιαίτερες εθνικές ή γλωσσικές ομάδες στα πλαίσια της ελληνικής κοινωνίας. Τα μειονοτικά ζητήματα δεν είναι ζητήματα διακρατικών σχέσεων αλλά ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Θεωρώντας τις ιδιαιτερότητες αυτές πολιτισμικό πλούτο και όχι δυνητική απειλή, αρνούμαστε κάθε διάκριση μεταξύ πολιτών με κριτήρια εθνικής καταγωγής ή ταυτότητας.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι **διεκδικούμε:**

- Υπογραφή και εφαρμογή από την Πολιτεία των Ευρωπαϊκών συνθηκών για τις μειονότητες και τις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες.
- Επικύρωση από το ελληνικό κοινοβούλιο, της Σύμβασης-Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων, την οποία η χώρα μας έχει υπογράψει από το 1997.
- Μελέτη και διάσωση των παραδοσιακών πολιτισμικών στοιχείων, αποφυγή της δημιουργίας γκέτο, αλλά και θετικές διακρίσεις σε τομείς όπου η ισότητα ευκαιριών δεν είναι δεδομένη.

ΙΔ.4 Μετανάστες/ριες -πρόσφυγες: γέφυρες πολιτισμών

Για μας **οι μετανάστες/τριες και οι πρόσφυγες αποτελούν πλούτο και όχι απειλή.** Προϋπόθεση όμως για να έρθει ο πλούτος αυτός στην επιφάνεια, είναι η αποδοχή της παρουσίας τους και η ισότιμη ένταξή τους στην κοινωνία μας αναγνωρίζοντας τη συνεισφορά τους στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, στην αναζωογόνηση επαγγελματών, (αγροτικών και άλλων) περιοχών και σχολικών μονάδων, τη στήριξη που έχουν προσφέρει σε ηλικιωμένους και άτομα που έχουν ανάγκη.

Η μετανάστευση σήμερα αποτελεί εξαναγκασμό και όχι επιλογή, λόγω των συνθηκών που επικρατούν στις χώρες προέλευσης. Οι πολεμικές συγκρούσεις, η περιφρόνηση και βίαιη καταπάτηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η φτώχεια αλλά και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι οι κυριότερες αιτίες που ωθούν πολλούς ανθρώπους να εγκαταλείπουν τις κοινωνίες τους και να αναζητούν μια καλύτερη τύχη στις περισσότερο αναπτυγμένες χώρες.

Η αντιμετώπιση των αιτιών που προκαλούν την εξαναγκαστική μετανάστευση συμπληρώνει μια αποτελεσματική μεταναστευτική πολιτική. Η Ελλάδα και ως μέλος της ΕΕ οφείλει να προωθεί μια ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική, που προλαμβάνει τις συγκρούσεις και προωθεί την ειρήνη σε όλον τον κόσμο, να

εξασφαλίζει τα απαραίτητα κονδύλια για τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης καθώς και βιώσιμων αναπτυξιακών προγραμμάτων στις αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, επείγει η άμεση προώθηση μέτρων και δράσεων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής που μπορεί επίσης να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι είμαστε αντίθετοι την Ευρώπη-φρούριο. Πιστεύουμε ότι η παράτυπη είσοδος των μεταναστών συμβαίνει ακριβώς επειδή δεν υπάρχουν νόμιμοι τρόποι εισόδου στην Ελλάδα και κατ' επέκταση στην Ευρώπη. Τα τεχνητά εμπόδια εισόδου (φράχτες, τείχη κ.λ.π.) έχουν ως μόνο αποτέλεσμα την ενίσχυση των κυκλωμάτων διακίνησης ανθρώπων και την αύξηση της επικινδυνότητας των τρόπων εισόδου. Γι' αυτό λέμε όχι στην κατασκευή του φράχτη σε τμήμα των συνόρων στον Έβρο. Η FRONTEX καθώς και οι ελληνικές δυνάμεις που επιτηρούν τα σύνορα, δεν πρέπει ποτέ να αποτρέπουν τους ανθρώπους από το να ζητήσουν άσυλο και να αναγνωριστούν ως πρόσφυγες, αντίθετα θα πρέπει να σώζουν τις ζωές που κινδυνεύουν στον Έβρο ή στο Αιγαίο. Επιπλέον, όλα τα άτομα που απασχολούνται στις υπηρεσίες αυτές, επιβάλλεται να είναι εκπαιδευμένα στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Ελλάδα αποτελεί μια από τις κύριες εισόδους των μεταναστευτικών ροών στην Ευρώπη και οι προβλέψεις της συνθήκης Δουβλίνο II που επιβαρύνουν δυσανάλογα τα κράτη πρώτης εισόδου, συνοδευόμενες από τις πολιτικές ελάχιστης ή/και καθόλου παροχής ασύλου των κυβερνήσεων των τελευταίων χρόνων έχουν δημιουργήσει και διογκώσει το απαράδεκτο φαινόμενο των χιλιάδων εκκρεμών αιτήσεων. Η διαδικασία εξέτασης των εκκρεμών αιτημάτων ασύλου πρέπει να επισπευσθεί άμεσα.

Η ίδρυση των Υπηρεσιών Ασύλου και Πρώτης Υποδοχής καθώς και της Αρχής προσφύγων που προβλέπονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών και την Αναμόρφωση του Συστήματος Ασύλου, αποτελεί θετικό βήμα παρ' όλη τη μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας (νόμος 3907/2011). Η δημιουργία των Κέντρων Πρώτης Υποδοχής και των Κέντρων Φιλοξενίας είναι επείγουσα και η κυβέρνηση οφείλει να προχωρήσει στην άμεση ίδρυσή τους.

Για τη στήριξη των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες (θύματα βασανιστηρίων, ασυνόδευτα ανήλικα, πάσχοντες σωματικά και ψυχολογικά, υπερήλικες, θύματα trafficking κ.α) πρέπει να υπάρχει ιδιαίτερη μέριμνα και οι κατάλληλες δομές. Σημαντική, ακόμη, είναι η παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας και διερμηνείας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας πρώτης υποδοχής αλλά και κατά το διάστημα ενδεχόμενης περαιτέρω κράτησης των μεταναστών/προσφύγων σε συνεργασία με τις υπηρεσίες των Περιφερειών και των Δήμων.

Οι Οικολόγοι Πράσινοι διεκδικούμε και υποστηρίζουμε τα μέτρα που διευκολύνουν την οικογενειακή επανένωση μεταναστών/μεταναστριών και προσφύγων αλλά και τον διαχωρισμό των αδειών παραμονής και εργασίας των μεταναστριών από εκείνες των συζύγων, ώστε να μην είναι εξαρτημένες από αυτούς.

Δεν αποδεχόμαστε καμία οπισθοδρόμηση από τις διατάξεις για την ελληνική ιθαγένεια και την πολιτική συμμετοχή των μεταναστών/μεταναστριών του νόμου 3838/2010, ο οποίος παρ' όλες τις ελλείψεις και τις διστακτικές προβλέψεις του, ρυθμίζει θέματα που ήταν πάγια αιτήματα των Οικολόγων Πράσινων.

Τα σύγχρονα σχολεία είναι πολυπολιτισμικά και απαιτείται η προσαρμογή της εκπαίδευσης στις νέες ανάγκες αλλά και στις ευκαιρίες που δίνει η συνύπαρξη για τη γνώριμία και την αλληλεπίδραση των διαφορετικών πολιτισμών.

Η τροποποίηση των προϋποθέσεων για τη χορήγηση της άδειας διαμονής για τους μετανάστες, με αποσύνδεση της χορήγησης της άδειας από τον αριθμό των ενσήμων, οδηγεί πρακτικά στην ανανέωση των αδειών παραμονής όσων είχαν

μέχρι τώρα νόμιμη άδεια. Με τον τρόπο αυτό δεν θα απομακρύνονται όσοι εργαζόμενοι έχουν μεταφέρει εδώ και χρόνια το κέντρο των βιοτικών τους σχέσεων στη χώρα μας, και θα συνεχίσουν να φορολογούνται νόμιμα οι ίδιοι και οι εργοδότες τους. Επιπλέον, οι Οικολόγοι Πράσινοι προτείνουμε την πρόβλεψη δυνατότητας περιοδικής νομιμοποίησης για όσους μετανάστες συμπληρώνουν ορισμένο διάστημα παραμονής χωρίς να έχουν υποπέσει σε αδικήματα.

Καταγραφή εκείνων που στερούνται τα νόμιμα έγγραφα και εγγραφή τους σε ειδικούς καταλόγους στους δήμους όπου διαμένουν, με εξασφάλιση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και παιδείας (για τα παιδιά), όπως γίνεται στην Ισπανία από το 2009.

Η καταπολέμηση της ανασφάλιστης “μαύρης” εργασίας μέσω εντατικών και αποτελεσματικών ελέγχων μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων αλλά και την εξάλειψη απαράδεκτων φαινομένων εκμετάλλευσης μεταναστών/μεταναστριών και προσφύγων που εργάζονται σε άθλιες συνθήκες.

Διευκόλυνση των προσπαθειών τους να αποκτήσουν δικούς τους χώρους λατρείας και πολιτιστικά κέντρα. Ειδικά για τους/τις Μουσουλμάνους/ες, υποστηρίζουμε την οικοδόμηση του κεντρικού τζαμιού και τη χωροθέτηση του μουσουλμανικού νεκροταφείου στην Αθήνα, που έχουν καθυστερήσει υπερβολικά και αποκεντρωμένα τζαμιά στις περιοχές όπου κυρίως μένουν, πράγμα που μπορεί να γίνει εύκολα με την αδειοδότηση (εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις) των άτυπων διάσπαρτων τζαμιών που ήδη λειτουργούν χωρίς να υπόκεινται σε κανέναν έλεγχο.

Η αδιαφορία, η προσπάθεια να “κρύψουμε τα προβλήματα κάτω από το χαλί”, τα αποσπασματικά και αναποτελεσματικά μέτρα καθώς και η χορήγηση ασύλου σε ελάχιστες περιπτώσεις αιτούντων/αιτουσών που χαρακτήριζαν την πολιτική των κυβερνήσεων των τελευταίων χρόνων έχουν οδηγήσει σε εκρηκτικές καταστάσεις σε διάφορες γειτονιές της Αθήνας κυρίως αλλά και αλλού. Ο δημαγωγικός – λαϊκιστικός λόγος που “χαϊδεύει” προκαταλήψεις και στερεότυπα και εκμεταλλεύεται φόβους και αγωνίες δημιουργεί λάθος εντυπώσεις, κατασκευάζει “αποδιοπομπαίους τράγους”, ενθαρρύνει και υποθάλλει τη ρατσιστική και ξενοφοβική βία.

Λέμε όχι στο στιγματισμό, ολόκληρων κοινωνικών ομάδων. Η παραβατικότητα και η εγκληματικότητα δεν είναι εγγενές χαρακτηριστικό καμιάς συγκεκριμένης εθνικής ομάδας και πολλές φορές τα θύματά τους ανήκουν στην ίδια ομάδα με τους δράστες. Τα μέλη των ρατσιστικών συμμοριών που έχουν προβεί σε βιαιοπραγίες πρέπει να οδηγηθούν στη Δικαιοσύνη και να δικάσουν ώστε να σταματήσει το καθεστώς της ασυλίας και ατιμωρησίας που απολαμβάνουν τα τελευταία χρόνια με ευθύνη κυρίως των διωκτικών αρχών.

Η αντιμετώπιση της παραβατικότητας και της εγκληματικότητας είναι αρμοδιότητα της αστυνομίας που οφείλει να λειτουργεί μέσα στο πλαίσιο των κανόνων και ρυθμίσεων που προβλέπει η νομοθεσία, Οι ένστολοι/ένστολες πρέπει να είναι καλά εκπαιδευμένοι/ες και να σέβονται τα δικαιώματα των πολιτών. Η αποτελεσματικότητα της αστυνομίας μπορεί να εγγυηθεί την ασφάλεια των πολιτών και να αποτρέψει φαινόμενα δημιουργίας ομάδων τύπου “πολιτοφυλακής” που συνιστούν εκτροπή από τη δημοκρατία.

Για μας ασφαλείς γειτονιές είναι οι ζωντανές πολύχρωμες, πολυπολιτισμικές γειτονιές της αλληλεγγύης και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Για να το πετύχουμε αυτό χρειάζονται μέτρα και δράσεις από την Πολιτεία σε συνεργασία με την Αυτοδιοίκηση, τις ΜΚΟ, τις οργανώσεις των μεταναστών/μεταναστριών και προσφύγων και τη δραστηριοποίηση των πολιτών για την αντιμετώπιση της

υποβάθμισης, της αστικής ερημοποίησης, της υπεράσπισης των ελεύθερων χώρων και των συλλογικών αγαθών, την αλληλογνωριμία και επικοινωνία μεταξύ των πολιτισμών.

Συμπερασματικά: Τα θέματα των μεταναστών/μεταναστριών και προσφύγων αφορούν πολύ περισσότερο την Ευρώπη και επομένως χρειάζεται να καταβληθούν όλες οι προσπάθειες στην ΕΕ ώστε να υπάρξει **συγκροτημένη και ολοκληρωμένη μεταναστευτική και πολιτική χορήγησης ασύλου κοινή για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες**. Οι Οικολόγοι Πράσινοι με την επεξεργασία και υιοθέτηση κοινών θέσεων στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Πράσινου Κόμματος συμβάλλουν στην κατεύθυνση αυτή.

ΙΓ.5 Κατάργηση των διακρίσεων, στήριξη για τους Ρομά

Θεωρούμε ότι η ύπαρξη των **Ρομά** (τσιγγάνων) είναι πλούτος για την κοινωνία. Οι Οικολόγοι Πράσινοι υποστηρίζουμε την προσαρμογή των πολιτικών και πρακτικών σε όλα τα επίπεδα, ώστε να εξαλειφθούν οι διακρίσεις απέναντί τους και να καταργηθούν τα στερεότυπα που έχουν αναπτυχθεί.

Πιο συγκεκριμένα, **επιδιώκουμε**:

- Την εξασφάλιση πρόσβασης για όλα τα μέλη της κοινότητας των Ρομά (τσιγγάνων) σε υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και προληπτικής ιατρικής.
- Την εξάλειψη του αποκλεισμού των Ρομά από την εκπαίδευση και την κατάργηση των σχολείων-γκέτο εκπαιδευτικού διαχωρισμού.
- Τη διασφάλιση της ολοκλήρωσης τουλάχιστον της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για όλα τα παιδιά ρομά στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- Την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, με την αξιοποίηση κάθε δυνατότητας χρηματοδότησης (ευρωπαϊκής, εθνικής, περιφερειακής κ.α.) για τη στεγαστική αποκατάσταση των πληθυσμών ρομά, μέσα από ένα αξιόπιστο σύστημα ελέγχου και παρακολούθησης της εφαρμογής των προγραμμάτων στέγασης, που θα μπορέσει να εγγυηθεί ένα ουσιαστικό αποτέλεσμα και θα εξαλείψει φαινόμενα πελατειακής λογικής ή σπατάλης.
- Την άμεση πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινής ωφέλειας για την εξασφάλιση συνθηκών υγιεινής και καθαριότητας στους υφιστάμενους καταυλισμούς (ηλεκτροδότηση, πόσιμο-ασφαλές νερό, αποχέτευση κ.α.) μέσα από οργανωμένα προγράμματα με την αναγκαία κοινωνική και περιβαλλοντική ευαισθησία.
- Τη γεφύρωση του χάσματος στον τομέα της απασχόλησης με την εφαρμογή προγραμμάτων για τη σταδιακή ένταξη των ρομά στην αγορά εργασίας. Όσοι/ες από τους/τις Ρομά και άλλες ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες ασχολούνται με την ανακύκλωση μπορούν να συμβάλλουν με την κατάλληλη ενημέρωση και στήριξη στην αποτελεσματική οργάνωση των προγραμμάτων ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών αποβλήτων και άλλων ανακυκλώσιμων υλικών, με τήρηση των περιβαλλοντικών προδιαγραφών.

- Την αντιμετώπιση της ανεπάρκειας του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των Ρομά και την προστασία των δικαιωμάτων τους.
- Την παύση κάθε βίαιης έξωσης των Ρομά αλλά και κάθε είδους εκτόπισής τους χωρίς να έχει προβλεφθεί κατάλληλος χώρος μετεγκατάστασης υπό συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης και χωρίς να έχει προηγηθεί έγκαιρη ενημέρωσή τους.

ΙΓ.6 Άτομα με Αναπηρία

Τα άτομα με αναπηρία αποτελούν το 10% του πληθυσμού της Ευρώπης, ποσοστό που δεν μας επιτρέπει να μιλάμε για κοινωνική μειονότητα και επιπλέον η αναπηρία είναι μία κατάσταση στην οποία εν δυνάμει μπορούμε να βρεθούμε όλοι και όλες μας. Στη σημερινή οικονομική κρίση οι άνθρωποι με αναπηρία κινδυνεύουν περισσότερο από ποτέ από τη φτώχεια την ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Τα στοιχεία που δίνουν οι συλλογικότητες ΑμεΑ είναι αποκαρδιωτικά και αναδεικνύουν με ενάργεια την ποιότητα και το βάθος της συνθήκης του κοινωνικού αποκλεισμού στην οποία αυτοί οι άνθρωποι ζούνε. Πιο συγκεκριμένα, διαθέτουν δύο φορές λιγότερες πιθανότητες από ότι ο μέσος πολίτης να σπουδάσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και δεν έχουν πλήρη και απρόσκοπτη πρόσβαση στις χαμηλότερες βαθμίδες εκπαίδευσης. Τα εισοδήματά τους προέρχονται κυρίως από επιδόματα και όχι από έμμισθη εργασία, τα οποία και είναι πολύ χαμηλότερα από το μέσο όρο. Αλλά και όταν διαθέτουν κάποια εργασία υφίστανται διακρίσεις τόσο κατά τη διάρκεια αυτής όσο φυσικά και κατά τη διαδικασία εφαρμογής των κριτηρίων πρόσληψης. Ζούνε σε μη προσβάσιμο περιβάλλον, κάτι το οποίο καταδεικνύει το γεγονός ότι το 50% των ανθρώπων αυτών δε συμμετείχε ποτέ σε ψυχαγωγικές, πολιτιστικές ή αθλητικές δραστηριότητες αφενός λόγω της αδυναμίας πρόσβασης και αφετέρου λόγω των ψυχικών περιορισμών που θέτει ο κοινωνικός ρατσισμός.

Οι ελληνικές πόλεις και κυρίως τα μεγάλα αστικά κέντρα είναι απροσπέλαστα και μη προσβάσιμα για τους ανθρώπους με κινητικά προβλήματα, προβλήματα όρασης ή άλλη αναπηρία. Η άναρχη δόμηση, η κυριαρχία του ΙΧ και η πριμοδότησή του σε όλες τις πρακτικές που εφαρμόζονται, η ουσιαστική κατάργηση των πεζοδρομίων, η έλλειψη πεζοδρόμων και ελεύθερων χώρων, η ανύπαρκτη ειδική σήμανση, η αδυναμία πρόσβασης σε υπηρεσίες, σχολεία, χώρους άθλησης, ψυχαγωγίας και πολιτισμού καθιστούν τη ζωή στις μεγάλες πόλεις για αυτές τις κατηγορίες ανθρώπων ένα καθημερινό Γολγοθά, οδηγώντας τους σχεδόν νομοτελειακά στον κοινωνικό αποκλεισμό, με όλες τις παράπλευρες ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις.

Η επιβολή των σκληρών μέτρων λιτότητας σε συνδυασμό με την αποσάθρωση των κοινωνικών υπηρεσιών στήριξης και την πλήρη απουσία προστατευτικών πολιτικών έχουν οδηγήσει πολλά άτομα με αναπηρία στην εξαθλίωση. Οι άνθρωποι με αναπηρία όχι μόνο δεν προστατεύτηκαν από την ανάληψη πολιτική των περικοπών και τη λιτότητα αλλά υπέστησαν μείωση των εισοδημάτων τους, δραματική αύξηση της ανεργίας, επιβολή σκληρών εισπρακτικών μέτρων, υποβάθμιση των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων τους, των δημόσιων υπηρεσιών υγείας, απαξίωση Δομών και Προγραμμάτων Κοινωνικής Φροντίδας, όπως είναι τα ΚΗΦΗ, ΚΔΑΠμεΑ, «Βοήθεια στο Σπίτι», των Κέντρων Υποστήριξης για τα άτομα με νοητική αναπηρία, αυτισμό, σύνδρομο down, εγκεφαλική παράλυση, βαριές και πολλαπλές αναπηρίες. Επιπλέον, βιώνουν την απαξίωση της έτσι κι αλλιώς υποβαθμισμένης δημόσιας ειδικής εκπαίδευσης, τη διακοπή από το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Προγράμματος

Διερμηνείας στη Νοηματική Γλώσσα, την επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης των ατόμων με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες στα ιδρύματα κλειστής περίθαλψης.

Στηρίζουμε τον αγώνα των οργανώσεων ΑμεΑ και συντασσόμαστε με τα δίκαια **αιτήματά** τους για:

- Την εξαιρέση των ΑμεΑ από την εφαρμογή όλων των μέτρων που μειώνουν δραματικά τα εισοδήματά τους (μειώσεις μισθών και επικουρικών συντάξεων, επιβολή έκτακτων εισφορών κ.λπ.)
- Τη μη κατάργηση των ευνοϊκών φορολογικών ρυθμίσεων μέχρι να εφαρμοστεί ένα πραγματικά δίκαιο και προοδευτικό ενιαίο φορολογικό σύστημα.
- Τη διασφάλιση της χρηματοδότησης και της λειτουργίας όλων των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας και των Κέντρων Υποστήριξης για τα άτομα με νοητική αναπηρία, αυτισμό, σύνδρομο down, εγκεφαλική παράλυση, βαριές και πολλαπλές αναπηρίες, των Κέντρων Ψυχικής Υγείας, των Μονάδων Χρόνιων Παθήσεων.
- Την επαναχρηματοδότηση και επαναλειτουργία του Προγράμματος Διερμηνείας στη Νοηματική Γλώσσα για την κάλυψη των επικοινωνιακών αναγκών των κωφών και βαρήκων ατόμων.
- Την προστασία των εργαζομένων με αναπηρία από τις απολύσεις και την κατάργηση του εισοδηματικού ορίου των 12.000 ως κριτήριο για την εξαιρέσή τους από το καθεστώς της εργασιακής εφεδρείας.
- Τη διασφάλιση της δωρεάν χορήγησης όλων των φαρμακευτικών, θεραπευτικών μέσων, μεθόδων, προθέσεων και τεχνικών μέσων υγείας.
- Την απρόσκοπτη λειτουργία των οργανώσεων ΑμεΑ και την αυτονόητη ενεργό συμμετοχή τους στον σχεδιασμό πολιτικών και δράσεων που τις αφορά.
- Την υλοποίηση των απαραίτητων μετατροπών και προσθηκών ώστε όλοι οι δημόσιοι χώροι και τα κτίρια (υπηρεσίες, σχολεία, χώροι ψυχαγωγίας, πολιτισμού και άθλησης, μέσα μαζικής μεταφοράς) να είναι προσβάσιμα για όλους τους ανθρώπους με αναπηρία.
- Τη διευκόλυνση, με τις απαραίτητες παρεμβάσεις και διοικητικές ρυθμίσεις, της μετακίνησης των ανθρώπων με αναπηρία μέσα στην πόλη και την προσαρμογή όλων των δημόσιων ανοιχτών χώρων στις ανάγκες τους.
- Τη θεσμική κατοχύρωση των ίσων ευκαιριών για πρόσβαση στην εκπαίδευση, την περίθαλψη, την επικοινωνία και την πληροφόρηση, στην απασχόληση και την κοινωνική ασφάλιση, στα δημόσια αγαθά και τις υπηρεσίες, ώστε να πάψουν να ζουν σ' αυτές τις συνθήκες απομόνωσης και αποκλεισμού.
- Την άρση όλων των διοικητικών διατάξεων που αναπαράγουν ρατσιστικά στερεότυπα.
- Τη δημιουργία Ενιαίου Κέντρου Πιστοποίησης της Αναπηρίας σε κάθε Καλλικρατικό Δήμο για την κάλυψη των αναγκών όλης της επικράτειας.

ΙΓ.7 Όχι διακρίσεις με βάση το σεξουαλικό προσανατολισμό ή/και την ταυτότητα κοινωνικού φύλου

Ο στόχος για καταπολέμηση των διακρίσεων σε όλους τους τομείς, αφορά ιδιαίτερα το **σεβασμό της προσωπικής ζωής και της σεξουαλικής ταυτότητας** όλων.

ΟΙ ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ Ζητάμε:

- Νομοθετική κατοχύρωση για την εφαρμογή του πολιτικού γάμου καθώς και την επέκταση του συμφώνου συμβίωσης στα ζευγάρια του ίδιου φύλου, με ίσα δικαιώματα με τα ετερόφυλα ζευγάρια, όπως συμβαίνει ήδη σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες.
- Εξάλειψη νομοθετικών ρυθμίσεων, συμπεριφορών και κοινωνικών προτύπων που οδηγούν σε διακρίσεις με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή/και την ταυτότητα κοινωνικού φύλου των ατόμων: ίδια ηλικία σεξουαλικής συναίνεσης για όλους τους πολίτες, μέτρα κατά της βίας στις συμβιώσεις, απαγόρευση της θεώρησης της ομοφυλοφιλίας και αμφιφυλοφιλίας ως μη συμβατής συμπεριφοράς στο στρατό και τα σχολεία.
- Χρηματοδότηση έρευνας στα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα και ενθάρρυνση του επιστημονικού –ακαδημαϊκού και εκλαϊκευμένου διαλόγου καθώς και ενισχυτικά μέτρα για την εμπέδωση μιας συμπεριφοράς χωρίς διακρίσεις μέσα στην κοινωνία, με επιστημονικά έγκυρη ενημέρωση στα σχολεία, το στρατό και τα ΜΜΕ.

ΙΓ.8 Εξαρτήσεις: μείωση της βλάβης

Η εμμονή στις πολιτικές καταστολής έχει αποτύχει και τα αποτελέσματα είναι τραγικά: οι έμποροι θησαυρίζουν, οι τοξικές ουσίες θερίζουν, ενώ χρήστες κάνναβης διώκονται ως εγκληματίες. Υποστηρίζουμε μια πολιτική ναρκωτικών που αντιμετωπίζει τον εθισμό ως συνολικότερο πρόβλημα υγείας, με σαφή διάκριση μεταξύ ψυχικής και σωματικής εξάρτησης.

ΟΙ ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ προτείνουμε:

- Αλλαγή νομοθεσίας και πολιτικής με κριτήριο την ελαχιστοποίηση της βλάβης και όχι την καταστολή. Διεκδικούμε πολιτικές ανάλογες με τις επιπτώσεις κάθε ουσίας, αποποινικοποίηση της χρήσης, ανοχή στην αυτοκαλλιέργεια για προσωπική χρήση, κρατικά ελεγχόμενη χορήγηση των ουσιών στους τοξικοεξαρτημένους, πλουραλισμό στις θεραπευτικές μεθόδους απεξάρτησης με αξιοποίηση της διεθνούς εμπειρίας.
- Νομιμοποίηση της καλλιέργειας και της εμπορίας της κλωστικής κάνναβης (sativa).
- Κέντρα άμεσης βοήθειας για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών σε 24ωρη βάση, στελεχωμένα με γιατρούς, νοσηλευτές και πρώην χρήστες.
- Εκπαίδευση του μέγιστου δυνατού αριθμού πρώην χρηστών για συμμετοχή τους σε όλα τα σχετικά προγράμματα και στήριξη των θεραπευτικών κοινοτήτων.

ΙΓ.9 Εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού

Οι κοινωνικές ομάδες που πλήττονται από όψεις κοινωνικού αποκλεισμού, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα που δεν έχει πάντα κοινά στοιχεία: Διακρίσεις υφίστανται και οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, αλλά και άποροι, αναλφάβητοι, αποφυλακισμένοι, εκδιδόμενα άτομα.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ **προτείνουμε:**

- Παροχή υπηρεσιών και οικονομική υποστήριξη, σε τοπικό και κρατικό επίπεδο, σε τομείς όπως προστασία, δημιουργική απασχόληση, φροντίδα, υγεία, παιδεία, ψυχαγωγία, δυνατότητες μετακινήσεων.
- Προσπελάσιμους δημόσιους χώρους, υπηρεσίες και συγκοινωνίες. Πεζοδρόμια με επαρκές πλάτος παντού.
- Προγράμματα υποστήριξης στο σπίτι, χωρίς απαγορευτικές λίστες αναμονής. Υποστήριξη με επαγγελματίες βοηθούς για τις πιο σοβαρές αναπηρίες.
- Δημιουργία αποθέματος κοινωνικής κατοικίας, με αξιοποίηση εγκαταλειμμένων κτιρίων, για διάθεσή τους στο 1/3 του ενοικίου σε άστεγους ή άτομα με επισφαλή στέγη. Θέσπιση κοινωνικού συντελεστή για όλα τα νέα κτίρια
- Κέντρα επείγουσας φιλοξενίας για όλες τις κατηγορίες αστέγων, συνδυασμένα με ιατρική, ψυχιατρική και ψυχολογική βοήθεια. Μακροχρόνια προγράμματα επανένταξης για ειδικές κατηγορίες αστέγων, όπως χρήστες, ψυχασθενείς ή αποφυλακίζόμενοι.
- Στήριξη της δημιουργίας κοινωνικών μη κερδοσκοπικών επιχειρήσεων, με δέσμευση να προσφέρουν απασχόληση σε αστέγους.
- Έμπρακτη δραστηριοποίηση των υπαλλήλων των Κοινωνικών Υπηρεσιών για την απόκτηση από τους αιτούντες των απαιτούμενων εγγράφων (π.χ. επίδομα απορίας, βιβλιάριο υγείας κλπ.) με ευέλικτες και εφικτές διαδικασίες
- Στόχος μας είναι η ανάπτυξη όλων των δεξιοτήτων των συμπολιτών μας καθώς και η δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ώστε να υπάρχουν ίσες ευκαιρίες στην πρόσβαση στην απασχόληση, τις υπηρεσίες και τα αγαθά για όλους και όλες.

ΙΔ.2 Δημοκρατία στην εποχή της πληροφορίας

Η ψηφιακή πληροφορία είναι πολιτικό ζήτημα. Η επανάσταση του διαδικτύου είναι εδώ και φέρνει ευκαιρίες αλλά και προκλήσεις. Ποτέ μέχρι σήμερα δεν μπορούσε το κράτος και οργανωμένες ομάδες συμφερόντων να συγκεντρώσουν και να επεξεργαστούν τόσες πολλές πληροφορίες για τους πολίτες. Ποτέ μέχρι σήμερα δεν είχε ο απλός μεμονωμένος πολίτης τόσες δυνατότητες να ακούσει τις γνώμες άλλων αλλά και να διαδώσει τις δικές του απόψεις και ιδέες σε τόσο ευρύ ακροατήριο. Ποτέ μέχρι σήμερα η επιστημονική γνώση και τα προϊόντα του πολιτισμού δεν ήταν τόσο προσβάσιμα σε όλους με ελάχιστο κόστος.

Η εξέλιξη αυτή οδηγεί σε αμφισβήτηση των ιεραρχικών τρόπων οργάνωσης του παρελθόντος μέχρι και σε κινήματα ανατροπής αυταρχικών καθεστώτων. Ταυτόχρονα όμως παρατηρούμε και μια προσπάθεια χρήσης της τεχνολογίας για έλεγχο και καταστολή σε κοινωνίες που θέλουμε να θεωρούμε προπύργια των ατομικών ελευθεριών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για τους Οικολόγους Πράσινους η ψηφιακή διάσταση της σύγχρονης κοινωνικής ζωής είναι πολιτικό ζήτημα με κύριους πυλώνες την προστασία του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, την προστασία της ελευθερίας της έκφρασης, την προαγωγή ενός πιο ελεύθερου και ανοιχτού νομικού πλαισίου διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων και την διευκόλυνση της πρόσβασης του πολίτη στα δημόσια δεδομένα και τις δημόσιες πληροφορίες.

ΙΔ.1 Προστασία της ιδιωτικής ζωής

Οι Οικολόγοι Πράσινοι πιστεύουν ότι χωρίς σαφείς ενδείξεις εμπλοκής σε εγκληματική δραστηριότητα δεν πρέπει να γίνεται χρήση συστημάτων καταγραφής και παρακολούθησης εναντίον κανενός. Πρέπει να υπάρχουν επίσης κανόνες και δημόσιος έλεγχος για το πώς το κράτος συγκεντρώνει και διαχειρίζεται την πληθώρα των δημόσιων πληροφοριών που αφορούν τους πολίτες του και είναι διαθέσιμες σε αυτό. Πάνω απ' όλα όμως, προστασία της ιδιωτικότητας σημαίνει κατοχύρωση για ένα ευρύ απόρρητο επικοινωνιών που να καλύπτει όλο το φάσμα των μέσων με τα οποία αυτές μπορεί να διεξάγονται.

ΙΔ.2 Ελευθερία έκφρασης

Ο πλουραλισμός που φέρνει η χρήση του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών μέσων για την διάδοση ιδεών και τον έλεγχο κάθε μορφής εξουσίας έχει θεμελιώδη σημασία για την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και πρέπει να προστατεύεται. Οι Οικολόγοι Πράσινοι είναι εναντίον σε κάθε νομοθετική πρωτοβουλία που οδηγεί σε περιορισμό της ελευθερίας των πολιτών να εκφράζονται δημόσια και διευκολύνει την ποινικοποίηση της άσκησης πολιτικής κριτικής. Η δυνατότητα των πολιτών να εκφράζουν ανώνυμα την γνώμη τους στο διαδίκτυο πρέπει να προστατεύεται και να μην εμποδίζεται.

ΙΔ.3 Αναμόρφωση συστήματος πνευματικών δικαιωμάτων

Το υπάρχον πλαίσιο διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων και οι υπερβολικά διευρυμένες δυνατότητες κατοχύρωσης πνευματικής ιδιοκτησίας που δίνονται σε κερδοσκοπικούς οργανισμούς οδηγούν σε επιζήμια και αντιπαραγωγική για τις κοινωνίες αύξηση του κόστους πρόσβασης στα προϊόντα της επιστημονικής έρευνας και του πολιτισμού. Οι Οικολόγοι Πράσινοι υποστηρίζουν κάθε νομοθετική

πρωτοβουλία που στοχεύει στον εξορθολογισμό των δικαιωμάτων αποκλειστικής εκμετάλλευσης πνευματικής ιδιοκτησίας και στην αποποινικοποίηση της ιδιωτικής χρήσης αντιγράφων για μη εμπορικούς σκοπούς.

ΙΔ.4 Ανοιχτή δημόσια πληροφορία

Τα δημόσια δεδομένα είναι κοινός πλούτος και πρέπει να μοιράζεται ελεύθερα. Νομοθεσία και δημόσια αλληλογραφία, στατιστικά στοιχεία, εκπαιδευτικό υλικό, οπτικοακουστικές παραγωγές, επιστημονική έρευνα και κάθε είδους πληροφορία που παράγει το κράτος ανήκει σε όλους. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι προσβάσιμες από τους πολίτες σε ηλεκτρονική μορφή ελεύθερη από περιορισμούς χρήσης και κατάλληλη για επεξεργασία. Η χρήση ελεύθερου λογισμικού και ανοιχτών προτύπων προωθεί τη διαφάνεια και την χρηστή διακυβέρνηση.

Στο πλαίσιο αυτών των αρχών οι Οικολόγοι Πράσινοι μαζί με όλα τα πράσινα κόμματα στο ευρωκοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια βρίσκονται ενάντιοι στην ψήφιση και την εφαρμογή της ACTA και κάθε παρόμοιας νομοθετικής πρωτοβουλίας.

ΙΕ.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο κρίσιμος ρόλος της εκπαίδευσης, και της παιδείας γενικότερα, στη λειτουργία και την ανάπτυξη των σύγχρονων κοινωνιών είναι δεδομένος. Η μόρφωση των πολιτών είναι προς όφελος δικό τους αλλά και της κοινωνίας. Παρόλα αυτά, η παιδεία είναι σήμερα διεθνώς σε κρίση και ειδικότερα στην Ελλάδα η κρίση αυτή είναι ιδιαίτερα οξυμμένη και χωρίς ορατά στοιχεία διεξόδου.

ΙΕ.1 Γενικά

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ υποστηρίζουμε ότι η γνώση είναι δημόσιο αγαθό που πρέπει να παρέχεται δωρεάν σε όλους/ες όσους ζουν στη χώρα μας χωρίς ανισότητες και αποκλεισμούς. Αγωνιζόμαστε για ένα εκπαιδευτικό σύστημα που ο ρατσισμός και οι κοινωνικές διακρίσεις δεν θα έχουν θέση ενώ θα προωθείται η προάσπιση της διαφορετικότητας -η αμοιβαία κατανόηση, η αλληλεγγύη και η συνεργατικότητα.

Η επένδυση στην Παιδεία (όπως και στην υγεία και τον πολιτισμό) είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να αντιμετωπίσουμε τη βαθιά κρίση της χώρας. Απαιτούνται ενημερωμένοι και μορφωμένοι πολίτες που θα ενεργοποιηθούν στην κατεύθυνση επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε.

- Στις αρχές του 21ου αιώνα, στις περισσότερες χώρες, η υποχρεωτική εκπαίδευση διευρύνεται. Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ ζητάμε την καθιέρωση διετούς υποχρεωτικής δημόσιας προσχολικής αγωγής και δωδεκάχρονου υποχρεωτικού σχολείου.
- Η δημόσια εκπαίδευση πρέπει να σταματήσει να επιβαρύνει τον οικογενειακό προϋπολογισμό και να παρέχεται πραγματικά δωρεάν. Το όραμά μας είναι η κατάργηση της παραπαιδείας. Τα πτυχία ξένων γλωσσών, μουσικών σπουδών, πιστοποίησης στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών κ.α. να δίνονται μέσα στο σχολείο. Τέτοια μέτρα, σε συνδυασμό με τη συνολική και ουσιαστική αναβάθμιση του Δημόσιου Σχολείου θα βοηθήσουν στον περιορισμό της παραπαιδείας.
- Η αναβάθμιση της παιδείας δεν μπορεί να γίνει με υποβαθμισμένους, εργασιακά και κοινωνικά, εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί, όπως και όλοι οι εργαζόμενοι άλλωστε, πρέπει να μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια για να μπορούν να αφοσιωθούν στα εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά τους καθήκοντα (ο μισθός τους να είναι τουλάχιστον στον μέσο όρο της Ε.Ε.).
- Τα ψηφιακά βοηθήματα, χρήσιμα εργαλεία που αξιοποιούν τις ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστούν το βιβλίο. Το σχολικό βιβλίο είναι πολύ σοβαρή υπόθεση στο σχεδιασμό μίας εκπαιδευτικής πολιτικής. Το σχολικό βιβλίο κάνει τον μαθητή αληθινό αναγνώστη στα πρώτα χρόνια της ζωής του και είναι αυτό που πρέπει να τον συνδέσει με την πραγματικότητα αλλά να τον βοηθήσει να την ξεπεράσει σε μία δημιουργική κατεύθυνση. Τα σχολικά βιβλία πρέπει να φθάνουν έγκαιρα στα χέρια των μαθητών και να πληρούν αυστηρά επιστημονικά, παιδαγωγικά και αισθητικά κριτήρια.

- Ενίσχυση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της σχολικής μονάδας. Αποκέντρωση των εκπαιδευτικών αρμοδιοτήτων. Ενίσχυση της σύνδεσης της σχολικής μονάδας με την τοπική κοινωνία. Λειτουργία των σχολικών μονάδων ως πολιτιστικών κυττάρων για την ευρύτερη περιοχή.
- Λειτουργική αξιολόγηση και θετική στήριξη του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών με στόχο τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και όχι την τιμωρία ή την χειραγώγηση των εκπαιδευτικών. Η αξιολόγηση να έχει αντισταθμιστικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα την υποστήριξη των εκπαιδευτικών μονάδων που υστερούν.
- Συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όχι μόνο επιστημονική αλλά και παιδαγωγική /ψυχολογική για να μπορούν να αντιμετωπίσουν ζητήματα όπως η νεανική παραβατικότητα, η μαθητική διαρροή αλλά και άλλα σοβαρά προβλήματα της σχολικής ζωής. Φυσικά οι εκπαιδευτικοί, όσο και να επιμορφωθούν, δεν μπορούν να καλύψουν την ανάγκη για ειδικό επιστημονικό προσωπικό που θα τους στηρίζει στο έργο τους.
- Απαλλαγή των εκπαιδευτικών από διοικητικά καθήκοντα. Να υπάρχει σε κάθε σχολείο γραμματέας για το διοικητικό κομμάτι, ώστε οι εκπαιδευτικοί να αφοσιωθούν απερίσπαστοι στα παιδαγωγικά τους καθήκοντα.
- Να νομοθετηθεί ανώτατο όριο των μαθητών ανά τμήμα (25 μαθητές ανά τμήμα, 20 στις κατευθύνσεις του Γεν. Λυκείου και στην Τεχνολογική Εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών ανά καθηγητή στα εργαστήρια να γίνει 10:1)
- Επαναλειτουργία και αναβάθμιση των υποστηρικτικών δομών (Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη, Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Κέντρα Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού, σχολικές βιβλιοθήκες) ώστε να καλύπτουν επαρκώς τις εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές ανάγκες. Ειδικά για τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι απώλεια η απόφαση της κυβέρνησης να κλείσει το ένα τρίτο των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (22 συνολικά) όλης της χώρας (για τα οποία έχουν δαπανηθεί εκατομμύρια ευρώ για να κατασκευαστούν και να εξοπλιστούν). Εμείς ζητάμε να ανοίξουν όλα και να στελεχωθούν με όλες τις ειδικότητες, ώστε να τα επισκέπτονται και να εκπαιδεύονται όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά αλλά και ενήλικες πολίτες, στα πλαίσια Επιμόρφωσης ενηλίκων (εκπαιδευτικών και όχι μόνο).
- Ένταξη μαθημάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας, εκπαίδευσης στην ισότητα των φύλων και στα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και καλλιτεχνικών μαθημάτων (μουσικής, ζωγραφικής, θεατρικών σπουδών κ.α.) ήδη από το δημοτικό, όχι ευκαιριακά για την απορρόφηση κονδυλίων όπως γίνεται σήμερα (με ωρομίσθιους καθηγητές που πληρώνονται μέσω ΕΣΠΑ) αλλά με σαφή προσανατολισμό την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/τριών. Οι δραστηριότητες αυτές είναι σημαντικές γιατί: 1) εξασθενούν τα στεγανά του σχολείου με το περιβάλλον – φυσικό και κοινωνικό, 2) προωθούν την ενεργή εμπλοκή των μαθητών και εκπαιδευτικών σε θέματα διαχείρισης και πολιτικής, 3) δίνουν κίνητρο για βιβλιογραφική έρευνα και θεωρητική και πρακτική εμπάθυση σε γνώσεις, θεωρίες και μεθοδολογίες, 4) αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες (καθώς οι μαθητές σε ομάδες συζητούν, οργανώνουν τη δουλειά τους, διαχειρίζονται διαφωνίες και κρίσεις, παράγουν προτάσεις και δρουν στα πλαίσια του σχολείου ή τοπικών κοινωνιών), 5) καλλιεργούν την κρίση και πολιτική συνείδηση των εμπλεκομένων.

- Καλλιέργεια της αισθητικής αγωγής των παιδιών μέσω των καλλιτεχνικών μαθημάτων αλλά και της συναισθηματικής τους και κοινωνικής τους νοημοσύνης.
- Αλληλεπίδραση του σχολείου με την τοπική κοινωνία μέσω δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων και γιορτών.
- Το σχολικό κτίριο, που συχνά μοιάζει περισσότερο με ίδρυμα, είναι ενεργειακά σπάταλο και με πλήρη απουσία του φυσικού στοιχείου, με το τσιμέντο και τα κάγκελα να κυριαρχούν στις αυλές, αποτυγχάνει να εμπνεύσει τα παιδιά. Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές θα επιδιώξουν άμεσα αλλαγές ώστε τα σχολεία να γίνουν πιο φιλικά στα παιδιά, στη φύση και στη γειτονιά. Παράλληλα θα διεκδικήσουν να αξιοποιηθούν οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας (να καλυφθούν όλες οι κενές στέγες σχολείων και άλλων δημόσιων κτιρίων με φωτοβολταϊκά) και η βιοκλιματική αρχιτεκτονική.
- Οι μαθητικές παρελάσεις είναι ένας αναχρονιστικός θεσμός απομεινάρι άλλων αντιδημοκρατικών εποχών που πρέπει να καταργηθεί, ενώ είναι πια καιρός να επανεξετασθεί ο τρόπος που γιορτάζονται μέσα στο σχολείο οι εθνικές γιορτές. Σημαντικό είναι να γίνονται ουσιαστικές καλλιτεχνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις από τους μαθητές που να απευθύνονται και στη γειτονιά του σχολείου και σε όλη την τοπική κοινωνία.
- Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ, ενώ θα συνεχίσουμε να διεκδικούμε από το υπουργείο καλύτερη ποιότητα εκπαίδευσης θα κινηθούμε και στην κατεύθυνση της ανάληψης πρωτοβουλιών από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Χρειάζεται άμεσα μια εκπαιδευτική «επανάσταση», που θα προτείνει αλλαγές και θα τις επιβάλλει στην πράξη μέσα στα σχολεία, με την ενεργή συμμετοχή ολόκληρης της σχολικής κοινότητας. Μίας επανάστασης που θα έχει ουσιαστικό λόγο για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, για τον τρόπο διδασκαλίας, για το σχολείο ως κτίριο και χώρο και για το ρόλο του σχολείου στη γειτονιά.

ΙΕ.2 Για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια

Ένα βασικό ζήτημα της χρονιάς που πέρασε, για το χώρο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ήταν οι μαζικές συγχωνεύσεις σχολείων. Από την αρχή έγινε φανερό ότι οι συγχωνεύσεις -καταργήσεις σχολείων δεν στηριζόντουσαν κυρίως σε κάποιο παιδαγωγικό σκεπτικό αλλά σε πολλές περιπτώσεις έγιναν πρόχειρα χωρίς σχέδιο, με κύριο κριτήριο τη μείωση του κόστους. Ακόμη, δρομολογήθηκαν περικοπές σε βασικές πλευρές της εκπαιδευτικής διαδικασίας (πάγωμα διορισμών, μείωση μισθών εκπαιδευτικών, μείωση κονδυλίων σχολικών επιτροπών, κλείσιμο περιβαλλοντικών κέντρων κ.α.) με αρνητικές συνέπειες στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Επιπλέον, καταργήθηκε ο Οργανισμός Εκδόσεων Σχολικών Βιβλίων, αλλά και άλλοι φορείς (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών και Ινστιτούτο Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης) και συστήθηκαν νέοι (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος») χωρίς να έχει προηγηθεί μία αξιολόγηση του έργου των φορέων που καταργήθηκαν (αν και χρηματοδοτήθηκαν επί σειρά ετών) στερώντας έτσι από τον νέο σχεδιασμό, μια βάση αξιόπιστων συμπερασμάτων, αφού τα «κακώς ή και τα

καλώς κείμενα» δεν προσδιορίστηκαν ούτε αξιολογήθηκαν και συνεπώς δεν λήφθηκαν υπόψη.

Η ίδρυση αυτών των νέων δομών δεν λύνει το πρόβλημα του σχεδιασμού καθώς οι διοικήσεις είναι απόλυτα εξαρτημένες από τον εκάστοτε Υπουργό, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει να συνεχίσει η ίδια καταστροφική πολιτική με συνεχής και δίχως αξιολόγηση αλλαγές στην παιδεία. Επίσης, επισημαίνεται ότι αφορούν σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου στα οποία δεν φαίνεται να διασφαλίζεται η κατά προτεραιότητα εξυπηρέτηση των αναγκών της δημόσιας παιδείας ιδιαίτερα σε αυτή την δύσκολη οικονομικά περίοδο που διανύει η χώρα.

Όσον αφορά τον «Διόφαντο», ενώ θα διαχειριστεί έναν πακτωλό χρημάτων, τεράστια κονδύλια ως τελικός δικαιούχος ή συνδικαιούχος ή ενδιάμεσος φορέας λείπει εντελώς ένας αξιόπιστος μηχανισμός διαφάνειας και ελέγχου.

Είναι καταστροφικό, ότι ακόμα και σήμερα, δυστυχώς, υιοθετούνται πρακτικές που μας έχουν οδηγήσει σε αδιέξοδο κοινωνικό – πολιτικό- οικονομικό.

ΙΕ.3 Στα πλαίσια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) εκπονήθηκαν τα Νέα Προγράμματα Σπουδών Υποχρεωτικής εκπαίδευσης για ολοήμερα πιλοτικά δημοτικά και πιλοτικά γυμνάσια. Τα προγράμματα αυτά εμπλουτίστηκαν με νέα διδακτικά αντικείμενα (όπως η εισαγωγή της φιλιαναγνωσίας, η διδασκαλία ξένων γλωσσών και νέων τεχνολογιών από την Α' δημοτικού, η θεατρική αγωγή και άλλα καλλιτεχνικά μαθήματα) και με βιωματικές δράσεις (Σχολική και Κοινωνική Ζωή, Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή).

Η αλλαγή των προγραμμάτων σπουδών κρίνεται θετική αφού είναι: 1) στην κατεύθυνση του εμπλουτισμού των προγραμμάτων σπουδών με ενδιαφέροντα αντικείμενα και 2) στη λειτουργία του δημοτικού με διευρυμένο ωράριο.¹

Διεκδικούμε όμως ένα καλά οργανωμένο σχολείο με τις κατάλληλες υποδομές και το απαραίτητο επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό, ώστε όλες οι καινοτομίες να λειτουργήσουν και να μην αποδειχθούν κενός επικοινωνιακός λόγος από την πλευρά του υπουργείου.

Η υποχρηματοδότηση της Παιδείας σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στα σχολεία αυτά προσλαμβάνονται αναπληρωτές μέσω ΕΣΠΑ για να διδάξουν τα νέα μαθήματα (καλλιτεχνικά, βιωματικές δράσεις κλπ), μας κάνει να ανησυχούμε για το μέλλον των συγκεκριμένων μεταρρυθμίσεων.

ΙΕ.4 Σε σχέση με το Λύκειο

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θεωρούμε ότι το Λύκειο θα πρέπει να προσμετράται ως υποχρεωτική βαθμίδα της εκπαίδευσης, με ιδιαίτερη μέριμνα να μειωθεί η σχολική διαρροή.

Το Λύκειο δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν προθάλαμος για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα στηρίζεται στην

προηγούμενη και προετοιμάζει για την επόμενη. Η διαδρομή όμως δεν είναι από πάνω προς τα κάτω αλλά αντίστροφα και σίγουρα θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη το γεγονός ότι τα παιδιά βρίσκονται σε μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα όσο και ανατρεπτική περίοδο της ζωής τους, την εφηβεία.

Το Λύκειο δεν θέλουμε να έχει εξεταστικοκεντρικό χαρακτήρα που επηρεάζει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και ρίχνει το βάρος στην αποστήθιση και στις αποσπασματικές, εξειδικευμένες πληροφορίες. Να αλλάξουμε την αντίληψη του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος, που τείνει να θεωρεί «γνώση» μόνο ό,τι εξετάζεται.

Ο θεσμός των ερευνητικών εργασιών μας βρίσκει σύμφωνους. Στα πλαίσια μιας παιδαγωγικής προσέγγισης που επιδιώκει την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, την καλλιέργεια συνθετικών ικανοτήτων και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών, οι εργασίες στο σχολείο ήταν πάντα ζητούμενο (από την πλευρά της εκπαιδευτικής κοινότητας. Στο πλαίσιο ενός project ενισχύεται η αυτόνομη, ενεργητική μάθηση και μειώνεται η απόσταση μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών. Το ζήτημα είναι πώς θα υλοποιηθεί τελικά μέσα στα σχολεία, αν δηλ. οι ελλείψεις υλικοτεχνικής υποδομής (π.χ. η ανεπάρκεια των σχολικών βιβλιοθηκών) και άλλες δυσλειτουργίες του σχολείου (ποια η αναλογία μαθητών-τριών ανά εκπαιδευτικό;) θα το απαξιώσουν και αυτό, όπως και μία σειρά άλλες καινοτόμες σχολικές δραστηριότητες.

ΙΕ.5 Το Τεχνολογικό Λύκειο

- Ισοτιμία γενικού –τεχνολογικού Λυκείου. Η αντίθεση θεωρητικής – τεχνολογικής κατεύθυνσης είναι μια αντίθεση που διατρέχει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης δημιουργώντας στρεβλώσεις τόσο στην εκπαιδευτική διαδικασία όσο και στην αγορά εργασίας στην συνέχεια. Η επιλογή ανάμεσα σε Τεχνολογικό - Γενικό Λύκειο πρέπει να γίνεται με κριτήρια ουσιαστικά και ορθολογικά και να μην είναι ένας διαχωρισμός ανάμεσα σε «καλούς» και «κακούς» μαθητές. Καλό είναι να υπάρχει κινητικότητα μεταξύ των δύο τύπων Λυκείου και προοπτικά να σκεφθούμε το ενδεχόμενο ενός ενιαίου Λυκείου με πολλαπλές επιλογές για την επαγγελματική ή και ακαδημαϊκή εξέλιξη των αποφοίτων του που σήμερα λόγω κόστους είναι φανερό ότι δεν μπορεί να προταθεί.
- Το ΥΠΔΒΜΘ θα πρέπει επίσης σε συνεννόηση με τα άλλα υπουργεία να προτείνει ως καθ' ύλην αρμόδιο υπουργείο να θέσει υπό την εποπτεία του την Τεχνολογική Εκπαίδευση των άλλων υπουργείων ώστε να διασφαλίζεται ένα ενιαίο σύστημα δίχως επικαλύψεις και με ποιότητα.
- Ο καθορισμός των ειδικοτήτων είναι καθοριστικής σημασίας και θα πρέπει να σχεδιάζεται λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της κοινωνίας αλλά παράλληλα να διασφαλίζεται εκείνος ο χρόνος λειτουργίας ώστε να υπάρχει ομαλή συνέχεια στις επιλογές αλλά και στα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων. Το σχολείο πρέπει να δίνει στα παιδιά ένα ισχυρό και σταθερό υπόβαθρο τεχνολογικών γνώσεων, και να τα μαθαίνει πώς να μαθαίνουν. Έτσι, στη συνέχεια θα μπορούν να προσαρμόζονται στις ανάγκες της αγοράς, είτε μέσω του 4ου έτους εξειδίκευσης, είτε μέσω άλλης επιμόρφωσης. Το σχολείο δεν μπορεί αλλάζει κάθε τόσο ειδικότητες σαν να είναι κέντρο κατάρτισης. Επίσης, είναι πολύ σημαντικό να καθορισθεί με ποιο τρόπο και από ποιους θα επιλέγονται και θα αποφασίζονται οι

ειδικότητες σε κάθε σχολείο, ποιοι θα διαχειρίζονται τα εργαστήρια και από ποιους (πέραν των μαθητών) θα μπορούν να χρησιμοποιούνται.

- Δημιουργία κύκλων παραδοσιακών επαγγελμάτων.
- Δημιουργία κύκλου δημόσιας και δωρεάν μεταλυκειακής εκπαίδευσης που θα παρέχει επαγγελματικά δικαιώματα στους αποφοίτους της.

ΙΕ.6 Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ είναι υπέρ ενός **Δημόσιου** και **Δημοκρατικού** Πανεπιστημίου, που θα προσφέρει **δωρεάν** υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και έρευνα τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Ο πρόσφατος νόμος για την Ανώτατη Εκπαίδευση προσπάθησε να θεραπεύσει υπαρκτές αδυναμίες και προβλήματα των ΑΕΙ με τον περιορισμό όμως του ακαδημαϊκού τους χαρακτήρα και του συνταγματικά κατοχυρωμένου αυτοδιοίκητου.

Δυστυχώς τις τελευταίες δεκαετίες έχουμε γίνει παρατηρητές διαρκών νομοθετικών ρυθμίσεων, που ελάχιστα έχουν συνεισφέρει στα σοβαρότατα προβλήματα των ΑΕΙ και των ΤΕΙ. Ο τελευταίος νόμος -πλαίσιο 4009/11, παρά τις αρχικές εξαγγελίες, ελάχιστα έλαβε υπόψη τη δημόσια διαβούλευση. Προκάλεσε μία άγονη σύγκρουση με τους καθηγητές κυρίως στο ζήτημα της διοίκησης, αφήνοντας ανέγγιχτα ιδιαίτερα σημαντικά ζητήματα όπως είναι η ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τα επιστημονικά εφόδια των αποφοίτων στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Τα σπουδαιότερα **προβλήματα** των ελληνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ είναι τα παρακάτω:

1. Η χαμηλή χρηματοδότηση σε συνδυασμό σε αρκετές περιπτώσεις με την κακή οικονομική διαχείριση, έχουν υποβιβάσει το επίπεδο των σπουδών και του ερευνητικού έργου.
2. Η πελατειακή ίδρυση δεκάδων μη βιώσιμων ακαδημαϊκά αλλά και οικονομικά ΑΕΙ-ΤΕΙ σε όλη την επικράτεια.
3. Η παντελής έλλειψη αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, η αμελητέα επαφή των φοιτητών με τους διδάσκοντες, ο κατακερματισμός της διδασκαλίας, αφήνει στις περισσότερες περιπτώσεις τους φοιτητές, χωρίς ουσιαστική διδακτική στήριξη με αποτέλεσμα μεγάλο ποσοστό παράτασης του χρόνου σπουδών ή και εγκατάλειψής τους.
4. Η συμμετοχή εκπροσώπων φοιτητικών παρατάξεων στα διοικητικά όργανα του πανεπιστημίου οδήγησε τους φοιτητικούς συλλόγους σε μαρασμό, και μετέτρεψε τις κομματικές παρατάξεις σε κέντρα συνδιαλλαγής και διαμεσολάβησης.
5. Η αυτονόητη υποχρέωση παροχής δωρεάν βιβλίων στους φοιτητές, έχει οδηγήσει σε σπάταλη έκδοση δεκάδων αμφίβολης ποιότητας συγγραμμάτων, που δεν εξυπηρετούν τους φοιτητές, αλλά την οικονομική ωφέλεια των συγγραφέων. Από επιστημονική άποψη έχει υποκατασταθεί η βιβλιογραφική έρευνα, από τη ρηχή ανάγνωση ενός συγγράμματος με μοναδικό σκοπό την επιτυχία στις εξετάσεις.
6. Το πανεπιστημιακό άσυλο, με κύρια ευθύνη των κομματικών νεολαιών, αλλά και λόγω της συστηματικής αποποίησης ευθύνης από τους υπεύθυνους καθηγητές μετατράπηκε σε ανοχύρωτο χώρο, με συχνά φαινόμενα ατιμώρητης βίας.

7. Η ελληνική κοινωνία έχει εθιστεί στην παρωχημένη αντίληψη ότι η λήψη οποιουδήποτε πτυχίου, ανεξαρτήτως ποιότητας και επιστημονικού προσανατολισμού, οφείλει να ταυτίζεται με επαγγελματική εξασφάλιση.

Αυτό οδηγεί σε σοβαρές **στρεβλώσεις**:

- Η άνευ προηγουμένου συσσώρευση υποψηφίων στις σχολές υψηλής ζήτησης, που οδηγεί στην αποτυχία άξιους υποψήφιους, που απλά που έτυχε να γράψουν λίγο χειρότερα στις πανελλαδικές, ενώ επιτυγχάνουν άλλοι που πιθανότατα δεν έχουν κανένα ενδιαφέρον ή ταλέντο για τα συγκεκριμένα αντικείμενα.
- Επικράτησε η αντίληψη, ότι η ποιότητα των σπουδών δεν έχει τόσο μεγάλη σημασία, όσο η απόκτηση του πτυχίου με κάθε τρόπο, με αποτέλεσμα και οι φοιτητές να βλέπουν τους καθηγητές κυρίως ως εξεταστές και λιγότερο ως δασκάλους.
- Δημιουργείται κοινωνική πίεση για αύξηση του αριθμού των εισακτέων με αποτέλεσμα οι σχολές να δέχονται πολλαπλάσιους φοιτητές, από όσους μπορούν να σπουδάσουν με κάποια ποιότητα και ταυτόχρονα να δημιουργούνται στρατιές ανέργων πτυχιούχων με αμφίβολη επαγγελματική προοπτική.
- Τα ΤΕΙ, αντί να αναπτύξουν διακριτά την τεχνολογική εκπαίδευση, στην οποία θα υπήρχαν τεράστια περιθώρια επαγγελματικής ζήτησης, δημιούργησαν μία ακόμα φουρνιά πτυχιούχων, που είτε αντιμετωπίζονται ως επιστήμονες β' κατηγορίας, είτε εξισώνονται με τους αποφοίτους των ΑΕΙ διπλασιάζοντας όμως έτσι την δεξαμενή ανέργων.

Η Ανώτατη Εκπαίδευση είναι κρίσιμης σημασίας για την κοινωνία και την οικονομία. Τα ΑΕΙ πρέπει να είναι χώροι αριστείας, τόσο στη διδασκαλία όσο και στην έρευνα. Η Ανώτατη Εκπαίδευση οφείλει να παραμείνει μαζική καθώς ενισχύει την κοινωνική κινητικότητα και αναβαθμίζει συνολικά την κοινωνία και την οικονομία μας.

Τα σημερινά πανεπιστήμια και ΤΕΙ έχουν σημαντικά προβλήματα και είναι απαραίτητες σειρά μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων. Η κριτική μας στάση απέναντι στο νόμο 4009/2011 δεν σημαίνει ότι το υπάρχον σύστημα λειτουργεί ικανοποιητικά. Είναι **απαραίτητα**:

- Η δίκαιη αξιολόγηση όλων των τμημάτων και των ιδρυμάτων με συμφωνημένα και αποδεκτά κριτήρια, με στόχο την αναβάθμισή τους ή την συγχώνευσή τους αν αυτό κριθεί αναγκαίο μετά από διαβούλευση με την ακαδημαϊκή κοινότητα.
- Η διαρκής εσωτερική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, η προσβασιμότητα των φοιτητών στους διδάσκοντες.
- Η αύξηση της χρηματοδότησης των ΑΕΙ τουλάχιστον στα προ Μνημονίου επίπεδα, με προοπτική περαιτέρω ενίσχυσής τους.
- Η αύξηση της χρηματοδότησης της έρευνας. Ενώ η χρηματοδότηση των ΑΕΙ είναι μεν χαμηλή αλλά κοντά στον ευρωπαϊκό μέσον όρο, η χρηματοδότηση της έρευνας είναι σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα.
- Η λειτουργία Συμβουλίου στα ΑΕΙ χωρίς ακαδημαϊκές αρμοδιότητες ως δημοκρατικό αντίβαρο στην εξουσία της Συγκλήτου και του Πρύτανη.

- Ακαδημαϊκός Συνήγορος σε επίπεδο ιδρύματος αλλά και σε δευτεροβάθμιο επίπεδο, όπου να λύνονται προβλήματα τόσο των φοιτητών όσο και του διδακτικού προσωπικού που δεν μπορούν να βρουν λύση εντός των υπαρχόντων θεσμών
- Συγχώνευση Τμημάτων με ασαφές ακαδημαϊκό περιεχόμενο και γεωγραφική μετακίνηση Τμημάτων όπου δεν δικαιολογείται ακαδημαϊκά η γεωγραφική διασπορά τους.
- Μέτρα για την ενίσχυση της διαφάνειας και της αξιοκρατίας στις εκλογές προσωπικού των ΑΕΙ.
- Κατοχύρωση της κινητικότητας των φοιτητών ανάμεσα στα διάφορα τμήματα, που στον νόμο 4009/11 παραμένει σε επίπεδο ευχής.
- Οι Οικολόγοι Πράσινοι ζητάμε να αναβιώσει το Πανεπιστημιακό Άσυλο, υπό την ρητή προϋπόθεση ότι η πανεπιστημιακή κοινότητα θα αναλάβει την περιφρούρηση του πανεπιστημιακού χώρου και την διαφύλαξη της ελεύθερης διακίνησης ιδεών. Σε αυτή την περίπτωση η αστυνομία θα καλείται από την ίδια την κοινότητα, μόνο στην έσχατη ανάγκη τέλεσης αξιόποινων πράξεων, που οι φοιτητές και οι καθηγητές αδυνατούν να ελέγξουν και θα παρεμβαίνει αυτεπάγγελα σε περίπτωση αξιόποινων πράξεων.
- Ενίσχυση του τεχνολογικού χαρακτήρα των ΤΕΙ με διακριτή επαγγελματική προοπτική. Για τμήματα ΤΕΙ, που ουσιαστικά καλύπτουν ταυτόσημα αντικείμενα με ΑΕΙ, θα πρέπει να γίνει δημόσια διαβούλευση με προοπτική να συγχωνευθούν με αντίστοιχα τμήματα ΑΕΙ. Για τα υπόλοιπα με αμιγώς τεχνολογικό προσανατολισμό, θα πρέπει να επανεξεταστεί η σκοπιμότητα της τετραετούς φοίτησης αλλά και κατά περίπτωση να επιδιωχθεί η διοικητική συγχώνευσή τους με υπάρχοντα ΑΕΙ, ειδικά στην περιφέρεια"
- Η επαγγελματική κατοχύρωση, είναι ένα σύνθετο ζήτημα, που δεν αφορά μόνον την επιστημονική επάρκεια αλλά και τη γενικότερη δομή της οικονομίας. Είναι άδικο να χρεώνονται τα ΑΕΙ τις ανεπάρκειες της ελληνικής οικονομίας και την τεράστια ανεργία των νέων. Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θεωρούμε αναγκαίο να ανοίξει δημόσιος διάλογος για την αλλαγή που επέρχεται στην αγορά εργασίας και να ενημερώσουμε τους νέους φοιτητές για τις επιπτώσεις στην επαγγελματική τους προοπτική. Αν ως κοινωνία επιλέξουμε μία ανοιχτή τριτοβάθμια εκπαίδευση, τότε το κράτος και οι επαγγελματικές οργανώσεις (ΤΕΕ, ΔΣΑ, ΟΛΜΕ, κ.λπ.) θα πρέπει να θεσμοθετήσουν ανοιχτή, δίκαια και αδιάβλητη διαδικασία απόκτησης επαγγελματικού δικαιώματος σε όποιον το επιθυμεί. Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει οι πολίτες να κατανοήσουν, ότι το πτυχίο δεν θα ταυτίζεται με επαγγελματικά δικαιώματα. Εάν επιλέξουμε η απόκτηση του πτυχίου να ταυτίζεται με την απόκτηση επαγγελματικών δικαιωμάτων, θα πρέπει τα επαγγελματικά δικαιώματα κάθε επιστημονικού πεδίου, να καθοριστούν με μακροχρόνιο ορίζοντα, ώστε να μην γίνονται οι γονείς και τα παιδιά μας θύματα φρούδων υποσχέσεων, όταν διεκδικούν την είσοδο τους σε κάποια σχολή.

ΙΕ.7 Η συζήτηση για την ιδιωτικοποίηση

Σκόπιμα καλλιεργείται η σύγχυση ανάμεσα στις έννοιες «δημόσιο, κρατικό - μη κερδοσκοπικό» και «ιδιωτικό - κερδοσκοπικό». Στην πράξη σήμερα πλάι στην δημόσια παιδεία ανθεί η κερδοσκοπία της παραπαιδείας. Ακόμα και οι στοιχειώδεις

ανάγκες μιας ξένης γλώσσας, του αθλητισμού και της μουσικής επαφίενται στο πορτοφόλι των γονιών. Ο μόνος τομέας της εκπαίδευσης που παραμένει ενοχλητικά «δημόσιος», είναι η γραφειοκρατία του Υπουργείου Παιδείας. Ακόμα και η ιδιωτική παιδεία στην Ελλάδα, πέρα από καλύτερη υλικοτεχνική υποδομή, ακολουθεί ασφυκτικά το πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θα αντισταθούμε στη μετατροπή της εκπαιδευτικής δραστηριότητας σε αγοραία αξία. Συγχρόνως διεκδικούμε την ανεξάρτηση της δημόσιας εκπαίδευσης από τον κρατικό εναγκαλισμό. Μήπως όμως η διοικητική αποκέντρωση ανοίγει η πόρτα της ιδιωτικοποίησης και του διαχωρισμού των σχολείων σε πλούσια και φτωχά; Η μέχρι σήμερα απάντηση του συνδικαλιστικού κινήματος είναι γνωστή: Καλύτερα μία μη εμπορευματοποιημένη άθλια παιδεία ίδια για όλους, παρά το κάθε σχολείο να αυτονομηθεί από το υπουργείο. Η πράξη έχει δείξει το αντίθετο. Ο ασφυκτικός κρατικός έλεγχος δεν περιορίσε την εμπορευματοποίηση της παιδείας.

Είναι φανερό ότι η διοικητική αποκέντρωση της παιδείας προϋποθέτει την ωρίμανση της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών. Είναι πολλά τα παραδείγματα σε τοπικές κοινωνίες όπου η μισαλλοδοξία, οι οικονομικές ατασθαλίες, τα πελατειακά φαινόμενα, η έλλειψη αξιοκρατίας και η άνιση μεταχείριση ασθενέστερων, ξένων, ή αλλόθρησκων είναι πολύ εντονότερα σε σχέση με την κεντρική διοίκηση. Είναι επίσης αμφίβολο εάν η σημερινή συμμετοχή γονιών στους συλλόγους επιτρέπει την ανάληψη διοικητικών ευθυνών. Επομένως ο απογαλακτισμός της παιδείας από την κεντρική διοίκηση εξαρτάται άμεσα από ριζικές αλλαγές σε όλη την κοινωνική οργάνωση καθώς και την αναβάθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Από την άλλη, έχουμε πάρα πολλά παραδείγματα στην διεθνή εμπειρία φορέων μη κερδοσκοπικών και απόλυτα ανεξάρτητων από κρατικούς γραφειοκράτες που αποτελούν φωτεινά παραδείγματα στο χώρο της εκπαίδευσης. Άλλωστε στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης η διοικητική αυτοτέλεια των ΑΕΙ ήταν ανέκαθεν κατοχυρωμένη χωρίς να αμφισβητείται ο δημόσιος χαρακτήρας τους.

ΙΕ.8 Σχολείο και κοινωνία

Η απαίτηση για δημόσια και δωρεάν παιδεία έχει υποβαθμίσει την κριτική, που πρέπει γίνει για το ρόλο του σχολείου ως φορέα μιας κυρίαρχης ιδεολογίας, που συχνά λειτουργεί ως πολιτιστική και εκπαιδευτική προκρούστεια κλίνη.

Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ θα πρωτοστατήσουμε στην ανάπτυξη κριτικού πνεύματος, το οποίο θα λειτουργήσει σαν ανάχωμα σε κάθε είδους προπαγάνδα μέσα στο σχολείο και θα ανοίξουμε τον διάλογο για **ένα εναλλακτικό σχολείο μέσα στο σχολείο**.

Αλλά και έξω από το σχολείο θα πρέπει να αναζητήσουμε τους θεσμούς (ή και αντιθεσμούς) εκείνους που καλλιεργούν την Παιδεία. Ξανασυζητάμε τη σημασία του ελεύθερου χρόνου και του παιχνιδιού και δημιουργούμε χώρους, που προωθούν την εναλλακτική γνώση και κουλτούρα.

ΙΣΤ. ΥΓΕΙΑ

Ο καθένας που διαμένει στη χώρα μας έχει το δικαίωμα να απολαμβάνει τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες υγείας, ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο, την εθνικότητα, το εισόδημα και τον τόπο διαμονής του. Ωστόσο, με τη σημερινή κρίση η φροντίδα της υγείας των πολιτών κινδυνεύει να μπει σε δεύτερη μοίρα. Παράλληλα, οι αυτοκτονίες έχουν αυξηθεί, όπως και οι ψυχικές διαταραχές και η χρήση αντικαταθλιπτικών φαρμάκων ενώ η φτώχεια δυσκολεύει την πρόσβαση των ανθρώπων σε επαρκή κοινωνική ασφάλιση και ορθή κάλυψη των θεμελιωδών αναγκών τους.

Η μείωση των πόρων για της υπηρεσίες υγείας και την κοινωνική φροντίδα εγκυμονούν τον κίνδυνο του αποκλεισμού χιλιάδων συμπολιτών μας από την φροντίδα που θα έπρεπε αν δικαιούνται όλοι. Οι Οικολόγοι Πράσινοι, χωρίς να παραγνωρίζουμε την κρισιμότητα της κατάστασης στην οποία βρίσκεται η χώρα και παράλληλα με τις ριζικές τομές που επιβάλλεται να γίνουν στο χώρο της υγείας, πιστεύουμε ότι θα πρέπει να αλλάξουμε πρωταρχικά τις κοινωνικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές κ.α. συνθήκες της ζωής μας, που επιβαρύνουν καθημερινά τη υγεία μας (π.χ. έμφαση στην πρόληψη, δημιουργία «πράσινων πόλεων», ασφαλής διατροφή, προστασία της ατμόσφαιρας, κλπ.).

Θεωρούμε ως **ΑΜΕΣΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ** για την υγεία στη χώρα μας:

- Την άμεση αντιμετώπιση των συνεχώς αυξανόμενων αναγκών σίτισης και στέγασης των οικονομικά ασθενέστερων συμπολιτών μας.
- Τη συνεχή διαβούλευση των φορέων υγείας με βάση το θεμελιώδες ερώτημα «Για ποιον και γιατί «θεραπεύεται» ο ασθενής».
- Ένα ΕΣΥ αποκεντρωμένο και αυτοδιαχειριζόμενο με τη συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης και του Ενιαίου Ταμείου Υγείας.
- Την αναβάθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και επέκταση του θεσμού του οικογενειακού γιατρού με συγκεκριμένες αρμοδιότητες.
- Την ελεύθερη επιλογή γιατρού από τους ασφαλισμένους και ελεύθερη πρόσβαση στο ΕΣΥ από όλους του κατοίκους της χώρας και τους μετανάστες, με άμεση καθιέρωση της ηλεκτρονικής κάρτας υγείας.
- Όλα τα στελέχη των φορέων υγείας να επιλέγονται από το ΑΣΕΠ.
- Την κατάργηση των νόμων που διευκολύνουν την υπερκοστολόγηση των φαρμάκων από το καρτέλ των φαρμακευτικών εταιρειών. Συνταγογράφηση της δραστικής ουσίας και όχι της εμπορικής ονομασίας.
- Κάθε πολίτης της χώρας (συμπεριλαμβανομένων των ανασφάλιστων ανέργων) να έχει πλήρη ιατροφαρμακευτική κάλυψη, καταβάλλοντας ένα ελάχιστο ποσό ετησίως, με ταυτόχρονο άμεσο διαχωρισμό του κλάδου υγείας από τον κλάδο πρόνοιας του ΕΟΠΥΥ.

Πιο αναλυτικά, το ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ βασίζεται στις ακόλουθες **θεμελιώδεις Αρχές**:

ΙΣΤ.1 ΠΡΟΛΗΨΗ

- Άμεση αντιμετώπιση των συνεχώς αυξανόμενων αναγκών σε σίτιση και στέγαση των οικονομικά ασθενέστερων συμπολιτών μας.
- Αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και επέκταση του θεσμού του οικογενειακού γιατρού με συγκεκριμένες αρμοδιότητες.
- Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην υγεία των πολιτών.
- Στροφή στις πράσινες πόλεις, με παράλληλη προώθηση της πεζής μετακίνησης και της χρήσης των ποδηλάτων και των Μέσων μαζικής μεταφοράς.
- Αυστηρή εφαρμογή του Κ.Ο.Κ. στις πόλεις και στις εθνικές οδούς για περιορισμό των τροχαίων ατυχημάτων. Αλλαγές στον Κ.Ο.Κ. για τους ποδηλάτες, θέσπιση αστικών ζωνών των 30 χλμ.
- Ενίσχυση Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας του πληθυσμού από την Αυτοδιοίκηση, τα σχολεία και τα Κέντρα Υγείας σε ζητήματα πρόληψης και διατροφής και χρήσης του ποδήλατου.
- Περισσότερη και πιο έγκυρη ενημέρωση του κοινού από τα κρατικά και ιδιωτικά Μ.Μ.Ε. για θέματα υγείας και πρόληψης, ιδιαίτερα σε θέματα όπως η έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες και στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, όπου απουσιάζει μέχρι σήμερα το κράτος.
- Ένταξη των εναλλακτικών και συμπληρωματικών θεραπειών στο εκπαιδευτικό σύστημα και στο σύστημα υγείας.
- Ενημέρωση των πολιτών για τις σοβαρές επιπτώσεις του καπνίσματος στην υγεία των ενεργητικών και παθητικών καπνιστών.

ΙΣΤ.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ -ΤΑΜΕΙΑ

Η Κοινωνική Ασφάλιση στην Ελλάδα θα πρέπει να προσανατολιστεί στους παρακάτω στόχους:

1^{ος} στόχος: Η εξασφάλιση κατώτερων συντάξεων **πάνω από το όριο της φτώχειας.**

Αυτό σημαίνει εξασφάλιση **επαρκούς ποσοστού αναπλήρωσης** του εισοδήματος με πόρους χρηματοδότησης **θεσμοθετημένα εξασφαλισμένους.**

Πρόελευση:

- α) Κύριο στοιχείο που εξασφαλίζει την επαρκή χρηματοδότηση είναι η **βιώσιμη οικονομία.**
- β) **Δέσμευση** μέρους της δημόσιας περιουσίας και παραχώρηση του υπέρ της κοινωνικής ασφάλισης.
- γ) **Διεύρυνση της φορολογικής βάσης** σε μορφές πλούτου και μεγάλα εισοδήματα που σήμερα απαλλάσσονται από τη φορολογία ή υποφορολογούνται.
- δ) **Μετοχοποίηση** μικρού μέρους των κερδών μεγάλων επιχειρήσεων και διοχέτευση στα ασφαλιστικά ταμεία.

ε) **Καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής**, καθιέρωση του εργόσημου και ομαλή ένταξη των οικονομικών μεταναστών στην εργασιακή νομιμότητα.

στ) Τριμερής χρηματοδότηση και υπαγωγή της χρηματοδότησης του ασφαλιστικού συστήματος στον κρατικό προϋπολογισμό.

2^{ος} Εξάλειψη της πολυδιάσπασης των ταμείων, **ενοποίηση όλων των ταμείων κύριας ασφάλισης και ομαδοποίηση των επικουρικών σε 3-4**. Προτεραιότητα είναι να **καταστεί βιώσιμος ο πρώτος πυλώνας** ασφάλισης- αυτός δηλαδή που περιλαμβάνει μισθωτούς και ελευθεροεπαγγελματίες- με υποχρεωτικότητα και καθολικότητα.

3^{ος} Να υπάρξει **κοινωνικός έλεγχος** στη διοίκηση του νέου φορέα.

4^{ος} Το μοντέλο του ασφαλιστικού συστήματος στην Ελλάδα πρέπει να παραμένει **διανεμητικό** ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή.

5^{ος} **Εξαίρεση** των ασφαλιστικών ταμείων από κάθε είδους «κούρεμα».

6^{ος} **Αυτοδιοικούμενος ασφαλιστικός φορέας** με διοικητικά συμβούλια αιρετά με ισότιμη συμμετοχή των κοινωνικών ετέρων. Επέκταση της αυτοδιαχείρισης στο ταμείο ανεργίας.

7^{ος} **Αυτονόμηση** του κλάδου της υγείας από τον κλάδο σύνταξης.

ΙΣΤ.3 ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ

- Αποκεντρωμένο και αυτοδιαχειριζόμενο ΕΣΥ με τη συμμετοχή των Δήμων και του ενιαίου Ταμείου Υγείας.
- Ηλεκτρονική κάρτα υγείας για όλους και ελεύθερη πρόσβαση με συμβολικό τίμημα στα νοσοκομεία από όλους τους κατοίκους και τους μετανάστες. Επίσης, καθιέρωση της δωρεάν πρόσβασης για τους ανασφαλιστούς στα τμήματα επειγόντων περιστατικών ΤΕΠ.
- Ελεύθερη επιλογή γιατρού από όλους τους ασφαλισμένους με αμοιβή του γιατρού κατά πράξη και περίπτωση με ανώτατα, λογικά όρια τιμολόγησης.
- Μηχανοργάνωση και διαφάνεια σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών υγείας.
- Όλα τα στελέχη των φορέων υγείας να επιλέγονται από το ΑΣΕΠ.
- Λειτουργική και αποδοτική αναδιοργάνωση του ΕΣΥ. Όχι στις αδικαιολόγητες λογιστικού τύπου συγχωνεύσεις Νοσοκομείων.
- Όχι στην ιδιωτικοποίηση του ΕΣΥ. Δεχόμαστε μόνο την αλληλοσυμπλήρωση ιδιωτικού με το δημόσιο τομέα όπου υπάρχουν ελλείψεις.

ΙΣΤ.4 ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΠΑΤΑΛΗΣ

- Άμεση κατάργηση του νομοθετικού πλαισίου που διευκολύνει την υπερκοστολόγηση των φαρμάκων (καρτέλ φαρμάκου). Οι γιατροί να συνταγογραφούν τη φαρμακευτική ουσία και όχι την εμπορική ονομασία του φαρμάκου, και η επιλογή να γίνεται με μειοδοτικό διαγωνισμό από τα ασφαλιστικά ταμεία ανάμεσα στα εγκεκριμένα σκευάσματα. Τα φάρμακα να χορηγούνται μόνο με συνταγή γιατρού.

- Αποθάρρυνση της υπερκατανάλωσης φαρμάκων και ιδιαίτερα των αντιβιοτικών.
- Να δημιουργηθεί ένα σύγχρονος, διαφανής και αποτελεσματικός μηχανισμός προμηθειών, που θα εξασφαλίζει το χαμηλότερο κόστος, δηλαδή τις πραγματικές τιμές της αγοράς, χωρίς να δημιουργεί προβλήματα στην τροφοδοσία των νοσηλευτικών μονάδων.
- Διεκδίκηση από Ε.Ε. του κόστους περίθαλψης των μεταναστών που κατά κανόνα είναι ανασφάλιστοι.

ΙΣΤ.5 ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ-ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

- Αποασυλοποίηση των δομών, αυστηρός έλεγχος της παρατηρούμενης υπερσυνταγογράφησης και προστασία των συχνά καταπατούμενων δικαιωμάτων των ψυχικά πασχόντων στις δημόσιες και ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές (κατάχρηση μηχανικών καθηλώσεων, αφαίρεση των νομικών δικαιωμάτων, κλπ.). Αξιοποίηση των θετικών ευρωπαϊκών εμπειριών.
- Προώθηση της κοινωνικής επανένταξης των ατόμων με ψυχιατρική εμπειρία μέσω της στήριξης των θεραπευτικών κοινοτήτων, αλλά και της υγιούς κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας που μπορεί να προσφέρει εργασία αλλά και καλλιέργεια των κοινωνικών δεξιοτήτων στους συγκεκριμένους ανθρώπους.
- Αντιμετώπιση των εξαρτημένων ατόμων ως ασθενών, ψυχολογική και ψυχιατρική υποστήριξη στα ίδια και τις οικογένειές τους και στήριξη όλων των προγραμμάτων απεξάρτησης (συμπεριλαμβανομένων και των "στεγνών" καθώς και τη μέθοδο χορήγησης υποκατάστατων). Παράλληλη έμφαση στους θεσμούς πρόληψης και δημιουργικής απασχόλησης των νέων.

ΙΣΤ.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

- Υποχρεωτική ανακύκλωση των ληγμένων και μη χρησιμοποιούμενων φαρμάκων.
- Αυστηρή εφαρμογή των νόμων για τη διαχείριση των μολυσματικών υλικών των νοσοκομείων.
- Κάλυψη ενεργειακών αναγκών του συστήματος υγείας από ΑΠΕ.

ΙΖ.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

«Με την ευρεία του έννοια ο πολιτισμός αντιπροσωπεύει σήμερα το σύνολο των διαφοροποιών στοιχείων, πνευματικών και υλικών, διανοητικών και συναισθηματικών που χαρακτηρίζουν μία κοινωνία ή μία κοινωνική ομάδα. Συμπεριλαμβάνει, εκτός των γραμμάτων και των τεχνών, τον τρόπο ζωής, τα βασικά δικαιώματα του ανθρώπου, το σύστημα αξιών, τις παραδόσεις και τα δόγματα... Με τη στενή του έννοια εννοεί κυρίως το σύνολο των αξιών καθώς και τις γνωστικές και αισθητικές συνήθειες μίας κοινότητας και υπό αυτό το πρίσμα περιλαμβάνει την πολιτιστική κληρονομιά, τις τέχνες, τη λογοτεχνία και τα κινήματα σκέψης.» Mondiacult, Παγκόσμια Σύνοδος για την Πολιτιστική Πολιτική, Μεξικό, 1982

Ο άυλος και υλικός, κινητός και ακίνητος, πολιτισμός, αποτελεί τη βάση της κοινωνικής συνοχής και το όχημα με το οποίο η κάθε κοινωνική ομάδα πορεύεται μέσα στο χώρο και στο χρόνο. Οι πολύπλευρες διαστάσεις του πολιτισμικού προϊόντος αποτελούν σύνθεση και σύνοψη των τοπικών κουλτουρών, οι οποίες συνδέουν το «γενικό» με το «τοπικό» και το «μικρό» με το «μεγάλο». Αυτή την προσέγγιση και οπτική εστιάζει η «οικολογία του πολιτισμού»: ντοπιολαλιές και μουσική, τέχνη και χορός, λογοτεχνία, αρχιτεκτονική, τεχνολογία, τεχνογνωσία και όλες οι εκφράσεις της άυλης και υλικής διάστασης της τοπικότητας.

Η προστασία και η αξιακή ανάδειξη των πολύπλευρων διαστάσεων του πολιτισμού, των πολιτισμών και του πολιτισμού μας, βάσει των σχετικών ευρωπαϊκών και διεθνών συμβάσεων, αποτελεί στόχο μείζονος σημασίας, ίδια στη εποχή των μεγάλων αξιακών ανακατατάξεων, όπου τα πολιτιστικά αγαθά κινδυνεύουν όσο τα ανθρώπινα δικαιώματα και το φυσικό περιβάλλον. Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ επιδιώκουμε:

- Την ενίσχυση της αυτόνομης πρωτοβουλίας ατόμων ή και κοινωνικών κινημάτων και τοπικών ομάδων, στο πεδίο του άυλου και υλικού ως βάση της παραγωγής πολιτισμού.
- Τον εντοπισμό και ανάδειξη νέων πολιτιστικών κινημάτων και νέων καλλιτεχνών ως έκφραση του παρόντος και υλικό του μέλλοντος.
- Την υιοθέτηση του πολυπολιτισμικού «διαλόγου» ως βάση συνεννόησης διαφορετικών πνευματικών και θρησκευτικών επιλογών.
- Την ενίσχυση πολιτιστικών δράσεων και πρωτοβουλιών που αναφέρονται σε περιβαλλοντικές προβληματικές.
- Την ανάπτυξη διαδικτυακών πρωτοβουλιών για την προαγωγή της ελληνικής γλώσσας και του νεοελληνικού πολιτισμού (βιβλία-εικαστικά-μουσική-θέατρο-κινηματογράφος) πέραν του ελληνικού χώρου, μέσω της αμφίδρομης σύνδεσης των ελληνικών κοινοτήτων.
- Την κατοχύρωση και ανάδειξη της τοπικής κουλτούρας ως ανθρώπινο δικαίωμα και ανθρωπολογικό δεδομένο.
- Την πολιτική αποκέντρωση της πολιτισμικής διάστασης και των πολιτιστικών πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο.

- Τη χαρτογράφηση, την ψηφιοποίηση, τη θεσμική προστασία και την αξιακή ανάδειξη του συνόλου της άυλης και υλικής, κινητής και ακίνητης, πολιτιστικής κληρονομιάς, βάσει των ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων.
- Τον επανορισμό και την βελτιστοποίηση των μηχανισμών αξιολόγησης του πολιτιστικού δεδομένου.
- Την διάρθρωση των πολιτιστικών πολιτικών σύμφωνα με στις πολιτισμικές διαστάσεις και ιδιαιτερότητες της κάθε κοινωνικής ομάδας και τοπικής κουλτούρας.
- Την οικονομική στήριξη της πολυκεντρικότητας των πολιτιστικών «τοπίων» ως εργαλείων αποκέντρωσης και ενίσχυσης της τοπικότητας.
- Την κατοχύρωση των δικαιωμάτων καλλιτεχνών και πολιτιστικών δημιουργών στο πλαίσιο της θεώρησης του πολιτιστικού προϊόντος ως κοινωνικού αγαθού.
- Την ενίσχυση και ανάδειξη της εκφραστικής και γλωσσικής πολυμορφίας.
- Την ενσωμάτωση της πολιτιστικής διάστασης σε όλα τα στάδια της εκπαίδευσης μέσω της διδασκαλίας ποίησης, θεάτρου, χορού, μουσικής και, κύρια, της ιστορίας της τέχνης.
- Την ενίσχυση και περαιτέρω εξειδίκευση των υφιστάμενων εκπαιδευτικών δομών ειδικού προσανατολισμού, όπως τα μουσικά και καλλιτεχνικά γυμνάσια και λύκεια.
- Την επιστροφή των αρχαίων ευρημάτων στους τόπους τους εφόσον πληρούνται τα διεθνή κριτήρια ασφάλειας και συντήρησης. Διεκδίκηση της επιστροφής των ελληνικών αρχαιοτήτων από το εξωτερικό.
- Την ενίσχυση των αρχαιολογικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της αποτελεσματικής προστασίας και ανάδειξης της μνημειακής κληρονομιάς σε περίοδο κρίσης.
- Τη διάχυση της πολιτιστικής διάστασης στο κοινωνικό σώμα μέσω της ενίσχυσης της ερασιτεχνικής ενασχόλησης με τις τέχνες αντί της απλής κατανάλωσης πολιτιστικού προϊόντος.
- Την ενίσχυση των υπάρχοντων δομών ή/και δημιουργία θεσμών προώθησης της ελληνικής πνευματικής/καλλιτεχνικής δημιουργίας σε τόπους διεθνών πολιτιστικών συναντήσεων και ανταλλαγών.

Την ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού, με τη μοναδική του ιδιότητα να συνδέει την αρχαία κληρονομιά με το σημερινό πολιτιστικό γίνεσθαι της Ευρώπης σαν συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας, που μπορεί να αποτελέσει πόλο βιώσιμης ευημερίας με οικονομικές παραμέτρους και ενίσχυσης της πολιτιστικής διπλωματίας.